วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ISSN 0857-0086

ปีที่ 60 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2559

แปรโศกเป็นเกษม

กลอนสุภาพ

น้ำตายังรินไหลไม่มีหมด ในอกยังรันทดไม่รู้หาย
สิ้นพระองค์เหมือนโลกถล่มทลาย แต่สุดท้ายก็ต้องฟื้นต้องคืนใจ

ต้องปล่อยวางความทุกข์ปลุกจิตตื่น พระองค์ไม่ทรงฟื้นแล้วใช่ไหม
พวกเรามัวฟูมฟายร่ำไห้ไป ทรงรู้สึกอย่างไรลองคิดดู

ต้องแปรโศกเป็นเกษมให้จงได้ ต้องตั้งใจตั้งสติรับรู้อยู่
จะตามรอยทศพิธพินิจดู ปฏิบัติธรรมตามรู้รอยราชา

จงตั้งมั่นด้วยทานคือการให้ วัตถุธรรมตามนัยอันแรงกล้า
จะตั้งอยู่ในศีลทั้งชีวา จะบริจาคคุณค่าอยู่ที่ใจ
จะมีความซื่อตรงคงความสัตย์ จะอ่อนโยนแจ้งชัดทำให้ได้
จะพากเพียรพยายามทุกกิจใด จะฝึกใจไม่โมโหและโกรธา
จะรักยิ่งสันติรักเพื่อชาติ จะอดทนองอาจตามปรารถนา
จะแน่วแน่คงมั่นขอสัญญา ทศพิธพระราชาดาลบุญเทอญ

ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้า

นางชมัยภร บางคมบาง (แสงกระจ่าง)

ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ประจำปี 2557

ประพันธ์ในนาม

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

รายนามคณะกรรมการบริหาร ประจำปี พ.ศ. 2558 - 2559

1. ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต	นายกสมาคม
2. ศาสตรเมธีสุวคนธ์ ศิริวงศ์วรวัฒน์	อุปนายก คนที่ 1
3. นางสาวเอมอร ตันเถียร	อุปนายก คนที่ 2
4. นางสาวพูลสุข ปริวัตรวรวุฒิ	ประธานแผนกวิชาการ คนที่1
5. ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล	ประธานแผนกวิชาการ คนที่ 2
6. นางวีระวรรณ วรรณโท	ประธานแผนกวิชาการ คนที่ 3
7. ดร.ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล	ประธานแผนกวารสารและสื่อวิชาการ คนที่ 1
8. นางพวงรัตน์ อินทรฤทธิ์	ประธานแผนกวารสารและสื่อวิชาการ คนที่ 2
9. นางสาวรุ้งทิพย์ ห่อวโนทยาน	ประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพ คนที่ 1
10. ดร.บุษกร เลิศวีระศิริกุล	ประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพ คนที่ 2
11. นางอังสนา เกิดบุญส่ง	ประธานแผนกมาตรฐานวิชาชีพ คนที่ 3
12. ดร.นฤมล รื่นไวย์	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์ คนที่ 1
13. นางสาวเนาวรัตน์ ปัญญางาม	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์ คนที่ 2
14. นางสาวสุกฤตา จงสมจิตต์	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์ คนที่ 3
15. ดร.ประจักษ์ วัฒนานุสิทธิ์	ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ คนที่ 1
16. นางกิ่งแก้ว อ่วมศรี	ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์ คนที่ 2
17. รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน	ประธานแผนกวิจัยและพัฒนา คนที่ 1
18. นายสุรพล ฤทธิ์รวมทรัพย์	ประธานแผนกวิจัยและพัฒนา คนที่ 2
19. นางสาวกนกอร ศักดาเดช	ประธานแผนกหาทุน
20. นางนงลักษณ์ ชมพูพัทธิพงศ์	ปฏิคม คนที่ 1
21. นายยุทธนา ไอยราพรต	ปฏิคม คนที่ 2
22. นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย	นายทะเบียน คนที่ 1
23. นางสาวพิณทิมา เลิศสมบูรณ์	นายทะเบียน คนที่ 2
24. นางละเอียด ศรีวรนันท์	บรรณารักษ์
25. รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา หาญพล	เหรัญญิก คนที่ 1
26. นางทิพภา ปลีหะจินดา	เหรัญญิก คนที่ 2
27. นางสาวสุจิตร สุวภาพ	เลขานุการ คนที่ 1
28. นางสาวกรองกาญจน์ ถนอมพล	เลขานุการ คนที่ 2

Thai Library Association

Under the Royal Patronge of H.R.H. Princess Mahachakri Sirindhorn

Executive Board of The Thai Library Association A.D.2015-2016

1.	Professor Khunying Maenmas Chavalit	President
2.	Ms. Suwakhon Siriwongworawat	Vice President 1
3.	Ms. Aim-orn Tanthien	Vice President 2
4.	Ms. Poolsook Priwatworawute	Chairperson of Professional Development and Training 1
5.	Dr. Tatsanai Wongpisetkul	Chairperson of Professional Development and Training 2
6.	Ms. Weerawan Wannato	Chairperson of Professional Development and Training 3
7.	Dr. Tanomwong Lamyodmakpol	Chairperson of T.L.A. Bulletin 1
8.	Ms. Puangrat Intarit	Chairperson of T.L.A. Bulletin 2
9.	Ms. Rungtip Hovanotayan	Chairperson of Library Standard 1
10.	Dr. Busakorn Lertveerasirikul	Chairperson of Library Standard 2
11.	Ms. Angsana Kirdboonsong	Chairperson of Library Standard 3
12.	Dr. Narumol Ruenwai	Chairperson of Customer Relation 1
13.	Ms. Naowarat Panyagarm	Chairperson of Customer Relation 2
14.	Ms. Sukitta Jongsomjit	Chairperson of Customer Relation 3
15.	Dr. Prachark Wattananusit	Chairpoerson Foreign Relation 1
16.	Ms. Kingkaew Aumsri	Chairperson Foreign Relation 2
17.	Assoc. Prof. Dr. Namtip Wipawin	Chairperson Research and Development 1
18.	Mr. Surapol Ritruamsup	Chairperson Research and Development 2
19.	Ms. Kanok-on Sakdadate	Hospitality 1
20.	Ms. Nonglak Chompupatipong	Hospitality 2
21.	Mr. Yuthana Aiyarapoj	Hospitality 3
22.	Ms. Preeyaporn Rerkpinai	Membership 1
23.	Ms. Pintima Lertsomboon	Membership 2
24.	Ms. Laead Srivoranan	Librarian
25.	Assoc. Prof. Dr. Tasana Hanpol	Treasurer 1
26.	Ms. Tipbha Pleehajinda	Treasurer 2
27.	Ms. Suchit Suvaphab	Secretary 1
28.	Ms. Krongkran Thanompol	Secretary 2

ประธานชมรมในสังกัด

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

++++++++++

ประธานชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารนานาชาติ (ชนช.)

นางสาวสุกฤตา (ประภาพร) จงสมจิตต์

Ms. Sukitta (Praphaporn) Jongsomjit

ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน (ชบร.)

นางอังสนา เกิดบุญส่ง

Ms. Angsana Kirdboonsong

ประธานชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา (ชบอ.)

นางสาวพิณทิมา เลิศสมบูรณ์

Ms. Pintima Lertsomboon

ประธานชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน (ชปช.)

นายยุทธนา ไอยราพรต

Mr. Yuthana Aiyarapoj

ประธานชมรมห้องสมุดเฉพาะ (ชพ.)

ดร.นฤมล รื่นไวย์

Dr. Narumol Ruenwai

ประธานชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (ชสบ.)

นางทิพภา ปลีหะจินดา

Ms. Tipbha Pleehajinda

ประธานชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ (ชหช.)

นางสาวกนกอร ศักดาเดช

Ms. Kanok-on Sakdadate

ประธานชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี (ชอท.)

นางนงลักษณ์ ชมพูพัทธิพงศ์

Ms. Nonglak Chompupatipong

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN

ปีที่ 60 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2559 ISSN 0857-0086

วารสารห้องสมุด เป็นวารสารวิชาการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

TLA Bulletin published by Library Association of Thailand under the Royal Patronge of H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn

วัตถุประสงค์/Aim & Scope

1. ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ ความคิด ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
2. เผยแพร่การทดลอง การค้นคว้า และการวิจัยของสถาบันที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นสื่อกลางในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกและผู้สนใจ

กำหนดออก/Frequency

ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม-มิถุนายน และ กรกฎาคม-ธันวาคม)

2 issues / year (January - June, July - December)

ได้รับการดรรชนี/Indexing TCI กลุ่ม 1 (ตั้งแต่ มิถุนายน 2558-ธันวาคม 2562)

การเป็นสมาชิกวารสาร

ปีละ 250 บาท หรือ เล่มปลีกฉบับละ 130 บาท (รวมค่าจัดส่งทางไปรษณีย์)

250 baht / year, Single issue 130 baht

พิมพ์ที่ หจก. รวิน พริ้นติ้ง กรุ๊ป 11,13 ถนนประชาอุทิศ 6 ราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ 10140 โทรศัพท์ 02-873-0070-1

สำนักงาน/Office

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ
กรุงเทพฯ 10240 โทรศัพท์ 02-734-9022-3
โทรสาร 02-734-9021
อีเมล tla2497@yahoo.com
line: tla2497

- **บทความทุกเรื่องที่ลงพิมพ์จะได้รับการตรวจอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ**
- **ความคิดเห็นและบทความที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียน ซึ่งมิใช่เป็นความคิดเห็นของผู้จัดทำและมิใช่ความรับผิดชอบของสมาคมห้องสมุดฯ**
- **การนำบทความในวารสารนี้ไปตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตจากคณะผู้จัดทำ**

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษ
คุณหญิงแม้นมาส ลีละหุต ชวลิต

บรรณาธิการบริหาร

ดร.ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล

กองบรรณาธิการ / Editorial Board

ดร.ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล
ประธานแผนกวารสารและสื่อวิชาการคนที่ 1

นางพวงรัตน์ อินทรฤทธิ์
โรงเรียนกำเนิดวิทย์
ประธานแผนกวารสารและสื่อวิชาการคนที่ 2

นายสุรพล ฤทธิ์รวมทรัพย์
โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์

ประธานแผนกวิจัยและพัฒนา

ผู้ทรงคุณวุฒิ/peer review

ดร.ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นางพวงรัตน์ อินทรฤทธิ์
โรงเรียนกำเนิดวิทย์

ดร. นฤมล รื่นไวย์
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

รศ. ดร. น้ำทิพย์ วิภาวิน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ดร. ประจักษ์ วัฒนาสุทธิ์
ข้าราชการบำนาญ กรมศิลปากร

รศ.ดร. ทัศนา หาญพล
ข้าราชการบำนาญ มสธ.

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา

นางสาวสุจิตร สุวภาพ

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN

สารบัญ

ปีที่ 60 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2559

บทบรรณาธิการ ก

Editor's Note

ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล

Tanomwong Lamyodmakpol

พระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช 1

The Kindness of King Bhumibol Adulyadej

คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต

Prof. Khunying Maenmas Chavalit

บรรณานุกรมเลือกสรรที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช 15

The Selective Bibliography of Publications Concerning King Bhumibol Adulyadej

พูลสุข ปริวัตรวรวุฒิ

สิรีรุกขชาติ: อุทยานธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้ด้านสมุนไพรไทย 35

Siri Ruckhachati: Thai Medicinal Plants Information Center

กิ่งแก้ว อ่วมศรี

Kingkaew Aumsri

สมาคมห้องสมุดบรูไน ดารุซซาลัม: สามสิบปีแห่งการพัฒนาห้องสมุด และบุคลากรวิชาชีพบรรณารักษ์ประเทศบรูไน 45

Brunei Darussalam Library Association: 30 Years of Leading Library and Library Professional Development in Brunei Darussalam

ชุติมา สัจจานันท์

ChutimaSacchanand

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN

สารบัญ

ปีที่ 60 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2559

บริการสารสนเทศงานวิจัย 55
Research Data Services
น้ำทิพย์ วิภาวิน
Namtip Wipawin

การพรรณนาสารนิเทศดิจิทัล 67
Describing Digital information Objects
สมชาย วรัญญานุไกร และอรทัย วารีสอาด
Somchai Warunyanugrai and Aurathai Wareesa-ard

หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับระบบการยืม-คืนออนไลน์ 81
Thammasat University Libraries: An Experience with Online Interlibrary Loans
ศรีจันทร์ จันทร์ชีวะ
Srichan Chancheewa

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ 97

บทบรรณาธิการ

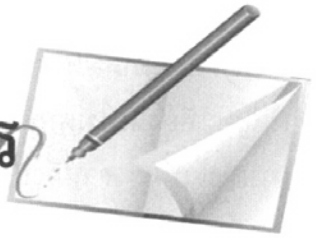

วันที่ 13 ตุลาคม พุทธศักราช 2559 เป็นวันที่ประชาชนชาวไทยทุกหนแห่งถูกความทุกข์ใหญ่หลวงเข้าจับหัวใจพร้อมกัน คณะกรรมการบริหาร และสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ก็เช่นเดียวกัน แต่หากจะดำเนินชีวิตตามรอยพระยุคลบาท ทุกคนที่ทำงานเกี่ยวกับหนังสือก็พึงระลึกถึงพระบรมราโชวาท พระราชดำริ และพระมหากรุณาธิคุณอันประมาณมิได้ และปฏิบัติตนปฏิบัติงานสนองพระราชปณิธานด้านหนังสือ ดังที่ท่านนายกสมาคมฯ ศาสตราจารย์ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต ได้รวบรวมสาระสำคัญไว้ในบทความแรกของวารสารเล่มนี้

ในมงคลวโรกาสที่ พ.ศ.2559 เป็นปีเฉลิมพระชนมพรรษาที่ 84 ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เรื่อง “สิรีรุกขชาติ” เป็นเรื่องที่เสมือนจะบอกผู้ทำงานเพื่อส่วนรวมให้ตระหนักว่า แม้การทำงานยังไม่เห็นผล แต่ผู้ปลูกยังได้ได้กลิ่นดอกไม้หอมเป็นกำลังใจ

การ “รู้ รัก สามัคคี” เป็นวลีสำคัญในพระราชดำรัส ที่ชาวไทยทั้งมวล ทุกเพศวัยควรน้อมนำไปปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูและบรรณารักษ์ ซึ่งล้วนมีหน้าที่หลักคือส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้แก่นักเรียนนักศึกษาทุกระดับ รวมไปถึงประชาชนทุกหมู่เหล่า ทั้งโดยการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ในระบบและนอกระบบ และสร้างนิสัยรักการอ่านให้เป็นนิสัยประจำตัวไปตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้ บรรณารักษ์ผู้อยู่ท่ามกลางหนังสือและสื่อเรียนรู้ต่างๆ นานา จึงมีภารกิจพัฒนาตนให้รู้รอบ ตอบได้ เป็นตัวอย่างนักอ่านที่มีคุณภาพ และมีจิตอาสาบริการ

วารสารห้องสมุดฉบับนี้มีบทความที่เป็นแรงบันดาลใจให้บรรณารักษ์พัฒนาตน และพัฒนางานไปสู่ความสำเร็จ คือ เรื่อง “ห้องสมุดบรูไน ดารุซซาลัมฯ” เขียนโดยบรรณารักษ์ไทยระดับศาสตราจารย์ผู้ได้รับรางวัลเหรียญทองคนแรกแห่งอาเซียน การรู้จักสารนิเทศดิจิทัลก็เป็นเรื่องที่บรรณารักษ์ยุคใหม่ต้องทำความรู้จัก

ห้องสมุดไม่ว่าในสถาบันการศึกษาระดับใด ต้องเป็นแหล่งเรียนรู้หรือเป็นที่พึ่งทางวิชาการของประชาคมสถาบันนั้น ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนนักศึกษา ครูอาจารย์ ผู้บริหาร หรือแม้กระทั่งชุมชน ห้องสมุดที่ทันสมัยย่อมมีระบบดิจิทัล บทความสี่เรื่อง คือ เรื่อง “บริการสารสนเทศงานวิจัย” เรื่อง “การพรรณนาสารนิเทศดิจิทัล” และเรื่อง “ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับระบบการยืม-คืน ออนไลน์” จะช่วยให้ผู้อ่านเห็นแนวทางการพัฒนาบริการที่สนองความต้องการของผู้ใช้อย่างมีระบบ สะดวก และรวดเร็ว

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ดังที่เชิญไว้ในบทความของท่านนายกสมาคมฯ) แสดงว่าทรงพิจารณาปัญหาที่ยังแก้ไม่ตกจนทุกวันนี้ นั่นคือ มีหนังสือเต็มห้องสมุด แต่ไม่มีผู้อ่าน ดังนั้น การส่งเสริมการอ่านตามหน้าที่การงานจึงยังไม่พอ ต้องมีบุคคลและองค์กรต่างๆ ที่เข้าใจพระราชดำริ "เสียเพื่อได้" (Our loss is our gain.) มาช่วยกันทำงานไม่รู้จบนี้

วารสารห้องสมุดได้ทำหน้าที่มาครบ 60 ปีแล้ว แต่ยังไม่เกษียณ จะยังคงทำงานต่อไป ตราบใดที่ยังมีผู้อ่าน ผู้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และผู้ถ่ายทอดปัญญาญาณไปสู่คนรุ่นหลังสืบไป

ด้วยความปรารถนาดีจากกองบรรณาธิการ

ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล

บรรณาธิการ

nanomwong@yahoo.com, tla2497@yahoo.com

Editorial Note

On 13 October, 2016, all Thai people including executive committee, staff, and members of the Thai Library Association suffered from great loss, the passing away of His Majesty King Bhumibol Adulyadej. However, following His Majesty's teachings initiatives, and everlasting graciousness, we will put our whole-hearted efforts to work at our best in remembrance of His Majesty's determination of promoting love of books described in the first article of this bulletin by Khun Ying Manmas Chavalit, the President of the Association.

On the occasion of the 84th birthday anniversary of Her Majesty Queen Sirikit in the year 2016, the article entitled **"Siree Rukhachart"** should encourage those who work for public service to keep in mind that the growers can feel the sweet fragrances of flowers even though they haven't known the effect of their work.

"Recognizing and loving unity" is the key word of His Majesty's speech that all Thai people at all ages and genders, especially teachers and librarians should keep in mind in order to practically apply for their principle duty which is promoting reading and learning in all levels of students and pupils. Not only they but also general people should be encouraged to study in school and outside school so that they can cultivate a love of reading and make it their lifetime reading habit. As a result, librarians who are surrounded with various books and learning materials should educate themselves to be well-rounded learners and become a good example of potential readers as well as service-minded librarians.

This issue of the TLA Bulletin includes one of the articles that inspires all librarians to develop themselves and their jobs to success. The **"Library in Brunei Darussalam"** was written by a professor librarian who received the first gold medal of ASEAN, Prof. Dr. Chutima Sacchanand.

Any library, in any academic institution, is a resource of learning or academic knowledge support for the members of the institution including students, pupils, administrators, and community. A modern library must equip a digital system as described in **"General Information Description," "Information Research Service,"** and **"Thammasat University Library and Online Borrow-Return System."** These three articles will definitely help readers understand the guidelines for developing service responding to the needs of it users systematically, conveniently, and quickly.

His Majesty's speech (as quoted in the article written by the President of the Association) shows that His Majesty was concerned with the problem that has not been solved up to now. That is, the library lacks the readers. Therefore, it is not only a duty of a librarian to promote reading, but it is that of any person and organization to understand His Majesty's initiative "Our loss is our gain," and get through this endless job.

The TLA Bulletin (Thai Library Association) now reaches the 60th year of publication, and its publication continues as long as it is needed by the readers, researchers, and scholars who pass on knowledge gained from reading it to next generation.

Best wishes from the editorial committee board and all experts

Dr. Tanomwong Lamyodmakpol
Editor

พระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต

พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร พระบรมราโชวาท หลักการทรงงานบางประการในการบริหารราชการแผ่นดิน อาทิ ทศพิธราชธรรม หลักราชสังคหวัตถุ และหลักจักรวรรดิวัตร ตลอดจนหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร) ได้ดำเนินการมีความหลากหลายถึง 23 หลักการ ปวงชนชาวไทยอาจน้อมนำไปปฏิบัติในวาระและโอกาสต่างๆ ตามความเหมาะสม ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงต่อสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

The Kindness of King Bhumibol Adulyadej

Prof. Khunying Maenmas Chavalit

The history of His Majesty King Bhumibol Adulyadej's, his royal guidance and some of his work principles such as Tenfold Virtue of the King, a ruler's bases of sympathy and duties of a universal king or great ruler as well as his own 23 principles have been applied by the Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB). For his royal grace, Thai Library Association under the Royal Patronage of H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn and Thai people can induce and apply for the appropriate time and occasion

พระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

*ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต**

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชสมภพ เมื่อวันจันทร์ เดือนอ้าย ขึ้น 12 ค่ำ ปีเถาะ นพศก จุลศักราช 1289 ตรงกับวันที่ 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2470 ณ โรงพยาบาลเมาท์ออเบิร์น เมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์สหรัฐอเมริกา ทรงเป็นพระราชโอรสองค์เล็กในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระเชษฐภคินีคือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชคือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

เมื่อพุทธศักราช 2471 ได้โดยเสด็จสมเด็จพระบรมราชชนกกลับประเทศไทย เนื่องจากสมเด็จพระบรมราชชนกทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยม จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา

วันที่ 24 กันยายน พุทธศักราช 2472 สมเด็จพระบรมราชชนกสวรรคต ขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมายุไม่ถึง 2 พรรษา เมื่อพระชนมายุได้ 5 พรรษา ทรงเข้ารับการศึกษาชั้นต้น ณ โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

พุทธศักราช 2476 เสด็จไปประทับ ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พร้อมด้วย สมเด็จพระบรมราชชนนี พระเชษฐภคินี และสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช เพื่อทรงศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาในโรงเรียน Miremont ทรงศึกษาวิชาภาษาฝรั่งเศส อังกฤษ และเยอรมัน

จากนั้นทรงเข้ารับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียน Ecole Nouvelle de la Suisse Romande, Chailly-sur-Lausanne เมื่อทรงรับประกาศนียบัตรทางอักษรศาสตร์จากโรงเรียนณิมนาซ กลาซิก ก็องตอนาล เดอ โลซานน์ (Gymnase Classique Cantonal de Lausanne) แล้วทรงเข้าศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยโลซานน์ แผนกวิทยาศาสตร์

พุทธศักราช 2477 พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดลเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 8 แห่งบรมราชจักรีวงศ์ ทรงสถาปนาสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เป็น เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช เมื่อพุทธศักราช 2478

---

*ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการ กองหอสมุดแห่งชาติ และอดีตรองอธิบดีกรมศิลปากร กิตติเมธี ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษา ประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ปรึกษาสมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทย และนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

เมื่อพุทธศักราช 2481 เสด็จนิวัตประเทศไทยครั้งแรก แล้วเสด็จกลับไปสวิตเซอร์แลนด์

วันที่ 9 มิถุนายน พุทธศักราช 2489 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จสวรรคตโดยกะทันหัน ณ พระที่นั่งบรมพิมานในพระบรมมหาราชวัง

รัฐสภามีมติเห็นชอบให้อัญเชิญสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นรัชกาลที่ 9 ในวันเดียวกัน แต่เนื่องจากยังมีพระราชกิจด้านการศึกษา จึงต้องเสด็จกลับไปยังสวิตเซอร์แลนด์อีกครั้ง ในเดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2489 เพื่อทรงศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยแห่งเดิม ครั้งนี้ทรงเลือกวิชากฎหมายและวิชารัฐศาสตร์ แทนวิชาวิทยาศาสตร์ที่ทรงศึกษาอยู่เดิม

ระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่ต่างประเทศ ทรงพบหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ธิดาหม่อมเจ้านักขัตรมงคล กิติยากร และหม่อมหลวงบัว (สนิทวงศ์) กิติยากร ทรงหมั้นกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ในวันที่ 19 กรกฎาคม พุทธศักราช 2492 ณ เมืองโลซานน์ สวิตเซอร์แลนด์ พุทธศักราช ๒๔๙๕ โปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศ หม่อมเจ้า นักขัตรมงคลกิติยากร เป็นพระองค์เจ้าต่างกรม พระนามว่า พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้านักขัตรมงคล กรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ

มีนาคม พุทธศักราช 2493 ตั้งการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

วันที่ 28 เมษายน 2493 โปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชพิธีอภิเษกสมรสกับ หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ณ พระตำหนักสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ในวังสระปทุม ในพระราชพิธีนี้ โปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ขึ้นเป็น *สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์*

วันที่ 5 พฤษภาคม 2493 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามแบบอย่างโบราณราชประเพณี ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในพระบรมมหาราชวัง เฉลิมพระปรมาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหิตลาธิเบศรามาธิบดีจักรีนฤบดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร** พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า *"เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม"* ทรงสถาปนาเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ ขึ้นเป็น ***สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี***

ทรงมีพระโอรสและธิดา คือ

1. ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ประสูติเมื่อวันที่ 5 เมษายน พุทธศักราช 2494
2. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ประสูติเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พุทธศักราช 2495 ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร
3. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ ประสูติเมื่อวันเสาร์ที่ 2 เมษายน พุทธศักราช 2495 ต่อมาพุทธศักราช 2520 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี
4. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ประสูติเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 4 กรกฎาคม พุทธศักราช 2500

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงผนวช เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พุทธศักราช 2499 ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง สมเด็จพระอุปัชฌาย์ถวายฉายาว่า *ภูมิพโลภิกขุ* ประทับจำพรรษา ณ พระตำหนักปั้นหยา วัดบวรนิเวศวิหารมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เป็นผู้สำเร็จราชการ ทรงปฏิบัติราชการแผ่นดิน แทนพระองค์ตลอดเวลา 15 วันที่ทรงผนวชอยู่ จนถึงวันที่ 5 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2499 ทรงลาสิกขา

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ทรงปฏิบัติพระราชกิจอย่างเรียบร้อยเป็นที่พอพระราชหฤทัย จึงโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อประชาชนชาวไทยต่อเนื่องกันมา บันดาลประโยชน์สุขแก่มหาชนชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้ ดังพระปฐมบรมราชโองการทุกประการ

วันพฤหัสบดีที่ 13 ตุลาคม พุทธศักราช 2559 เวลา 15 นาฬิกา 52 นาที เสด็จสวรรคต สิริพระชนมพรรษาปีที่ 89 ทรงครองราชย์สมบัติได้ 70 ปี

พระบรมราโชวาท

พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่บุคคล หรือคณะบุคคลไว้เป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิตที่ดีงาม หรือแนวทางในการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์บ้านเมืองในแต่ละยุคแต่ละสมัย

คนดี

"...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดี และไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้..."

พระบรมราโชวาท ในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 6

วันที่ 11 ธันวาคม พุทธศักราช 2512

ความดี

"...การทำดีนั้นทำยาก และเห็นผลช้า แต่ก็จำเป็นต้องทำ เพราะหาไม่ความชั่วซึ่งทำได้ง่ายจะเข้ามาแทนที่ แล้วจะพอกพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยไม่ทันรู้สึกตัว แต่ละคนจึงต้องตั้งใจและเพียรพยายามให้สุดกำลัง ในการเสริมสร้าง และสะสมความดีอยู่ทุกเมื่อ..."

พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาโรงเรียนนายร้อยตำรวจ วันที่ 6 สิงหาคม พุทธศักราช 2524

หลักการทรงงานบางประการ

ทศพิธราชธรรม

ทาน	:	ให้ทรัพย์สิ่งของ
ศีล	:	ประพฤติดีงาม
ปริจาคะ	:	เสียสละความสุข

อาชวะ : ซื่อตรง สุจริต
มัททวะ : กิริยาสุภาพนุ่มนวล
ตปะ : ไม่หลงใหลในความสุขสำราญ
อักโกธะ : ไม่โกรธ
อวิหิงสา : ไม่เบียดเบียน
ขันติ : อดทน
อวิโรธนะ : ไม่คลาดเคลื่อนจากธรรม

หลักราชสังควัตถุ (ตามอรรถกถา ยัญญสูตรที่ 9)

สัสสเมธะ : ฉลาดในการเสริมการเกษตร
ปุริสเมธะ : ฉลาดในการบำรุงคนดีมีความสามารถ
สัมมาปาสะ : ส่งเสริมอาชีพทุกด้าน
วาชเปยยะ : วาจาน่ารักดูดดื่มน้ำใจ

หลักจักรวรรดิวัตร

ธรรมาธิปไตย : ยึดธรรมะเป็นหลัก
ธรรมิการักษา : จัดการรักษาป้องกันบ้านเมือง
อธรรมะการนิเสธนา : ป้องกันมิให้เกิดผิดธรรมะ
ธนานุประทาน : แบ่งปันทรัพย์ให้ผู้เดือดร้อน
สมณพราหมณ์ปริปุจฉา : ปรึกษา สอบถามปัญหากับสมณพราหมณ์

หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เป็นหลักการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร) มีความหลากหลายถึง 23 หลักการ ซึ่งปวงชนชาวไทยอาจน้อมนำไปปฏิบัติในวาระ และโอกาสต่างๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่

1) ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ
2) ระเบิดจากข้างใน
3) แก้ปัญหาที่จุดเล็ก
4) ทำตามลำดับขั้น
5) ภูมิสังคม
6) องค์รวม
7) ไม่ติดตำรา
8) ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด
9) ทำให้ง่าย
10) การมีส่วนร่วม
11) ประโยชน์ส่วนรวม
12) บริการรวมที่จุดเดียว
13) ใช้ธรรมชาติ ช่วยธรรมชาติ
14) ใช้อธรรมปราบอธรรม
15) ปลูกป่าในใจคน
16) ขาดทุน คือ กำไร
17) การพึ่งตนเอง
18) พออยู่พอกิน
19) เศรษฐกิจพอเพียง
20) ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน
21) ทำงานอย่างมีความสุข
22) มีความเพียรดุจพระมหาชนก
23) รู้จักสามัคคี

1) ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่งจะทรงศึกษาข้อมูลละเอียดอย่างเป็นระบบก่อน ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น จากเอกสาร แผนที่ สอบถามเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ **ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง** เพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็วตรงตามความต้องการของประชาชน

2) ระเบิดจากข้างใน

ทรงมุ่งเน้นเรื่อง **การพัฒนาคน** ตรัสว่า **ต้องระเบิดจากข้างใน** หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราจะเข้าไปพัฒนา ให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนา แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่นำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่มีโอกาสตั้งตัว

3) แก้ปัญหาที่จุดเล็กก่อน

ทรงมองในภาพรวม (Micro) คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ที่คนมักจะมองข้าม ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า "...ถ้าปวดหัวก็คิดอะไรไม่ออก เป็นอย่างนั้น ต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน...มันไม่ได้เป็นการแก้อาการจริง แต่ต้องแก้ปวดหัวก่อน เพื่อที่จะให้อยู่ในสภาพที่คิดได้...แบบ (Macro) นี้ เขาจะทำแบบรื้อทั้งหมด ฉันไม่เห็นด้วย...อย่างบ้านคนอยู่เราบอกบ้านนี้มันผุตรงนั้น ตรงนี้ ไม่คุ้มที่จะไปซ่อม...เอาตกลงรื้อบ้านนี้ ระเบิดเลย เราจะไปอยู่ที่ไหน ไม่มีที่อยู่...วิธีทำต้องค่อยๆ ทำ จะไประเบิดหมดไม่ได้..."

4) ทำตามลำดับขั้น

ในการทรงงาน จะทรงเริ่มต้นจากสิ่งจำเป็นแก่ประชาชนที่สุดก่อน ได้แก่ สาธารณสุข เมื่อร่างกายสมบูรณ์แล้วก็จะทำประโยชน์ด้านอื่นๆ ต่อไปได้ จากนั้นจะเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ เช่น ถนน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรการอุปโภคบริโภค ที่เอื้อประโยชน์แก่ประชาชนโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่าย เน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด ดังพระบรมราโชวาท เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 ความตอนหนึ่งว่า

"...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน ใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคง พร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่ประการเดียวโดยไม่ให้มีแผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วยก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความล้มเหลวยุ่งยากในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยะประเทศ กำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในขณะนี้

การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพ และตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงต่อไปโดยแน่นอน ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญ ให้ค่อยเป็นไปตามลำดับด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์..."

5) ภูมิสังคม

การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่า เป็นอย่างไร สังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอคนเป็นอย่างไร วัฒนธรรมประเพณีแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันอย่างไร

"...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา คือ นิสัยใจคอของคนเรา จะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไปช่วยเหลือโดยคิดจะให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไป แล้ว เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริงๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจหลักการของการพัฒนานี้ ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง..."

6) องค์รวม

ทรงมีวิธีคิดหรือมองเรื่องใดเรื่องหนึ่ง **อย่างครบวงจร** คือ ทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง เช่น กรณี **ทฤษฎีใหม่** เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ จะทรงพิจารณาตั้งแต่การถือครองที่ดินของคนไทยโดยเฉลี่ย การบริหารจัดการที่ดินและแหล่งน้ำ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพ เมื่อมีน้ำในการทำเกษตร **ผลผลิตก็จะดีขึ้น** เมื่อผลผลิตมีมาก ต้องมีวิธีการจัดการและการตลาด รวมทั้งการรวมพลังชุมชนให้เข้มแข็ง พร้อมจะออกสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกได้อย่างครบวงจร นั่นคือ **ทฤษฎีใหม่ ขั้น 1, 2 และ 3**

7) ไม่ติดตำรา

ทรงให้อนุโลมและรอมชอมกับสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสภาพของสังคมจิตวิทยาของชุมชน **ไม่ติดตำรา** ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับความเป็นอยู่และสภาพชีวิตที่แท้จริงของคนไทย

8) ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

ในการพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ทรงใช้หลักการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรทำเองได้ หาได้ในท้องถิ่น ประยุกต์ใช้สิ่งที่มีในภูมิภาคนั้น โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ่งยาก "...ให้ปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูก โดยปล่อยให้ขึ้นเองตามธรรมชาติ จะได้ประหยัดงบประมาณ..."

9) ทำให้ง่าย

งานพัฒนาตามแนวพระราชดำริไม่ยุ่งยากซับซ้อน ต้องสอดคล้องกับความเป็นอยู่และระบบนิเวศโดยส่วนรวม ทำสิ่งซับซ้อนให้เข้าใจง่าย แก้ปัญหาโดยใช้กฎแห่งธรรมชาติเป็นแนวทางพัฒนาประเทศในรูปแบบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

10) การมีส่วนร่วม

"...สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้หนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือการระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลาย มาอำนวยการปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง..."

11) ประโยชน์ส่วนรวม

"...ขอให้คิดว่า คนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อให้ตัวเองสามารถที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้..."

12) บริการรวมที่จุดเดียว

รูปแบบ**บริการแบบเบ็ดเสร็จ One Stop Services** เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย ทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบ เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนที่มาขอให้บริการ วิธีนี้จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย คือ มีหน่วยราชการต่างๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน **ณ ที่แห่งเดียว** "...ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเป็นศูนย์ที่รวบรวมกำลังของเจ้าหน้าที่ทุกกรมกองในด้านเกษตร หรือในด้านสังคม ทั้งในด้านหางานและส่งเสริมการศึกษามาอยู่ด้วยกัน ก็หมายความว่าประชาชน ซึ่งจะต้องใช้วิชาการทั้งหลายก็สามารถที่จะมาดู ส่วนเจ้าหน้าที่จะให้ความอนุเคราะห์แก่ประชาชน ก็มาอยู่พร้อมกันในที่เดียวกันเหมือนกัน ซึ่งเป็นสองด้าน ก็หมายถึงว่าที่สำคัญปลายทาง คือ ประชาชน จะได้รับประโยชน์ และต้นทางของผู้เป็นเจ้าหน้าที่ จะให้ประโยชน์..."

13) ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ อาทิ การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรม ได้พระราชทานพระราชดำริการปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยฟื้นฟูธรรมชาติ การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ได้แก่ ปลูกไม้เศรษฐกิจ ไม้ผล และไม้ฟืน นอกจากนี้ ไม้ยังช่วยรักษาความชุ่มชื้นแก่พื้นดินด้วย

14) ใช้อธรรมปราบอธรรม

ทรงนำความจริงในเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการแนะนำวิธีการปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงสภาวะที่ไม่ปกติให้เข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่น การบำบัดน้ำเน่าเสีย โดยใช้ผักตบชวาซึ่งอยู่ตามธรรมชาติให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ

15) ปลูกป่าในใจคน

มนุษย์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลืองเพื่อประโยชน์ของตนเอง ทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหาย การที่จะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมา จะต้องปลูกจิตสำนึกการรักผืนป่าให้แก่คนก่อน

"...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นจะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง..."

16) ขาดทุนคือกำไร

"...ขาดทุน คือ กำไร Our loss is our gain... การเสีย คือ การได้ ประเทศชาติจะก้าวหน้า และการที่คนอยู่ดีมีสุขนั้นเป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้..." ผลกำไรจากการให้ คือ **ราษฎรอยู่ดีมีสุข...**รายรับได้กำไร

17) การพึ่งตนเอง

"...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัว ให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวด เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งพาตนเองได้ ย่อมสามารถสร้างความเจริญในระดับสูงขึ้นต่อไป..."

18) พออยู่พอกิน

ในการพัฒนาให้ประชาชนประสบความสุขสมบูรณ์ในชีวิตได้นั้น เริ่มจากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่า ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ได้ทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของราษฎรด้วยพระองค์เอง จึงทรงเข้าพระราชหฤทัยสภาพปัญหาได้อย่างลึกซึ้งว่ามีเหตุผลมากมายที่ทำให้ราษฎรตกทุกข์เข็ญครบวงจร จากนั้นก็พระราชทานความช่วยเหลือให้ "พออยู่พอกิน"

"...ถ้าโครงการดี ในไม่ช้า ประชาชนก็ได้กำไรจะได้ผล ราษฎรจะอยู่ดีกินดีขึ้น จะได้ประโยชน์ไป..."

19) เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชีวิต เป็นแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตลอดจนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรกับการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายนอกและภายใน

ทั้งนี้ ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

ขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจทุกระดับให้สำนึกใน **คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต**

ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความ **อดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา ความรอบคอบ**

ทั้งนี้ เพื่อให้สมดุล และพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ทั้งในด้าน **วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม** จากโลกภายนอกได้อย่างดี

20) ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน

หากคนไทยทุกคนร่วมมือกัน ช่วยชาติ **พัฒนาชาติด้วย ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้ามาก**

"...คนที่ไม่มีความสุจริต คนที่ไม่มีความมั่นคง ชอบแต่มักง่าย ไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณ เป็นประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ..."

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2522

"...ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิใจแม้จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้มีความรู้มากแต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ..."

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2533

"...ผู้ว่า CEO ต้องเป็นคนที่สุจริต ทุจริตไม่ได้ ถ้าทุจริตแม้แต่นิดเดียวก็ขอแช่งให้มีอันเป็นไป..."
"...ข้าราชการหรือประชาชนมีการทุจริต ถ้ามีทุจริตแล้วบ้านเมืองพัง ที่เมืองไทยพังมาเพราะมีทุจริต..."

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546

21) ทำงานอย่างมีความสุข

"...ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น..."

22) ความเพียร: พระมหาชนก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง ***พระมหาชนก*** กษัตริย์ผู้มีความเพียรพยายามว่ายน้ำแม้จะไม่เห็นฝั่ง เพราะถ้าไม่เพียรจะตกเป็นอาหารของบรรดาสัตว์ร้ายในทะเล และไม่ได้พบกับเทวดาที่จะมาช่วยเหลือมิให้จมน้ำไป

ในระยะแรกที่ทรงริเริ่มโครงการต่างๆ ที่ไม่พร้อมจะทำงานมากนัก ทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่มิได้ทรงท้อพระราชหฤทัย ยังทรงมุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้ร่มเย็นเป็นสุข

23) รู้ รัก สามัคคี

มีพระราชดำรัส เรื่อง "รู้ รัก สามัคคี" มาอย่างต่อเนื่อง

รู้ คือ ก่อนลงมือทำการใด ต้องรู้ รู้ปัจจัยทั้งหมด รู้ปัญหา และรู้วิธีแก้ปัญหา

รัก คือ เมื่อรู้เรื่องครบถ้วนกระบวนความแล้ว ต้องรักที่จะพิจารณา และรักการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหานั้นๆ

สามัคคี คือ เราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กร เป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระมหากรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงต่อสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดย ทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์การประชุมสหพันธ์นานาชาติแห่งสถาบันและสมาคมห้องสมุด (International Federation of Library Associations and Institutions: IFLA) เมื่อประเทศไทย โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เป็นเจ้าภาพ เมื่อ ค.ศ.1999 (2542) มีสมาชิกจากหน่วยงานและบุคลากรในวิชาชีพบรรณารักษ์จากทั่วโลก เข้าร่วมประชุมกว่า 2,000 คน นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ที่ทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์ ส่งผลให้สมาคมห้องสมุดฯ มีรายได้จากการจัดการประชุมดังกล่าวเกือบ 10 ล้านบาท ทั้งนี้ ด้วยพระบารมีปกเกล้า ปกกระหม่อม แก่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงาน พิธีเปิดปีหนังสือแห่งชาติระหว่างชาติ เมื่อ พ.ศ. 2515 และงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 ณ อาคารใหม่ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว เมื่อวันศุกร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ 2515 โดยมีพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่าด้วยหนังสือ ดังขออัญเชิญมานี้

"หนังสือ เป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราว ความรู้ ความคิด วิทยาการทุกด้าน ทุกอย่าง ซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดอ่าน และเพียรพยายามบันทึกรักษาไว้ ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปถึงที่ใด ความรู้ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั้น หนังสือจึงเป็นสิ่งมีค่าและมีประโยชน์ที่ประมาณมิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์"

เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2514 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการบริหารของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เข้าเฝ้าฯ ถวายหนังสือและตู้หนังสือสำหรับโรงเรียนชาวเขา ต่อมาเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2514 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานพระบรมราโชวาท ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ได้ทรงชี้ให้เห็นความสำคัญของหนังสือที่มีต่อมนุษย์ว่า

"หนังสือนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้คนเรามีความก้าวหน้า เพราะว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาแล้ว ต้องหัด ต้องเรียน ทั้งในทางกายและทางใจ เพื่อที่จะมีความสามารถ และมีความรู้ที่จะดำรงชีพได้ มนุษย์นี้ต่างกับสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ก็โดยที่ได้ใช้ปัญญา ใช้ความคิด ใช้สมองมาทำให้ก้าวหน้าไกลมากกว่าสภาพที่เกิดมาเป็นกายคนอย่างสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดมาแล้ว..."

"หนังสือนี้ ถ้าดูในทางพัฒนาในทางความก้าวหน้าของมนุษย์ เพื่อให้ชีวิตของตนสามารถที่จะมีความมั่นคงนั้น จึงมีความสำคัญมิใช่น้อย เพราะว่าเป็นแหล่งความรู้ที่จะค้ำจุนเราให้มีชีวิตได้ ให้มีความสุขได้ อันนี้ ก็พูดถึงหนังสือทั่วไปทุกอย่างทุกชนิด และโดยเฉพาะทางวิชาการ แต่หนังสือย่อมมีความสำคัญมากกว่าเป็นวิชาการที่จะสอนให้เรามีความรู้และสามารถที่จะปฏิบัติตนดำรงชีวิตได้ เพราะว่ามนุษย์เราเป็นสัตว์ที่ไม่ใช่ต้องการเฉพาะเอาอาหารใส่ปากและมีชีวิตอยู่ป้องกันตัวเท่านั้น ต้องมีอาหารทางสมองด้วย คือ มีความพอใจ และมีความรู้จักอะไรสวย อะไรงาม อะไรดี อะไรชอบ คือ มีจิตใจ มีธรรมะ มีความรู้ตัวว่า ความดีคืออะไร ความเลวคืออะไร ทุกสิ่งทุกอย่างเหล่านี้ มาจากอาหารได้เช่นเดียวกัน ถ้าได้มาจากหนังสือก็จะสะดวกกว่า เพราะว่าหนังสือมีจำนวนมาก..."

ด้วยเหตุที่ทรงตระหนักถึงความสำคัญของหนังสือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 จึงได้ทรงพระราชนิพนธ์และทรงแปลหนังสือ เพื่อให้ความรู้แก่ราษฎร ดังปรากฏเป็นรูปธรรม คือ เมื่อพ.ศ. 2511 โปรดเกล้าฯ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการคณะหนึ่ง จัดทำหนังสือ*สารานุกรมสำหรับเด็กและเยาวชนโดยพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว* สำหรับพระราชทานแก่โรงเรียนและห้องสมุดประชาชนที่อยู่ห่างไกล โดยได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นการลงทุนครั้งแรก

พระมหากรุณาธิคุณแก่คณะผู้จัดทำโครงการฯ นี้มีล้นพ้นหาที่สุดมิได้ เมื่อโครงการฯ มีอายุครบ 20 ปี ในพ.ศ.2532 ได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานในงานฉลอง ได้พระราชทานพระราชดำรัสอันเป็นกำลังใจและยังความปลาบปลื้มเป็นอันมากแก่คณะผู้จัดทำทุกคน นอกจากนี้ ยังทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นที่ปรึกษาของโครงการฯ อีกด้วย

หนังสือสารานุกรมไทยฉบับเยาวชนฯ แต่ละเล่ม เมื่อพิมพ์เสร็จแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้แก่โรงเรียนและห้องสมุดที่อยู่ห่างไกลจำนวน 5,000 แห่ง ส่วนที่เหลือก็ได้จัดจำหน่าย มีองค์กรที่ตระหนักถึงคุณค่าของหนังสือสารานุกรมไทยฉบับเยาวชนฯ ได้จัดซื้อและมอบให้ห้องสมุดและโรงเรียนที่ขาดแคลนงบประมาณ ดังข้อความ ที่ขออัญเชิญมาจากพระบรมราโชวาทที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่สมาชิกของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ตอนหนึ่งว่า บรรณารักษ์ต้องทำให้มีผู้อ่านหนังสือ

"...ปัญหาสุดท้ายและสำคัญที่สุดก็คือ หนังสืออยู่ในห้องหรืออยู่ในตู้ ในสถานที่แห่งหนึ่งเป็นจำนวนมากมหาศาลจะไม่เกิดประโยชน์ใด ๆ ถ้าไม่มีใครมาอ่าน หรือแม้มีใครมาอ่าน แต่ไม่ทราบว่าจะเลือกหนังสือใดสำหรับฐานะของตน สำหรับความต้องการของตน สำหรับอายุของตน จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่ได้ศึกษาและได้ค้นคว้าในเรื่องนี้โดยเฉพาะ คือ บรรณารักษ์ ... บรรณารักษ์จึงมีหน้าที่ขึ้นมาใหม่ที่จะเลือกสรรหนังสือ แบ่งแยกเป็นประเภท ๆ และสามารถที่จะแนะนำแก่ผู้ที่มาใช้ห้องสมุดนั้น ให้เกิดประโยชน์ตนอย่างกว้างขวางที่สุดที่จะเป็นไปได้ โดยมีระเบียบ ไม่ให้มีการทะเลาะวิวาทกัน ไม่ให้ใช้หนังสือในทางที่เสีย ไม่ให้ทำให้หนังสือเสียไป และที่จะทำให้ประโยชน์แก่ส่วนรวมต่อไป ดังนี้ การที่จะมีห้องสมุดก็จำเป็นต้องมีผู้ที่เอาใจใส่เรื่องห้องสมุดด้วย..."

เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งโรงเรียนจิตรลดา สำหรับเป็นสถานศึกษาของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ และบุตรธิดาของข้าราชบริพาร โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งห้องสมุดขึ้นในโรงเรียนสำหรับนักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล จัดชั่วโมงสำหรับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ส่งผลให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดการอ่านหนังสือและการใช้ห้องสมุดเป็นพิเศษ เมื่อ พ.ศ.2519 สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชานุญาตให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็นองค์อุปถัมภ์ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ นับเป็นมิ่งขวัญ สิริมงคล และกำลังใจแก่สมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในการพัฒนากิจการห้องสมุด วิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ การเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสมาคมห้องสมุดกับองค์กรวิชาชีพระดับภูมิภาคและสากลให้เข้าสู่มาตรฐานสากลได้เป็นลำดับมาจนถึงปัจจุบัน

บรรณานุกรม

แม้นมาส ชวลิต, คุณหญิง. (2555). พระมหากรุณาธิคุณและพระปรีชาญาณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ด้านภาษา หนังสือ และห้องสมุด. **วารสารห้องสมุด,** 56 (2), 2-16.

รัฐพร พานโพธิ์ทอง และคณะ. (2549). พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา: การศึกษาเนื้อหาและกลวิธีทางภาษา คณะอักษรศาสตร์. บทความในโครงการ **"ใต้ร่มพระบารมีพระบรมธรรมิกมหาราชา".** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2549, 38.

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. **การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2557 และการประชุมวิชาการเรื่อง 60 ปี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ กับการพัฒนาห้องสมุดและวิชาชีพบรรณารักษ์.** วันที่ 18-20 มีนาคม 2558 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพฯ: สมาคมฯ, 2558.

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. **๖ ทศวรรษสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ กับการพัฒนาห้องสมุดเพื่อสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: สมาคมฯ, 2559.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). **เรียนรู้หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ. (ม.ป.ป.). คนไทยมีวันนี้ได้ใต้ร่มพระบารมี. กรุงเทพฯ.

❑❑❑❑

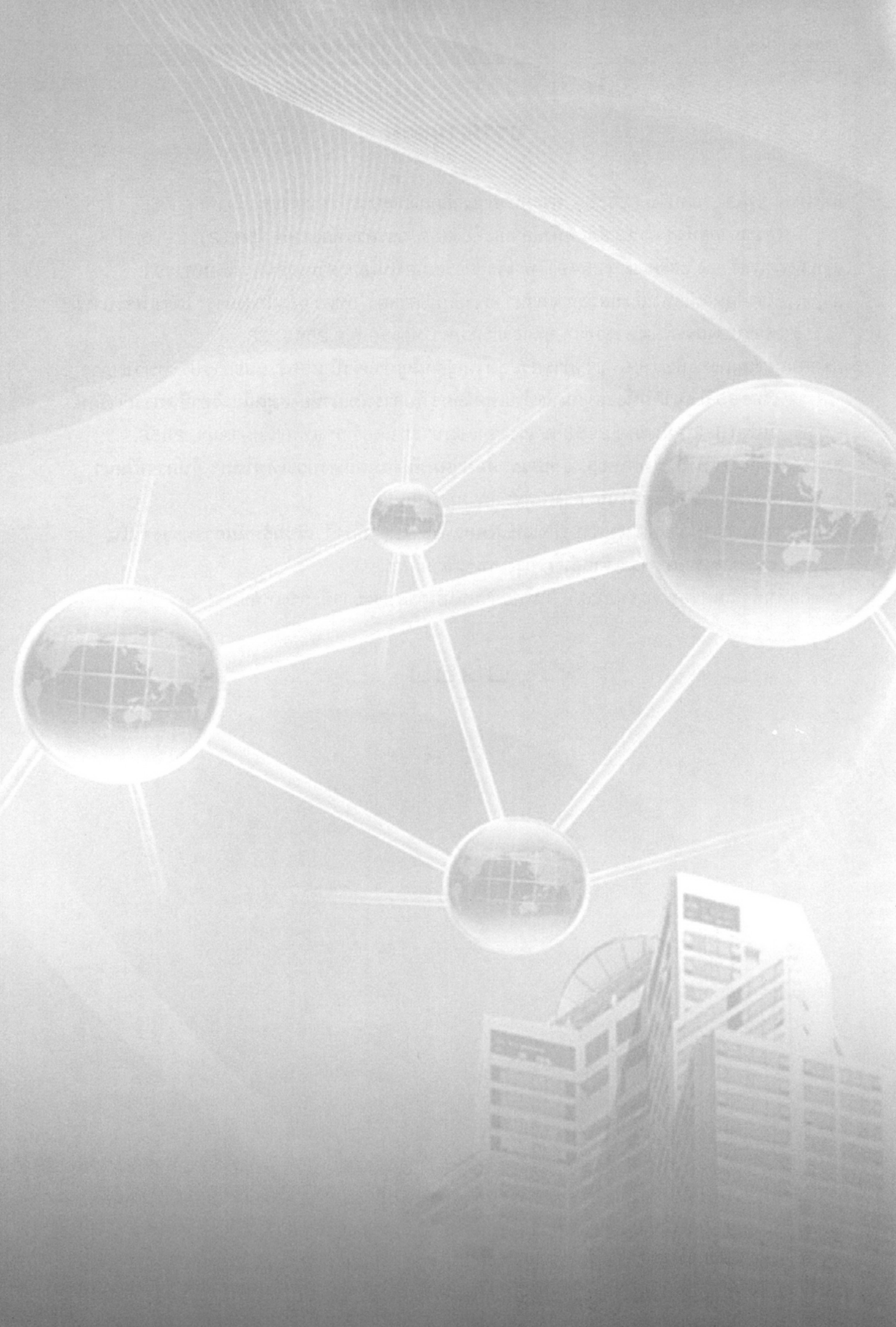

บรรณานุกรมเลือกสรรที่เกี่ยวข้องกับ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

รวบรวมโดย พูลสุข ปริวัตรวรวุฒิ

รายการบรรณานุกรมพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและผลงานของผู้อื่นที่เกี่ยวกับพระองค์ คัดเลือกจากห้องสมุดต่าง ๆ เกือบ 300 รายการ จากทั้งหมดกว่า 1,000 รายการ ด้วยข้อจำกัดของเนื้อที่ในวารสารห้องสมุดทำให้ไม่สามารถนำทุกรายการมาจัดพิมพ์ ผู้รวบรวมจึงได้คัดเลือกเรื่องที่น่าสนใจและพยายามให้ครอบคลุมเรื่องสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพระองค์ให้มากที่สุด

The Selective Bibliography of Publications Concerning King Bhumibol Adulyadej

Poolsook Priwatrworawute, Compiled

This selective bibliography on King Bhumibol Adulyadej composing almost 300 works of the King himself and of other persons their works are about the King, from more than 1,000 titles of various libraries. Due to enough page of the T.L.A. Bulletin, all works could not be published in. Therefore, the compiler selected the most interesting and important titles concerning the King.

บรรณานุกรมเลือกสรรที่เกี่ยวข้องกับ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

*รวบรวมโดย พูลสุข ปริวัตรวรวุฒิ**

กนก วงษ์ตระหง่าน. *แนวพระราชดำริด้านการเมืองการปกครองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

กนก วงษ์ตระหง่าน, และ ม.ล. เอื้อมสุขย์ กิติยากร. *แนวพระราชดำริด้านการบริหารจัดการกรุงเทพมหานครของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. กรุงเทพมหานคร, 2550.

กนกศักดิ์ แก้วเทพ, บรรณาธิการ. *เศรษฐศาสตร์ธรรมิกราชา.* กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550. (โครงการบทความวิชาการ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ศูนย์บริการเอกสารวิชาการ): ลำดับที่ 4)

กระทรวงมหาดไทย. สำนักนโยบายและแผน. ส่วนยุทธศาสตร์ด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง. *แนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการบริหารจัดการน้ำ.* กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครอง, 2553.

กฤดา ชุ่มจันทร์จิรา. *พระผู้ทรงเป็นนักวิทยาการคอมพิวเตอร์.* อุตรดิตถ์: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2550.

กฤษฎา กฤษณะเศรณี, และ สาตราภัย บุญเสริม. *พ่อฟ้าหลวง: บันทึกแห่งประวัติศาสตร์ครั้งเสด็จประพาสภาคเหนือในปี พ.ศ.2501.* เชียงใหม่: Rich Pub., [2551?].

กลุ่มธุรกิจค้าปลีกและจัดจำหน่าย เครือเจริญโภคภัณฑ์. *เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา องค์อัครศิลปิน.* กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2550.

กษัตริย์นักปราชญ์แห่งสายนที. กรุงเทพฯ: กรมชลประทาน, 2554.

กองบรรณาธิการข่าวสด. *ตามหาคนในรูป ภาพมงคล ในหลวงกับประชาชน.* กรุงเทพฯ: มติชน, 2549.

กองบรรณาธิการจีพีพี. *ประมวลพระราชดำรัสดับวิกฤติชาติ.* กรุงเทพฯ: กรีน-ปัญญาญาณ, 2550.

กองบรรณาธิการผู้จัดการ. *ทรงพระเจริญ: ประมวลภาพพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี.* กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์, 2549.

กองบรรณาธิการพิเศษหนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก. *ตามรอยพ่อหลวง.* กรุงเทพฯ: บริษัทดับบลิวพีเอส (ประเทศไทย) จำกัด, 2007.

กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน. *ประทับในใจราษฎร์: ประมวลภาพประวัติศาสตร์พระราชพิธีและงานเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติ 60 ปี.* กรุงเทพฯ: มติชน, 2549.

---

* กรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ปี 2558-2559

กอบแก้ว หลงสมบุญ, นพรัตน์ ม่วงประเสริฐ, และ สำลี บุญญาภิวัฒน์. *สนองเบื้องพระยุคลบาทอนุรักษ์และพัฒนาข้าวไทย.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยข้าว กรมวิชาการเกษตร, 2542.

กัญญารักษ์ ศรีทองรุ่ง. *พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพลังแห่งแผ่นดิน.* กรุงเทพฯ: กองศึกษาและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542.

กัลยาณิวัฒนา, สมเด็จฯ เจ้าฟ้า. *เจ้านายเล็ก ๆ-ยุวกษัตริย์: พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อทรงพระเยาว์ 2468-2489.* เชียงใหม่: ซิลค์เวอร์ม. 2549.

กาญจนา นาคสกุล, และคณะ. *พระมหากษัตริย์กับงานสิทธิมนุษยชน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน, 2555. (หนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554)

กาญจนา ปานข่อยงาม, และคณะ. *ธรรมนูญชีวิต 9 ประการ ตามรอยพระยุคลบาท.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัย, 2551.

การดำเนินความยุติธรรมตามรอยพระยุคลบาท: หนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลยุติธรรม, 2549.

การสวนสนามแสดงแสนยานุภาพของกองทัพไทย ฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานสารนิเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2539

การเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดาเป็นทางราชการ ระหว่างวันที่ 6-29 มิถุนายน พุทธศักราช 2510. กรุงเทพฯ: สำนักราชเลขาธิการ, 2541.

กาลสมัย มะณีแสง. *ปราชญ์แห่งน้ำ.* กรุงเทพฯ: ปัญญาชน, 2551.

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, และคนอื่นๆ. *"60 ปี พระบารมีปกฟ้า" เนื่องในวโรกาสบรมราชาภิเษก 60 ปี.* กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม, 2554.

กิตติพงษ์ วิโรจน์ธรรมากูร. *10 มหาราช พระมหากษัตริย์ไทย.* นนทบุรี: ดอกหญ้า 2000, 2556.

กิติยา กรีกุล, และคนอื่นๆ. *7 รอบพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและเหตุการณ์ร่วมสมัย 84 ปี ฉบับพิเศษ.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิหอศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9, 2554. (หนังสือเล่มนี้คัดเนื้อหาบางส่วนจากหนังสือ ศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9 อัครศิลปิน Supreme Artist เนื่องในมหามงคลสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554)

กิติยา กรีกุล, และคนอื่นๆ. *ศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9 อัครศิลปิน.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิหอศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9, 2554. (โครงการเฉลิมพระเกียรติ อัครศิลปิน เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554)

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ, คุณหญิง, บรรณาธิการ. *เกียรติคุณของประเทศไทยในการดำเนินงานด้านคนพิการ.* แปลโดย คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ และคณะ. 3 เล่ม. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2546-2547. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ, คุณหญิง. *นวมินทรมหาราชาศิรวาท.* กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพรส จำกัด, 2554.

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ, คุณหญิง, และคณะ, บรรณาธิการ. *นบพระภูมิบาลบุญดิเรก: ลิลิตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช.* กรุงเทพฯ: คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, 2549.

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ, คุณหญิง, และคณะ, บรรณาธิการ. *นวมราชสดุดี: กวีนิพนธ์ฉบับคณะกวีสมานฉันท์.* กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2531.

เกนหลง สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ท่านผู้หญิง. *ทำเป็นธรรม.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2554. (จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. *จอมปราชญ์นักการศึกษา: สังเคราะห์ วิเคราะห์ และประยุกต์แนวพระราชดำรัสด้านการศึกษาและการพัฒนาคน.* (หนังสือชุดเปิดโลกความคิด). กรุงเทพฯ: บริษัท ซัคเซส มีเดีย จำกัด, 2542.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, บรรณาธิการ. *ตามรอย...พระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ: บริษัท ซัคเซส มีเดีย จำกัด, 2555.

เกษตรกรรมตามรอยยุคลบาท: ภูมิคุ้มกันประชาราษฎร์ที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556.

เกษม วัฒนชัย. *ปาฐกถาพิเศษเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง.* กรุงเทพฯ: ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน), 2548.

เกษม วัฒนชัย. *เรียนรู้จากกระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว:* พระราชทานเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2546 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. (สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 31/2547). กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2547.

เกษม วัฒนชัย. *หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.* กรุงเทพฯ: สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2555.

ไกรยุทธ ธีรตยาคีนันท์. *แนวพระราชดำริด้านทรัพยากรมนุษย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ไกรวุฒิ เกียรติโกมล, และคณะ. *ในหลวง นายช่างใหญ่ของแผ่นดิน.* กรุงเทพฯ: วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย, 2543. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

โกศัลย์ คูสำราญ, และคณะ. *พระมหากษัตริย์กับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไทย.* กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2539.

ขวัญแก้ว วัชโรทัย. *พระราชพิธีและพระราชกิจในการทรงผนวช ตุลาคม-พฤศจิกายน 2499.* พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2500.

ขอถวายพระราชสมัญญา อุตสาหกรรมเกษตรราชัน. กรุงเทพฯ: คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์: บนเส้นทางการพัฒนาอำเภอท่าหลวง. กรุงเทพฯ: กล่มวังขนาย, 2542.

คณะกรรมการจัดงานวันสื่อสารแห่งชาติ. *เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 72 พรรษา มหาราชา.* กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2542.

คณะกรรมการจัดงาน "คืนสู่เหย้าชาวจุฬาฯ" 2542. *นวมินทร์มหาราชา ธ สถิตเหนือเกล้าชาวจุฬา.* กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2542.

คณะกรรมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550. *ธ ทรงเป็นร่มฉัตรรัฐสภา.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระเกียรติพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550. *ประมวลพระราชกรณียกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช 2489-2510.* 6 เล่ม. กรุงเทพฯ: สำนักราชเลขาธิการ, 2552.

คณะกรรมการและคณะทำงานจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. *พระเจ้าแผ่นดินนักส่งเสริมการเกษตร.* กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2550.

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี. *ในหลวงกับการศึกษาไทย: ห้าทศวรรษสิริราชสมบัติ.* กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2540.

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. *เดชะพระบารมีปกเกล้าฯ.* นครปฐม: บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2555.

คณะกองบรรณาธิการนิตยสารคอมมานโด. *เจ้าแผ่นดิน 72 พรรษา.* กรุงเทพฯ: วัชรีบูรพ์การพิมพ์, [2542?].

คณะทำงานจัดทำบทความของทุกจังหวัดและที่ปรึกษาและคณะทำงานบริหารและจัดทำหนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ของกระทรวงมหาดไทย. *พระทรงเป็นพลังแผ่นดิน.* กรุงเทพฯ: สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2551.

คณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือบันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ในพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. *เฉลิมฉัตร ฉลองราชย์ 60 ปี.* 2 ล. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, 2549.

คณิตา เลขะกุล, คุณหญิง, บรรณาธิการ. *พระร่มเกล้าของชาวไทย.* กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2539.

คราเมส, แมนเฟรด. *เรียนรู้จากพระเจ้าอยู่หัว.* เชียงใหม่: Interspa-Publications, 2549.

ครูของแผ่นดิน. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคม, 2552. (จัดพิมพ์เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 และในวาระครบ 80 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม)

คีตมหาราชสดุดี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. *ปาฐกถาเรื่องการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาและยุโรป.* กรุงเทพฯ: บูรณะการพิมพ์, 2505.

โครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2530.

โครงการพระราชดำริฝนหลวง. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิบัติการฝนหลวง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2535.

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามพระราชดำริ. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ, 2526.

งานช่างของในหลวง. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยของมหาวิทยลัยศิลปากร ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี, 2539.

งามพรรณ เวชชาชีวะ. *ในหลวงของเรา.* กรุงเทพฯ: สำนักงานสร้างเสริมเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2555. (เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554)

จดหมายเหตุคำประกาศสดุดีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี, 2539.

จดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี พุทธศักราช 2549. 2 เล่ม. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, [2550?].

จดหมายเหตุตามรอยทรงพระผนวช. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการฝ่ายจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติโดยคู่สมรสคณะรัฐมนตรี ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554, 2554. (หนังสือที่ระลึก ครั้งการอุปสมบท 999 รูป เฉลิมพระเกียรติและถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554)

จดหมายเหตุสิทธิบัตรฝนหลวง. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2550. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

จรูญ คำทิพย์, และคนอื่นๆ. *พระผู้ทรงเป็นนักรัฐประศาสนศาสตร์.* อุตรดิตถ์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2550.

จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา. *72 พรรษา บรมราชาธิราชเจ้านักรัฐศาสตร์, และ, กระบวนการพัฒนาทักษะและสร้างลักษณะนิสัยการอ่าน: กิจกรรมการสร้างบทละครจากวรรณกรรม.* ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542.

จักรธรรม ธรรมศักดิ์, บรรณาธิการ. *50 ปี โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา.* กรุงเทพฯ: กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา, 2554.

จันทร์ทิพย์ ปาละนันทน์, และคณะ. *พระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขสู่ปวงประชา.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554

จากฟ้า สู่ดิน. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการเผยแพร่พระราชกรณียกิจ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ, 2527.

จารุวรรณ ธรรมวัตร, บรรณาธิการ. *เอกกษัตริย์อัจฉริยภาษา: พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ มหาราช.* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543.

จารุวรรณ โล่ห์วิสุทธิ์, และคณะ. *สมุดภาพที่ระลึก เนื่องในโอกาสการแลกเปลี่ยนการเยือนอย่างเป็นทางการของประมุขแห่งราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส.* ปารีส: สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส, 2549. (มีภาคภาษาฝรั่งเศสประกอบ)

จำลอง อินทะวงษ์. *โครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.* กรุงเทพฯ: บริษัท 2020 เวิลด์ มีเดีย จำกัด, 2541.

จิตกร บุษบา. *'พ่อ' ของแผ่นดิน.* กรุงเทพฯ: บานชื่น, 2556.

จิตตรา กาญจนะประเสริฐ, และคณะ. *80 พรรษามหาราชา ใต้ร่มพระบารมี ปกเกล้าฯ ตุลาการ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลยุติธรรม, 2550.

จินดาภา จันทภาษา. *พระราชพิธีรัชมัลคลาภิเษก: เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ.* กรุงเทพฯ: คณะกรรมการโครงการหนังสือที่ระลึกพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก, 2535.

จิรพันธุ์ ทวีวงศ์, ม.ล., และคณะ. *ประมวลพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2555.

จิรภา อ่อนเรือง. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ (ในหลวงของเรา).* กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น, 2530. (พิมพ์เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ 5 รอบ)

จิรภา อ่อนเรือง. *ลิลิตราชาภิเษกสมรสบรมราชาภิเษก และ เฉลิมพระราชมณเฑียรพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช.* พระนคร: บริษัท นวลจันทร์ จำกัด และ บริษัท เทพธานีกรีฑา จำกัด, ม.ป.ป.

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการเพิ่มความสมดุลในการพัฒนา.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2556.

จุมพล วิเชียรศิลป์, บรรณาธิการ. *ครูภูมิศาสตร์ของแผ่นดิน.* บุรีรัมย์: สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์, 2542.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. *พระปรีชาของพระมหากษัตริย์ไทยด้านการประดิษฐ์อักษร.* พิมพ์ครั้งที่ 1, แก้ไขและเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. *พระอัจฉริยภาพของพระมหากษัตริย์ไทยด้านการประดิษฐ์อักษร.* (โครงการตำราและหนังสือลำดับที่ 5). นครปฐม: โครงการตำราและหนังสือ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปการ, 2549.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สถาบันภาษา. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระอัจฉริยภาพในการใช้ภาษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

เจนสุดา สมบัติ, และคณะ. *80 พรรษา 80 โครงการพระราชดำริ.* กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2550. (ฉบับพิเศษของนิตยสารชื่อ เนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก)

ฉวีงาม มาเจริญ, และคณะ. *พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย.* บรรณาธิการโดย คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ และคณะ. 2 เล่ม. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2550.

ฉวีงาม มาเจริญ, และคณะ. *พระราชพิธีในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร.* กรุงเทพฯ: ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม กรมศิลปากร, 2543.

เฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ, และคณะ. *อันเนื่องมาจากพระราชดำริ.* กรุงเทพฯ: บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2547.

เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ 50 ปี. กรุงเทพฯ: สโมสรไลออนส์เมืองเอก, 2539.

เฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2520 เนื่องในมหามงคลสมัยพระชนมายุ 50 พรรษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2520.

เฉลิมศักดิ์ รามโกมุท. *เรื่องหลังจากวังหลวง: บันทึกความทรงจำของอดีตตำรวจหลวง.* กรุงเทพฯ: ประชาโชติ, [2537?].

ชนม์สวัสดิ์ ชมพูนุท, ม.ร.ว. *พระราชประวัติ รัชกาลที่ 9 กับสยามมกุฎราชกุมาร.* กรุงเทพฯ: พิทยาคาร, 2516.

ชโลทร ศิวารัตน์, และคณะ. *ความภักดีแห่งศรัทธา.* กรุงเทพฯ: บริษัท มิตรมายา จำกัด, 2555.

ชัชชัย ภูวิชยสัมฤทธิ์, และคณะ. *ผลสำเร็จโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: 84 พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2555.

ชัชพล ไชยพร, และคณะ, บรรณาธิการ. *สรรเสริญพระบารมี.* กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร, 2557.

ชัชพล ไชยพร, ระวี สัจจโสภณ, และปฏิวัติ สุขประกอบ, *แนวพระราชดำริด้านการศึกษา 9 รัชกาล.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554.

ชัยพฤกษ์ เพ็ญวิจิตร. *พระเจ้าอยู่หัวกับอุดมการณ์ชีวิตของพระโพธิสัตว์.* ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. *ทฤษฎีใหม่: มิติที่ยิ่งใหญ่ทางความคิด.* กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา, 2541. (ปาฐกถาในการสัมมนาโครงการปราชญ์เพื่อกู้แผ่นดิน ครั้งที่ 1 เรื่อง "ปรัชญาการพัฒนา: ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ" 6 พฤศจิกายน 2541)

ชัยอนันต์ สมุทวณิช, และคณะ, บรรณาธิการ. *ในหลวงกับเด็กวชิราวุธฯ.* กรุงเทพฯ: วชิราวุธวิทยาลัย, 2542.

ชาญณรงค์ ดิฐานนท์, บรรณาธิการ. *ราชมงคล.* กรุงเทพฯ: กองประชาสัมพันธ์ราชมงคล สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2542.

ชาลี เอี่ยมกระสินธุ์. *ราชาภิเษก-อภิเษกสมรสสามสมัย.* กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2520.

ชำนาญ รอดเหตุภัย. *พระอัจฉริยปรีชญาด้านภาษาและวรรณศิลป์: วรรณวิพากษ์-วิจัย.* นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์, [2551?].

ชุติมา วิศวโยธิน, และคณะ. *ร่มเกล้า ปกฟ้า สาธารณสุขไทย.* บรรณาธิการโดย จุรีภรณ์ บุณยวงศ์วิโรจน์ และคณะ. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข, [2554?].

ชูวงศ์ ฉายะบุตร, และคณะ. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชกับการปกครองไทย.* กรุงเทพฯ: กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2539.

ชูวุฒิ จามรมาน, ชนัญ ผลประไพ, และ จรุงเกียรติ ภูติรัตน์. *วันที่ระลึกวันทรงดนตรี ณ หอประชุมศรีบูรพา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ วันเสาร์ที่ 7 กุมภาพันธ์ 2552.* ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2552.

เชตวัน อนันตสมบูรณ์, และคณะ. *ประชาปีติ บันทึกแห่งปีมหามงคล.* กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2549.

ไชยสิทธิ์ เอนกสัมพันธ์, และคณะ. *จอมปราชญ์แห่งการพัฒนาที่ดิน.* กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2547.

ฐิติมน เลิศโชคชัย, บรรณาธิการ. *พระบรมราโชวาท.* กรุงเทพฯ: วชิราวุธวิทยาลัย, 2543.

ฐิติรัตน์ เกิดหาญ. *เทิด ธ มหาราช ครองไทย 60 ปี: รวมพระราชพิธีสำคัญเกี่ยวกับการครองราชย์ ครบทุกวาระ.* ปทุมธานี: บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด, 2549.

ฐิติรัตน์ เกิดหาญ. *พรจากพ่อ ผู้ทรงเปี่ยมด้วยพระอัจฉริยภาพ.* ปทุมธานี: บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด, 2549.

ณ กาฬ เลาหะวิไลย, บรรณาธิการ. *รักพ่อ.* กรุงเทพฯ: บริษัท โพสต์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน), 2554. (ฉบับพิเศษของหนังสือพิมพ์ชื่อ โพสต์ทูเดย์)

ณรงค์ อิ่มเย็น. *ชีวิตของพ่อ: Long live the King.* กรุงเทพฯ: My Bangkok Pub. House, [2549?].

ณรงค์ อิ่มเย็น. *ประชาชนของพระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ: My Bangkok Pub. House, [2549?].

ดนัย จันทร์เจ้าฉาย, บรรณาธิการ. *ตามรอยพระยุคลบาท.* กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี, 2550.

ดนัย จันทร์เจ้าฉาย. *ธรรมดีที่พ่อทำ.* กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี, 2554.

ดนัย จันทร์เจ้าฉาย. *ในหลวงในรอยธรรม: [ฉบับธรรมทาน].* กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี, 2550.

ดนัย ปรีชาเพิ่มประสิทธิ์, และคณิตา หอมทรัพย์. *พุทธภูมิพล: ทศบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ: อมรินทร์ธรรมะ, 2557.

ด้วยจงรักภักดีด้วยกัน. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2540.

ด้วยพระเมตตา พลิกฟื้น พัฒนา ลุ่มน้ำปากพนัง. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2556.

ดารนี จินดาพล, บรรณาธิการ. *โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในสายการแพทย์ กองทัพบก.* กรุงเทพฯ: กรมแพทย์ทหารบก, [2540?].

ต้น คงเจริญ, และคณะ. *หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542.* กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา, 2542.

ตามรอยพระยุคลบาท: แนวทางการประพฤติตามกรอบแห่งจรรยาบรรณข้าราชการพลเรือน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2538.

ตามรอยพ่อ เฉลิมพระชนมายุ 80 พรรษา. กรุงเทพฯ: Nation Group, 2550.

ถวัลย์ มาศจรัส, บรรณาธิการ. *"8 ทศวรรษฉัตรแก้วของแผ่นดิน": เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550.

ถวัลย์ มาศจรัส. *พระองค์คือ อัครศิลปิน*. กรุงเทพฯ: บริษัท ต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด, 2539.

ถวัลย์ มาศจรัส, วีระ พลอยสาครบุรี, และกวิน เสือสกุล. *60 ปี พระมหาบารมีเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการจัดทำหนังสือ "60 ปี พระมหาบารมีเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย" เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2549.

ถวิล ตัณฑิกุล, และคณะ. *ในหลวงกับงานทันตกรรม*. บรรณาธิการโดย สุภาพร กัณห์วานิช. กรุงเทพฯ: คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ทรงพระผนวช พุทธศักราช 2499. กรุงเทพฯ: งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักพระราชวัง, 2533.

ทรงวิทย์ แก้วศรี, บรรณาธิการ. *ทศพิธราชธรรม*. (หนังสือชุดหลักธรรมราชสดุดี เล่ม 2/3). กรุงเทพฯ: คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2530.

ทรงวิทย์ แก้วศรี, บรรณาธิการ. *ภูบดินทร์ปิ่นสยาม*. กรุงเทพฯ: หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร, 2539.

ทรงสวรรค์ นิลกำแหง, และคณะ. *จดหมายเหตุงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในมหามงคลสมัยทรงเจริญพระชนมพรรษาเสมอสมเด็จพระบรมอัยกาธิราช พุทธศักราช 2528 เฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ พุทธศักราช 2530 และพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก พุทธศักราช 2531*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2545.

ทรงสุดา ยอดมณี, คุณหญิง. *ตะวันส่องหล้า*. กรุงเทพฯ: ดวงกมล, 2539.

ทวน วิริยาภรณ์. *พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระพุทธเจ้าหลวง พระมหาธีรราชเจ้า พระปกเกล้า และพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช*. ธนบุรี: ป. พิศนาคะการพิมพ์, 2507.

ทวีพงษ์ ลิมาภรณ์วณิชย์, และคณะ. *84 พรรษา องค์ราชันของแผ่นดิน: หนังสือภาพวาดสีน้ำพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช*. กรุงเทพฯ: สมาคมชาวเพชรบุรี, 2554. (เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระเกียรติพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554)

ทวีรัก เจริญสุข. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. บรรณาธิการโดย บุญพา มิลินทสูต. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2550.

ทวีรัก เจริญสุข, และคณะ. *วันที่ระลึกวันทรงดนตรี*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2551.

ทองคำ ศรีโยธิน, *พระมหากษัตริย์ยอดกตัญญู: King Bhumibol*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา, 2549.

ทองคำ ศรีโยธิน, บรรณาธิการ. *รอยยิ้มของในหลวง*. พิมพ์ครั้งที่ 4, แก้ไขและเพิ่มเติม. ลำพูน: หสม.ณัฐพลการพิมพ์ (คณะบุคคล), 2554.

ทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา. *พระบรมราชจักรีวงศ์: พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9.* แก้ไขและปรับปรุง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหมิตร พริ้นติ้ง, 2539.

ทองหล่อ นาคสุขศรี, บรรณาธิการ. *วิถีพ่อวิถีพอเพียง: มิติของคริสตชนบนผืนแผ่นดินไทย.* กรุงเทพฯ: สภาคริสตจักรในประเทศไทย, 2550.

ทองอยู่ แก้วไทรฮะ, และคณะ. *นวมินทรมหาราชาธิราช: พระผู้ทรงเป็นปราชญ์แห่งการเรียนรู้.* กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554.

ทางคู่ขนานลอยฟ้า ตอนทางแยกต่างระดับสิรินธร - แยกพุทธมณฑลสาย 2. กรุงเทพฯ: กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม, [2542?].

ทินกร ทองเศวต. *พระมหากรุณาธิคุณต่อประชาชน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, 2519.

ทินกร ภูวะปัจฉิม, สุรีพร เกียรตินาวิน, และกิตติ เฉลิมนิมิตกุล, บรรณาธิการ. *ธ สถิตในดวงใจไทยทั้งชาติ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, 2545.

ทิพย์วรรณ ชุ่มเพ็งพันธุ์, และคณะ, บรรณาธิการ. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร, 2555.

เทพ สุนทรศารทูล. *มหากาญจนาภิเษก.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิยาลัย, 2539.

เทิดไท้จอมกษัตริย์นักปราชญ์ไอซีที. แปลโดย ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักบริหารกลาง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2550.

ธ ทรงเป็นร่มเกล้าชาวเกษตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

ธงชัย ดิษโส. *การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช.* กรุงเทพฯ: สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

ธงทอง จันทรางศุ, บรรณาธิการ. *ยิ่งครูสั่งสองแจง ใจโลก.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553. (เนื้อหาเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

ธงทอง จันทรางศุ, บรรณาธิการ. *สรรเสริญพระบารมี.* นนทบุรี: กระทรวงยุติธรรม, 2550.

ธงทอง จันทรางศุ. *หกสิบปีแล้วพระแก้วฟ้า.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2553.

ธนะชัย ผดุงธิติ. *พระมหากษัตริย์ นักปกครอง นักกฎหมาย.* กรุงเทพฯ: นิติรัฐ, 2549.

ธรรมครองปฐพี 60 ปี แผ่นดินทอง: บันทึกพระราชพิธีมหาปีติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ด้วยภาพและข้อมูลพิเศษสุด จากสิ่งพิมพ์พิเศษหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์. กรุงเทพฯ: บริษัท โพสต์พับลิชชิง จำกัด (มหาชน), 2549.

ธรรมะของพ่อแห่งแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา, 2551.

ธัญญาภรณ์ ภู่ทอง, และ พิมพ์ใจ สิทธิสุรศักดิ์. *น้ำคือชีวิต ตามแนวพระราชดำริ.* (ชุดการจัดการทรัพยกรธรรมชาติ ตามแนวพระราชดำริ พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9). กรุงเทพฯ: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2542.

ธันวา จิตต์สงวน, และคณะ. *ตามรอยพระยุคลบาทสู่เศรษฐกิจพอเพียง: มิติใหม่ของการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. *ความดี: รวมพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชเกี่ยวกับ "ความดี": เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ในพุทธศักราช 2549 และมีพระชนมายุครบ 80 พรรษาในพุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิธารน้ำใจ, 2550.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. *บทความ ปาฐกถา และบทสัมภาษณ์ บางเรื่องเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., [2551?].

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. *ปาฐกถาเฉลิมพระเกียรติ การเรียนรู้ตามรอยพระบาท: บุญของคนไทยที่มีในหลวงเนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี 28 สิงหาคม 2549*. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2549.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. *ปาฐกถาเฉลิมพระเกียรติเรื่องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับพระอัจฉริยภาพด้านกฎหมาย*. กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

ธานินทร์ มุกดาประกร, และคณะ. *72 พรรษาภัทรกษัตริย์ ธนบัตรรัชกาลที่ 9*. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2542. (หนังสือที่ระลึกประกอบนิทรรศการ 72 พรรษาภัทรกษัตริย์ ธนบัตรรัชกาลที่ 9 ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย วันที่ 3-30 ธันวาคม 2542)

ธีรพล ขุนเมือง, และคณะ. *ใต้ร่มพระปรีชาชาญ พระบิดาแห่งมาตรฐานการช่างไทย*. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน, 2557.

นงพงา จิตรกร, และคนอื่นๆ. *เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี, 2539.

นงพงา สุขวนิช. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, [2553?].

นงพงา สุขวนิช, บรรณาธิการ. *พระราชดำริสู่ชีวิตและธรรมชาติ*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อม, 2551.

นภันต์ เสวิกุล. *ย่างพระบาทที่ยาตรา*. กรุงเทพฯ: บริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน), 2545.

นวมินทร์มหาราชา ธ สถิตเหนือเกล้าชาวจุฬาฯ. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2542.

นันทิยา สว่างวุฒิธรรม, และคณะ, บรรณาธิการ. *หออัครศิลปิน: แหล่งการเรียนรู้และขุมทรัพย์ทางปัญญา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม, 2546.

นัยนา แย้มสาขา, และคณะ. *จดจารพระมหากรุณา พระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อปวงประชาร่มเย็น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551.

นัยนา แย้มสาขา, และคณะ. *จดหมายเหตุพระราชพิธีสมมงคลพระชนมายุเท่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช.* กรุงเทพฯ: คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึกและจดหมายเหตุพระราชพิธีสมมงคลพระชนมายุเท่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, 2545.

นิกร ทัสสโร. *84 พรรษา พระภูมิบาล รอยเสด็จฯ ภูมิสถาน ศาลยุติธรรม.* กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2555. (ศาลยุติธรรมจัดพิมพ์เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554)

นิตินัย สุกกรี, บรรณาธิการ. *หนังสือพิมพ์ผังเมืองฉบับกาญจนาภิเษก "เจ้าแผ่นดิน."* กรุงเทพฯ: บริษัท ดับบลิว. เจ. พร็อพเพอตี้ จำกัด, [2539?]. (ฉบับพิเศษของหนังสือพิมพ์ชื่อหนังสือพิมพ์ผังเมือง)

นิธินันท์ ยอแสงรัตน์, และคณะ, บรรณาธิการ. *งานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี พุทธศักราช 2549.* กรุงเทพฯ: ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2549. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านการพัฒนา: แนวพระราชดำริจากพระราชนิพนธ์เรื่อง "พระมหาชนก": แนวพระราชดำริเรื่อง "ทฤษฎีใหม่." กรุงเทพฯ: งานประชาสัมพันธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.

ในหลวงกับการประดิษฐ์. นนทบุรี: กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์, 2542.

ในหลวงกับคึกฤทธิ์. กรุงเทพฯ: กองบรรณาธิการ สยามรัฐรายวัน, 2542.

ในหลวงทรงส่งเสริมการมีงานทำ. กรุงเทพฯ: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2539.

บรรจง วรรธนะพงษ์, บุญศรี วรรธนะพงษ์, และจันทวรรณ วรรธนะพงษ์. *ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการเครื่องจักรกล: ที่พัฒนาขึ้นอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด, 2542.

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ, [2539?]. (เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี เรื่อง "ราชอาณาจักรไทยในรอบ 5 ทศวรรษแห่งการครองราชย์" วันที่ 7-9 สิงหาคม 2539 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร จัดโดย กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ)

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. *ทศพิธราชธรรมกับพระมหากษัตริย์ไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2549.

บัณฑิต จันทศรีคำ, บรรณาธิการ. *ใต้ร่มบาทราษฎร์ปีติ.* กรุงเทพฯ: นิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์, 2549.

บันทึกบทความร้อยเรียงความประทับใจในพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของสมาชิกรัฐสภา. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการบันทึกบทความร้อยเรียงความประทับใจในพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของสมาชิกรัฐสภา, [2554].

บุญร่วม เทียมจันทร์. *พี่น้องสองกษัตริย์: พระผู้ครองใจปวงชนชาวไทยทั้งชาติ.* กรุงเทพฯ: อนิเมทกรุ๊ป, 2551.

บุญรักษา สุนทรธรรม, และไพรัช ธัชยพงษ์. *รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ: ยุคทองของดาราศาสตร์ไทย.* (หนังสือชุดพระมหากษัตริย์กับดาราศาสตร์ไทย เล่มที่ 3). เชียงใหม่: สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2555.

บุตรี วีระไวทยะ, ท่านผู้หญิง ม.ร.ว., บรรณาธิการ. *ดวงใจแผ่นดิน: การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี.* กรุงเทพฯ: มติชน, 2549. (มีภาคภาษาอังกฤษ)

เบเกอร์, คริสโตเฟอร์ จอห์น, และคณะ. *กลางใจราษฎร์: หกทศวรรษแห่งการทรงงาน.* บรรณาธิการโดย ตรัสวิน.

จิตติ เดชารักษ์ และพัณณิดา ภูมิวัฒน์. *King Bhumibol Adulyadej: a life's work: Thailand's Monarchy in perspective.* แปลโดย มนันยา, จงจิต อรรถยุกติ และพรรษพร ชโลธร. กรุงเทพฯ: บริษัท เอเชียบุ๊คส์ จำกัด, 2556.

เบญจพร ชาครานนท์, และคณะ. *84 พรรษามหาราชา ตามรอยพระบาท ศาสตร์แห่งดิน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2554.

เปรมิกา สุจริตกุล, ผู้แปล. *ตราบสิ้นดินฟ้า คีตาศิรวาท 84 พรรษา: เพลงพระราชนิพนธ์ภาษาฝรั่งเศสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิคีตาศิรวาท, 2554.

ประกาศ วัชราภรณ์. *พระราชปณิธานในหลวง.* พิมพ์ครั้งที่ 2, แก้ไขและเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2542.

ประกาศ วัชราภรณ์. *เสด็จฯ เยือน 14 ประเทศ.* พิมพ์ครั้งที่ 2, แก้ไขและเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า, 2539.

ประจักษ์ พุทธสมบัติ, และคณะ. *เฉลิมพระเกียรติฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี.* กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2539.

ประจักษ์ศิลป ทองใหญ่, ม.ล. *สะพานพระราม 8: โครงการแก้ไขปัญหาจราจรตามแนวพระราชดำริ.* กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ดาวฤกษ์, 2543. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

ประชา เหตระกูล, บรรณาธิการ. *ฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี: บันทึกประวัติศาสตร์รวมภาพที่ตราตรึงในดวงใจปวงชนชาวไทย.* กรุงเทพฯ: สี่พระยาการพิมพ์, 2549.

ประทิน พวงสำลี. *สดุดีจักรีวงศ์: เก้ารัชกาล: ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช.* กรุงเทพฯ: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล, 2546.

ประไพ ฉลาดคิด, และคณะ. *เพชรกาญจนา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. เพชรบูรณ์: สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, 2540.

ประมวลโครงการ/กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา ปวงประชาเป็นสุข. กรุงเทพฯ: ส่วนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงภายใน สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2554.

ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ: กองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2527.

ประมวลพระราชกรณียกิจและการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: สโมสรไลออนส์สตรีดุสิต, 2521.

ประมวลพระราชดำริและวิวัฒนาการการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2542.

ประมวลภาพทรงผนวชภูมิพโลภิกขุ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช 2499. พระนคร: มุมหนังสือ, 2499.

ประยุทธ สิทธิสัมพันธ์. *ราชตระกูล.* กรุงเทพฯ: สยาม, 2517.

ประวิทย์ ทับทิมอ่อน, และคณะ. *10 ปี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: ประมวลพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช.* เพชรบุรี: ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย, [2536?].

ประเวศ วะสี. *พระเจ้าอยู่หัวกับรหัสพัฒนาใหม่: ความหมายเชิงลึกของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ.* พิมพ์ครั้งที่ 3, แก้ไขและเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน, 2549.

ประสาน วงศาโรจน์, บรรณาธิการ. *ใต้ร่มพระบารมี 60 ปี ทรงครองราชย์.* กรุงเทพฯ: สมาคมนักเรียนทุนบริติชเคานซิล, 2549.

ปราโมทย์ ไม้กลัด, บรรณาธิการ. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับงานจัดการทรัพยากรน้ำ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2539.

ปราโมทย์ ไม้กลัด, ธนะภูมิ มนันยา, และอรทัย วัฒนชัย. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับงานพัฒนาแหล่งน้ำ.* บรรณาธิการโดย ปราโมทย์ ไม้กลัด. กรุงเทพฯ: กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2530.

ปราโมทย์ ไม้กลัด, และ สมชาย ขจรศักดิ์ชัย. *การทรงงานของพ่อ ในความทรงจำ.* 2 เล่ม. กรุงเทพฯ: สมาคมสงเคราะห์สัตว์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2555-2556.

ปรีดี ปัญญาจันทร์, และ เรืองศักดิ์ ดวงพลา. *วิถีธรรมตามรอยพ่อ ฉบับการ์ตูน.* 2 เล่ม. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557-2558.

ปวงประชามหาปีติ: ประมวลภาพพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช 8-13 มิถุนายน พุทธศักราช 2549. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และกรมประชาสัมพันธ์, 2549.

ปัทมา มีครองธรรม. *การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพระบรมมหาราชวัง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในวโรกาสเฉลิมพระเกียรติทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี.* กรุงเทพฯ: สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

ปารเมศร์ รัชไชยบุญ. *ความสุขของพระมหากษัตริย์.* กรุงเทพฯ: กรีน-ปัญญาญาณ, 2550.

ปิยนาถ บุนนาค, และคณะ. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว: พระอัจฉริยภาพในการบริหารจัดการ.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

ผะอบ โปษะกฤษณะ, พ.ต. คุณหญิง. *เพ็ญพระพิริยะเกินจะรำพัน.* กรุงเทพฯ: สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย

พ. เทียนทองดี. *รัชดาภิเษก ร.9.* พระนคร, ธรรมบรรณาคาร, 2514.

พ. สุวรรณ. *มหามงคลเหนือเกล้าฯ: ทำบุญไหว้พระตามรอยพระยุคลบาท กรุงเทพฯ 3 แห่งและนครปฐม 1 แห่ง เป็นมหามงคลเหนือเกล้าฯ แก่ผู้ปฏิบัติตาม.* กรุงเทพฯ: บ้านมงคล, 2549.

พจณี พรหมโรจน์, และคณะ. *พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเหรียญอันเกี่ยวเนื่องกับพระองค์.* กรุงเทพฯ: กรมธนารักษ์, [2551?]. (จัดทำในโอกาสเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา และการดำเนินงานโครงการจัดทำเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกและเหรียญที่ระลึกพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 โดยกรมธนารักษ์)

พรชัย เฉินบำรุง. *พระภัทรมหาราช พระมหากษัตริย์ อัจฉริยภาพ.* นนทบุรี: วิภาวี, [2549?].

พระฉัตรทองของแผ่นดิน: สมุดภาพพระราชกรณียกิจ. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือสมุดภาพพระราชกรณียกิจเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ, 2551.

พระเทพวิสุทธิเมธี (เงื่อม). *พระราชา: กำลังเพื่อความชนะอย่างสูงสุดทุกชนิด.* สุราษฎร์ธานี: สวนโมกขพลาราม และคณะธรรมทาน, 2549.

พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี, 2530.

พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสคัดตัดตอนเพื่อใช้ในการพัฒนาข้าราชการ. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี, 2525.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว: นักบริหารจัดการของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2544.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระผู้อยู่ในหัวใจนักปกครอง. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ, 2542.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในเอเชียเป็นทางการ. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับรัฐสภา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2539.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชกับงานพัฒนา. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2530.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชกับเนติบัณฑิตยสภา: ฉบับเฉลิมพระเกียรติในมหามงคลที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา, 2550.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชกับการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2530.

พระบิดรของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

พระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย: 2 กุมภาพันธ์ "วันนักประดิษฐ์." กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2550.

พระบิดาแห่งการพัฒนาพลังงานไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กระทรวงพลังงาน, 2554.

พระปรัชญา อภิวํโส. *พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ พระราชธรรม พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช.* กรุงเทพฯ: ธรรมสภา, 2539.

พระปรัชญา อภิวํโส. *ภูมิพลมหาราชคำฉันท์.* บรรณาธิการโดย ภิญโญ ศรีจำลอง. กรุงเทพฯ: บริษัท ต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด, 2540.

พระผู้ทรงเป็นครูเศรษฐศาสตร์ของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2542.

พระผู้ทรงเป็นปราชญ์แห่งพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2545.

พระมหากษัตริย์นักวิทยาศาสตร์ นักเทคโนโลยี และนักนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2550.

พระมหากษัตริย์ผู้นำการพัฒนาประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539.

พระมิ่งขวัญของชาวไทย ผู้ทรงเป็นพลังพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, [2553?].

พลาดิศัย สิทธิธัญกิจ. *ใต้ร่มพระบารมีปกเกล้าฯ พระราชดำริเพื่อแผ่นดิน.* กรุงเทพฯ: สยามความรู้, 2554.

พวงรัตน์ วิเวกานนท์, คุณหญิง, และคณะ. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.

พ่อหลวงพ่อของแผ่นดิน: พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา. ม.ป.ท.: กลุ่มเพื่อนธรรมเพื่อนทำ, 2549.

พันธุ์วุฒิ วิณีนารถ, และคณะ, บรรณาธิการ. *ในหลวงในดวงหฤทัย.* กรุงเทพฯ: สมาคมเดอะบอสส์, 2549. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

พิชัย ศิริจันทนันท์, และคณะ, บรรณาธิการ. *ในหลวงของฉัน.* กรุงเทพฯ: BrandAge, [2549?].

พิทยลาภพฤฒิยากร, กรมหมื่น. *พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส พระราชพิธีบรมราชาภิเษก และพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียร พระบาทสมเด็จพระปรมินทร์มหาภูมิพลอดุลยเดชสยามินทราธิราช พ.ศ. 2493 และเรื่องบรมราชาภิเษก.* พระนคร: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2514.

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. *เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร.* กรุงเทพฯ: สถาบันไทยพัฒน์, 2550.

พิศาล เทพสิทธา, และคณะ. *พระมหากษัตริย์นักวิทยาศาสตร์.* กรุงเทพฯ: สภาสมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543.

พีระพงศ์ สุขแก้ว. *บันทึกของพ่อ.* กรุงเทพฯ: My Bangkok Pub. House, 2548.

เพ็ชรา เตชะกัมพุช, ท่านผู้หญิง. *ในหลวงกับงานทันตกรรม.* นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข, 2548.

เพ็ญจา อ่อนชิต, และคณะ. *เรียนรู้หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554.

เพลินพิศ กำราญ. *พระพุทธปฏิมารัชกาลที่ 9 ทรงสร้าง.* กรุงเทพฯ: กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, 2533.

ไพบูลย์ เปลี่ยนบางช้าง, และคณะ, บรรณาธิการ. *อุทยานแห่งชาติ ใต้ร่มพระบารมีจักรีภูมิพล.* กรุงเทพฯ: สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2556.

ไพโรจน์ รัตนพล. *ฉลองราชย์สดุดี 60 ปี จอมทัพไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, 2549. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

ภ.ป.ร. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2511.

ภราดร หอมแย้ม, และคณะ. *พรรณไม้เทิดไท้องค์ราชัน: เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในพระราชมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554.* เชียงใหม่: องค์การสวนพฤกษศาสตร์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2554.

ภิรมย์ ธรรมศิริ, และคณะ. *การทูลเกล้าถวายฎีกา พระมหากรุณาธิคุณในการพระราชทานความเป็นธรรม และการพระราชทานอภัยโทษ.* บรรณาธิการโดย ทรงวิทย์ แก้วศรี. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2539.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระฯ. *ครูของแผ่นดิน: ประมวลพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านการศึกษา.* กรุงเทพฯ; องค์การค้าของ สกสค., 2550.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระฯ. *ทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับน้ำเพื่อการเกษตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* ปทุมธานี: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระฯ. *84 พรรษา ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระฯ. *ผลงานทรัพย์สินทางปัญญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* นนทบุรี: กรมทรัพย์ทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์, 2547.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระฯ. *พระพุทธนวราชบพิตร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อพระราชทานแก่จังหวัดทุกจังหวัดทั่วพระราชอาณาเขต.* พระนคร: กระทรวงมหาดไทย, 2510.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระฯ. *พ่อสอนอ่าน: ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน การเขียน และการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย, 2549.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระฯ. *รายชื่อเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช.* กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, [2549?].

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระฯ. *เรื่องทองแดง.* กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2545.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระฯ, และอานันท์ ปันยารชุน. *กระแสพระราชดำรัสเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ "พระมหาชนก".* กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, [2540?].

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระฯ, และคณะ. *เรื่องทองแดง: ฉบับการ์ตูน.* กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2547.

ภูริทัต รัศมีเพชร. *บันทึกประวัติศาสตร์ที่โลกไม่ลืม: 25 พระราชอาคันตุกะร่วมถวายพระพรชัยมงคล.* กรุงเทพฯ: กู๊ดมอร์นิ่ง, 2549.

มานพ เมฆประยูรทอง. *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับสหประชาชาติ.* กรุงเทพฯ: สมาคมสหประชาชาติแห่งประเทศไทย, 2540.

แม้นมาส ชวลิต, คุณหญิง, วิวัฒน์ อุดมกัลยารักษ์, และสมพร ห่อทอง, บรรณาธิการ. *ทรงพระผนวช.* กรุงเทพฯ: โครงการสืบสานมรดกวัฒนธรรมไทย, 2542.

แม้นมาส ชวชิต, คุณหญิง, และคณะ. *สารานุกรมไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี.* กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, 2550.

วิพันธุ์ ชมะโชติ, บรรณาธิการ. *ประกาศชัยเรือใบ... กีฬาตามรอยพระยุคลบาท.* กรุงเทพฯ: คณะกรรมการโครงการกิจกรรมกีฬาเฉลิมพระเกียรติ, [2554?].

สตีเวนสัน, วิลเลียม. *นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ.* แปลโดย พระบาทสมเด็จพระฯ ภูมิพลอดุลยเดช. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2536.

สถานีวิทยุ อ.ส. พระราชวังดุสิต. *ในหลวงกับประชาชน: 45 ปี สถานีวิทยุ อ.ส. พระราชวังดุสิต.* กรุงเทพฯ: สถานีและธนาคารออมสิน, 2542.

สมบัติ จำปาเงิน. *29 จอมราชันของโลก: วาระฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2550.

สมยศ ศุภกิจไพบูลย์. *ตามรอยพระราชนิพนธ์พระมหาชนก: มหัศจรรย์แห่งพระมหาชนก.* กรุงเทพฯ: ปัญญาชน, 2552.

สมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา, ท่านผู้หญิง, และคณะ. *ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ: บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทิสโก้ จำกัด, 2532.

สมุดภาพเฉลิมพระเกียรติ 2554 ปีคุณภาพครู. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงาน ก.ค.ศ.) กระทรวงศึกษาธิการ, [2555?].

สายไหม จบกลศึก, เบญจมาศ แพทอง, ราศี บุรุษรัตนพันธุ์, และอนุสรณ์ แสงประดิษฐ. *สารานุกรมพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรอบ 60 ปีแห่งการครองราชย์.* กรุงเทพฯ: คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2551.

สำนักราชเลขาธิการ. *พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน มกราคม-ธันวาคม 2549.* สมุทรปราการ: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2549. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

สำนักราชเลขาธิการ. *พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน มกราคม-ธันวาคม 2550.* สมุทรปราการ: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2550. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

สำนักราชเลขาธิการ. *พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน มกราคม-ธันวาคม 2551.* สมุทรปราการ: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2551. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

สำนักราชเลขาธิการ. *พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน มกราคม-ธันวาคม 2552.* สมุทรปราการ: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2552. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

สำนักราชเลขาธิการ. *พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน มกราคม-ธันวาคม 2553.* สมุทรปราการ: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2553. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

สำนักราชเลขาธิการ. *พระราชกรณียกิจ ระหว่างเดือน มกราคม-ธันวาคม 2555.* สมุทรปราการ: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2555. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

สุธรรม์ นาวานุเคราะห์. *ประมวลพระบรมฉายาลักษณ์ พระราชกรณียกิจ และพระราชจริยาวัตร.* กรุงเทพฯ: สำนักงานสุธรรม์นาวานุเคราะห์, 2509.. (มีภาคภาษาอังกฤษประกอบ)

สุเมธ ตันติเวชกุล, และวิชนี คุปตะวาทิน. *ในพระทัยมีแต่พสกนิกร.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2549.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. *การอภิปรายความบทพระราชนิพนธ์: ติโต.* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2552.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. *การอภิปรายความบทพระราชนิพนธ์: นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2552.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. *การอภิปรายความบทพระราชนิพนธ์: พระมหาชนก.* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2552.

โสภนา ศรีจำปา, และ อมรชีพ โลจัน, บรรณาธิการ. *แนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงกับแนวคิดการพึ่งพาตนเองของมหาตมา คานธี: แนวคิดและภูมิปัญญาของอินเดีย ครั้งที่ 1.* นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552.

อภิชัย พันธเสน. *เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงกับการวิเคราะห์ความหมายของนักเศรษฐศาสตร์.* ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

อมิตา อริยอัชฌา. *ครองใจคน: หลากเหตุผลที่คนไทยรักในหลวง.* กรุงเทพฯ: Blissiness Book House, 2554.

อรสุดา เจริญรัถ, บรรณาธิการ. *คำพ่อสอน: ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิพระดาบส, 2551.

อุดมพร อมรธรรม. *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว: สุดยอดแนวคิดทางเศรษฐกิจเชิงพุทธจากองค์พระประมุขผู้ทรงเป็นปรัชญาเมธี ยุทธศาสตร์การแก้ไขเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า.* กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2549.

❑❑❑❑

สิรีรุกขชาติ: อุทยานธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้ด้านสมุนไพรไทย

กิ่งแก้ว อ่วมศรี

"สิรีรุกขชาติ" นามพระราชทานนี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยมหิดล ใน พ.ศ.2525 ในปีเดียวกันมหาวิทยาลัยมหิดล ได้ร่วมเทิดพระเกียรติในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 50 พรรษา เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2531 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดสวนสมุนไพรแห่งนี้ วัตถุประสงค์หลักของสวนสมุนไพร คือ เพื่อเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรไทย เพื่อการศึกษา เรียนรู้ และวิจัยพัฒนา ต่อยอดภูมิปัญญาไทย ให้เป็นต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาและการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช แหล่งรวบรวมพืช ผลิต และทดลองพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยา รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่หลากหลาย

Siri Ruckhachati: Thai Medicinal Plants Information Center

Kingkaew Aumsri

Established in 1981 on Mahidol University Campus the Siri Ruckhachati Medicinal Plant Garden, was named in honor of Her Majesty the Queen Sirikit. Mahidol University also cerebrated this on the Auspicious Occasion of Her Majesty the Queen's 50 Birthday Anniversary August 12. On August 8, 1988, HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn presided over the official opening ceremony of the garden. The main purpose of this medicinal plant garden is to be a live laboratory for pharmacy students to gain knowledge about Thai medicinal plants. The garden, however, also has other objectives including: to serve as a collection and conservation center for Thai medicinal plants, to serve as a cultivation place for medicinal plant needed for research projects and to be a Thai medicinal plants information center for pharmacy students and traditional Thai medicine students from other universities or institutions, as well as for researchers, health professionals and school students etc.

สิรีรุกขชาติ: อุทยานธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้ด้านสมุนไพรไทย

กิ่งแก้ว อ่วมศรี[1]

"สิรีรุกขชาติ[2]**"** นามพระราชทานที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ แก่สวนสมุนไพรแห่งนี้ ใน พ.ศ.2525 และมหาวิทยาลัยมหิดลได้ร่วมเทิดพระเกียรติในวโรกาส ทรงเจริญพระชนมพรรษา 50 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดสวนสมุนไพรแห่งนี้ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2531 และมีพระราชดำรัส ถึงสวนสมุนไพรแห่งนี้ ว่า "..... สวนสวยดี และช่างคิดที่นำสมุนไพรมาใช้เป็นไม้ประดับ"

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเอาพระทัยใส่เป็นพิเศษในโครงการที่ครอบคลุมลักษณะงาน 4 ประการ คือ 1. โครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2. โครงการการศึกษา 3. โครงการสาธารณสุข และ 4. โครงการศิลปวัฒนธรรม

โครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการแรกที่รู้จักกันดี ได้แก่ โครงการป่ารักน้ำ ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนรักและหวงแหนป่าไม้อันเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเสด็จไปเปิดที่อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2525 (เป็นปีเดียวกันกับที่พระราชทานชื่อ สวนสมุนไพร "สิรีรุกขชาติ") และในปีพ.ศ.2534 ก็เกิดโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ เป็นต้น

สำหรับพระราชกรณียกิจด้านการศึกษา เนื่องจากทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างมาก ทรงเห็นคุณค่าและโปรดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทรงเป็นนักอ่าน เมื่อเจริญพระชนมพรรษา 36 พรรษา ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือเรื่อง "ความทรงจำในการตามเสด็จต่างประเทศทางราชการ" พระราชทานหนังสือแก่ผู้เข้าเฝ้าฯ ในงานวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชทานพระราชดำรัสแก่นักเขียนว่า *"นักเขียนควรต้องค้ำจุนความจริง"*

---

[1] กรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ.2558-2559.

[2] "สวนสมุนไพรสิรีรุกขชาติ" ริเริ่มโดยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐ ภมรประวัติ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล และศาสตราจารย์ พเยาว์ เหมือนวงษ์ญาติ หัวหน้าภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ในสมัยนั้น เพื่อเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรไทยเพื่อการศึกษา เรียนรู้ และวิจัยพัฒนา รวมทั้งเป็นพื้นที่สันทนาการสำหรับบุคลากรและนักศึกษา รวมถึงประชาชนโดยรอบมหาวิทยาลัยด้วย หลังจากปลูกไม้ร่มเงาแล้วจึงนำสมุนไพรไทยทั้งไม้ยืนต้นและไม้พุ่มจัดปลูกลงตามที่สถาปนิกวางรูปแบบไว้รวบรวมสมุนไพรที่มีศักยภาพและมีรายงานการวิจัยสนับสนุนในพื้นที่ 12 ไร่ พืชสมุนไพรเจริญเติบโตขึ้นเป็นลำดับ จึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระราชทานชื่อว่า "สิรีรุกขชาติ"

ในพ.ศ.2552 ตามที่ประชุม ครม. มีมติเห็นชอบให้พ.ศ.2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาพระราชทานรายชื่อ "หนังสือดีเด่น 6 เรื่อง ที่เด็กและเยาวชนไทยควรอ่าน" มายังกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมให้คนไทยอ่านวรรณคดีไทยและมีนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ พระอภัยมณี รามเกียรติ์ นิทานชาดก อิเหนา พระราชพิธีสิบสองเดือน และกาพย์เห่เรือเจ้าฟ้ากุ้ง (เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร)

หนังสือที่ทรงแนะนำทั้งหมดนี้ พระองค์ทรงใช้สอนพระราชโอรสและพระราชธิดาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ดังบางตอนจากพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่อง "แม่" ดังนี้ "*เมื่อตอนเล็ก ๆ ตั้งแต่เริ่มเรียนประถม ท่านสอนภาษาไทยโดยการอ่านวรรณคดีเรื่องยืนโรงสามเรื่อง คือ พระอภัยมณี อิเหนา และรามเกียรติ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องอิเหนา ท่านให้ท่องกลอนตอนที่เพราะ ๆ เช่น ว่าพลางทางชมคณานก โผผกจับไม้อยู่อึงมี่ ฯลฯ*"

*เพื่อเป็นการร่วมเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่*สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ *ทรงเจริญพระชนมพรรษา 7 รอบ ในพ.ศ.2559 และร่วมสืบสานพระราชกรณียกิจทางด้านการศึกษาและการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสให้สอดคล้องกับนามพระราชทานที่เป็นชื่อเรื่องหลักของบทความนี้ จึงขอแนะนำแหล่งเรียนรู้แห่งใหม่ที่มีชื่อว่า* "อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ" (ชื่อเดิม คือ *สวนสมุนไพร สิรีรุกขชาติ) อันมีความเป็นมา ดังนี้*

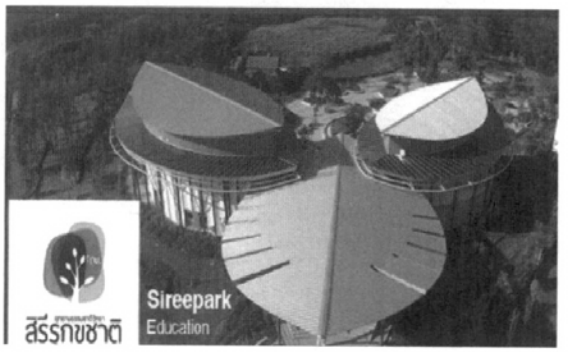

แรกเริ่ม สวนสมุนไพรสิรีรุกขชาติ มีพื้นที่ 38 ไร่ ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหน่วยงานการดูแลรับผิดชอบได้รวบรวมพันธุ์สมุนไพรไว้ประมาณ 800 ชนิด จัดปลูกไว้อย่างสวยงาม ทำป้ายชื่อพืชสมุนไพรที่ระบุทั้งชื่อไทย ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ส่วนที่ใช้และสรรพคุณ นอกจากนี้ยังใช้เป็นห้องเรียนธรรมชาติสำหรับนักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ รวมทั้งผู้สนใจที่ได้เข้าชมเพิ่มขึ้นทุกปี จึงทำให้ "สวนสมุนไพรสิรีรุกขชาติ" ได้รับรางวัล ดังนี้

- พ.ศ.2536 จากมหาวิทยาลัยมหิดล ในสาขาการบริการ
- พ.ศ.2539 จากคณะกรรมการเอกลักษณ์แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาให้เป็นโครงการดีเด่นแห่งชาติ สาขาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ด้านสมุนไพร) ประจำปี 2539

ในสวนมีทั้งพรรณไม้สมุนไพรที่พบทั่วไปและใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และสมุนไพรที่หาได้ยาก พื้นที่ในสวนสมุนไพรแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

(1) ส่วนที่หนึ่ง เป็นเรือนเพาะชำ ปลูกสมุนไพรที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ไม่ต้องการแสงแดดจัด และขนาดไม่ใหญ่มาก ได้แก่ ดองดึง หญ้าหวาน รวมทั้งพืชที่มีพิษ เช่น ช้างร้อง และสลอด เป็นต้น

(2) ส่วนที่สองสเป็นพื้นที่สวนหย่อม พื้นที่ประมาณ 12 ไร่ จัดปลูกไม้ต้นขนาดเล็ก ไม้เลื้อย และไม้ล้มลุก ที่ตกแต่งไว้อย่างสวยงามเหมาะแก่การพักผ่อน และเรียนรู้เรื่องพืชสมุนไพร ได้แก่ มะเกลือ ส้มเสี้ยว กันเกรา สารภี และสีเสียด เป็นต้น

(3) ส่วนที่สาม ปลูกเป็นสวนป่าในพื้นที่ประมาณ 26 ไร่ เพื่อแสดงระบบนิเวศที่สมุนไพรเติบโตอย่างเป็นธรรมชาติ ส่วนใหญ่เป็นไม้ยืนต้น และไม้เล็กที่ขึ้นแซมไม้ใหญ่ เหมาะกับผู้ที่สนใจศึกษาสมุนไพรตามธรรมชาติ พืชในส่วนนี้ได้แก่ สมอไทย สมอพิเภก สมอดีงู การบูร อบเชย และโมกมัน เป็นต้น

สวนสิรีรุกขชาติ มีสมุนไพรที่หาชมได้ยากหลายชนิด เช่น โมกราชินี สิรินธรวัลลี สามสิบ กีบน้อย และจิกดง ซึ่งเป็นพืชชนิดใหม่ของโลก มะลิซาไกสมุนไพรหายากที่ใช้เป็นยาคุมกำเนิดของชนเผ่าซาไก กำแพงเจ็ดชั้น กวาวเครือขาว และกวาวเครือแดง สมุนไพรบำรุงกำลังของไทย รวมทั้งสมุนไพรที่เป็นพืชผักพื้นบ้านอีกหลากหลายชนิด

ที่มา: Sireepark - https://www.facebook.com/sireepark/

มหาวิทยาลัยมหิดล เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนรู้และประยุกต์ใช้สมุนไพรเพื่อดูแล ป้องกันและรักษาสุขภาพ พร้อมไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร อธิการบดีในเวลานั้น (พ.ศ.2550) ได้ดำริที่จะให้พื้นที่สวนสมุนไพรสิรีรุกขชาติ และพื้นที่อนุรักษ์ข้างเคียงบริเวณด้านทิศใต้จำนวน 171 ไร่ ให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติระดับชาติและระดับนานาชาติ ในลักษณะ Botanical Garden เพื่อเป็นอุทยานการเรียนรู้ทางธรรมชาติวิทยา ต่อยอดภูมิปัญญาไทย ให้สามารถเป็นต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาและการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นแหล่งรวบรวมพืช ผลิตและทดลองพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยา แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่หลากหลาย เป็นสวนสาธารณะและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางด้านพฤกษศาสตร์และสมุนไพรของจังหวัดนครปฐม และภูมิภาคตะวันตกของประเทศ โดยเริ่มได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินในปี 2554 และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถพระราชทานพระราชานุญาตให้เปลี่ยนชื่อ "สวนสมุนไพรสิรีรุกขชาติ" เป็น "อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ" ตั้งแต่วันที่ 22 เมษายน 2553

แนวทางในการพัฒนา "อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ" เน้นการให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ของสมุนไพร การเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุกรรมพืชตามศักยภาพทางระบบนิเวศของพื้นที่ในปัจจุบัน โดยกิจกรรมหลักประกอบด้วย ศูนย์การเรียนรู้ 4 ศูนย์ คือ

1. ศูนย์การเรียนรู้และอนุรักษ์สมุนไพรเชิงประจักษ์ มุ่งให้ความสำคัญในการเรียนรู้สมุนไพรด้านอาหาร เครื่องใช้ และยารักษาโรค แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

(1) ส่วนการเรียนรู้ ประกอบด้วย ห้องเรียนสมุนไพร แปลงไม้ปรุงยา พิพิธภัณฑ์เมุนไพร และห้องสมุด

(2) ส่วนการให้บริการ คลินิกสมุนไพร และ Retreat Center

(3) ส่วนอุทยานสมุนไพรและสวนรุกขชาติ

2. ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและระบบนิเวศ การศึกษาสมุนไพรตามความหลากหลายของระบบนิเวศ เน้นความโดดเด่นของการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกน้ำ ประกอบด้วยการจัดพื้นที่เพื่อการศึกษาสิ่งแวดล้อมตามระบบนิเวศทางลักษณะต่างๆ เช่น สวนรุกขชาติที่ลุ่มและที่ดอน การจัดทำทางเดิน

ศึกษาธรรมชาติ หอดูนก และสถานีการเรียนรู้

3. ศูนย์วิจัยพันธุกรรมพืชและสมุนไพร เป็นสถานการวิจัย การเก็บรักษาข้อมูล และการเผยแพร่ด้านการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและสมุนไพร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ประกอบด้วย จัดเก็บตัวอย่างและพันธุ์พืชในสวนสมุนไพร การจัดทำผังและรายการพันธุ์พืชสมุนไพรและสะสมพันธุ์พืชเพิ่มเติมรวมถึงการพัฒนาองค์ความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์และเภสัชกรรม

4. ศูนย์การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงการพัฒนามนุษย์ โดยเชื่อมโยงการเรียนรู้ธรรมชาติจากภายนอกสู่การเรียนรู้ภายใน และการเจริญสติภาวนา ประกอบด้วย สถานฝึกอบรมภาวนา ห้องสมุดคุณธรรมและการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ

ตัวอย่างลานสมุนไพรเพื่อคนพิการ เป็นแหล่งเรียนรู้สมุนไพรสำหรับผู้พิการด้านต่างๆ รวมทั้งผู้สูงอายุ โดยได้คัดสรรสมุนไพรที่มีผิวสัมผัสชัดเจน มีกลิ่น มีรสสัมผัส และสมุนไพรอีกมากมายสำหรับใช้ในครัวเรือนมากมาย นอกจากนี้ ยังเตรียมอุปกรณ์ชุดหูฟัง ป้ายอักษรเบรลล์สำหรับบรรยายลักษณะสมุนไพรต่างๆ เพื่อให้ผู้พิการทางสายตาเข้าศึกษาสมุนไพรได้ด้วยตนเอง

(จาก http://www.pharmacy.mahidol.ac.th/th/service-knowledge-clip-info.php?id=30 ออกอากาศทางช่อง 3 เมื่อ 19 ธันวาคม 2557)

นอกจากนี้ ยังมีหนังสือทางด้านสมุนไพร ซึ่งมีภาพสีสวยงามประกอบให้ความรู้พร้อมงานวิจัยที่สนับสนุน ผู้อ่านจะได้รับสาระที่ใช้อ้างอิงได้ มีลักษณะเด่น คือ

- รวบรวมสาระสำคัญของสมุนไพรจำนวน 193 ชนิด ที่พบง่ายและนำมาใช้ได้สำหรับประชาชนทั่วไป
- เน้นลักษณะทางพฤกษศาสตร์ มีภาพประกอบสวยงามกว่า 800 ภาพ ประกอบบทความที่ระบุสรรพคุณ ประโยชน์ทางยา วิธีการใช้ รวมงานวิจัยที่สนับสนุ
- พร้อมด้วยบทความที่น่าสนใจสประวัติการแพทย์แผนไทย การพัฒนาสมุนไพร การปรุงยาและสารปรุงแต่งในแง่วิชาการ และประทับใจความงามของสมุนไพรไทย

หนังสือที่เกี่ยวข้องกับสวนสมุนไพรสิรีรุกขชาติ จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อให้ความรู้ทางด้านสมุนไพร ได้แก่

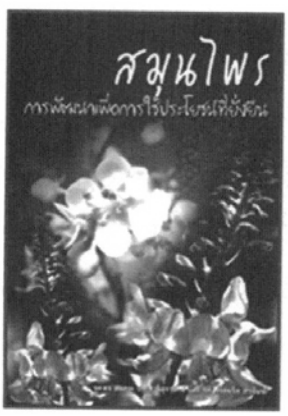

สมุนไพรการพัฒนาเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน

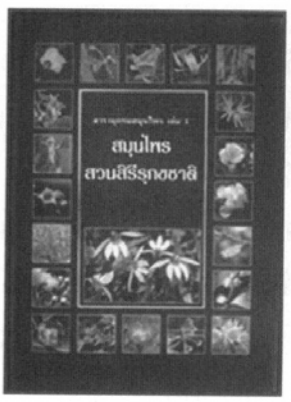

สมุนไพรสิรีรุกขชาติ

กกยาอีสาน

สมุนไพรพื้นบ้านอีสาน

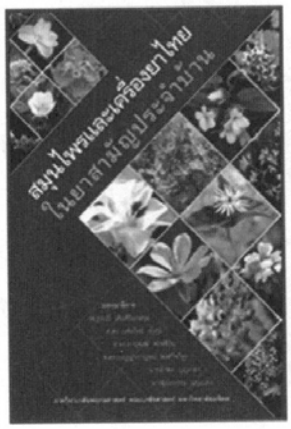

หนังสือสมุนไพรและเครื่องยาไทย ในยาสามัญประจำบ้าน

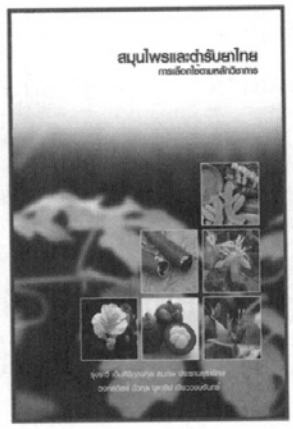

สมุนไพรและตำรับยาไทย การเลือกใช้ตามหลักวิชาการ

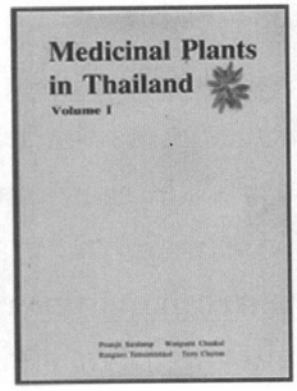

Medicinal Plants in Thailand Volume I

สมุนไพรพื้นบ้านล้านนา

สยามไภษัชยพฤกษ์

คุณค่าผักพื้นบ้าน

รสยาสมุนไพรกับสารเคมี : ความเหมือนที่แตกต่าง

สมุนไพรกับไข้หวัด

อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ ดำเนินการโดยนักวิชาการและอาจารย์จากหลากหลายคณะและสถาบันของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้งบประมาณแผ่นดิน มีเงินบริจาคผ่าน "กองทุนอุทยานธรรมชาติวิทยา สิรีรุกขชาติ ในมูลนิธิมหาวิทยาลัยมหิดล และมีรายได้จากการจำหน่ายของที่ระลึกอีกส่วนหนึ่ง กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์หลากหลายรูปแบบ ในอุทยานแห่งนี้จุดประกายความรักธรรมชาติ การใช้ชีวิตที่เรียบง่ายแบบเศรษฐกิจพอเพียง และการดูแลสุขภาพบนพื้นฐานของภูมิปัญญาไทยที่จะพัฒนาต่อยอดด้วยวิทยาศาสตร์สู่ความเป็นสากล

นอกเหนือจากงานด้านการอนุรักษ์ ศึกษาวิจัย และการท่องเที่ยวเชิงสันทนาการแล้ว วัตถุประสงค์สำคัญที่สุดคือ "การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม" เพื่อคงความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนทำให้คนไทยภาคภูมิใจในศาสตร์พื้นบ้านของไทย ที่ ณ วันนี้ เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2557 เปิดตัวเป็นทางการ มหาวิทยาลัยมหิดลได้จัดกิจกรรมแรกให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม คือ การประกวดตั้งชื่ออาคารและลานภายใน "อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ" ประกอบด้วย 7 อาคาร 7 ลาน โดยได้รับเกียรติจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ร่วมตัดสิน อาทิ คุณประภัสสร เสวิกุล ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ ประจำปี 2554 คุณอาภาภรณ์ โกศลกุล คอลัมนิสต์ข่าวสังคม นามปากกา "โสมชบา" หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และคุณกิตติ สิงหาปัด ผู้ประกาศข่าว ช่อง 3 เป็นต้น โดยผู้ชนะเลิศจะได้รับเงินรางวัล 50,000 บาท พร้อมเกียรติบัตรและบัตรสมาชิกกิตติมศักดิ์ ผลงาน 5 รายการ ที่ได้รับคัดเลือกเข้ารอบชิงชนะเลิศจะได้รับรางวัลชมเชย"

(จากคำกล่าวในวันเปิดตัว "อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ" อย่างเป็นทางการของ ศ. พญ.สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์ อดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2557) http://www.wongkarnpat.com/viewya.php?id=1462#.V1ZvftI97Dc

รายชื่อผู้ได้รับรางวัลการประกวดตั้งชื่อ 7 อาคาร 7 ลาน คือ

รางวัลชนะเลิศ	นายธนรรถ เด่นดี
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1	นางรัชพร ราชแพทยาคม
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2	นายทศพล ศรีพุ่ม
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 3	นางสาวประภาวี วรกรรณ
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 4	นายตะวัน กองม่วง
รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 5	นางสาวปาริชาต ศรีคุมการ

ชื่ออาคาร 7 อาคาร และลาน 7 ลาน ใน "อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ" ที่ได้จากการประกวดมีชื่อดังนี้

1. อาคารใบไม้สามใบ อาคารต้อนรับผู้เข้าเยี่ยมชมเข้าสู่อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาตจัดแสดงนิทรรศการถาวร "สมุนไพร ภูมิปัญญาไทยสู่สากล"

2. ลานนานาสมุนไพร ลานจัดแสดงสมุนไพรไม้พุ่มและไม้ล้มลุก ในกระถางขนาดใหญ่รูปดอกไม้บนลานหินกว้าง

3. บ้านหมอยา อาคารให้บริการส่งเสริมสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย และให้คำปรึกษาการใช้ยาสมุนไพร บริการนวดรักษาแบบราชสำนัก

4. สวนสมุนไพร พื้นที่ส่วนใหญ่ของอุทยานฯ จัดปลูกต้นไม้ในรูปแบบสวนสาธารณะ มีไม้ยืนต้นเป็นหลักกับไม้เลื้อยขนาดใหญ่

5 และ 6. หอดูนก พื้นที่ชุ่มน้ำของอุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ เป็นแหล่งพักพิงของนกนานาชนิด หอดูนกทั้ง 2 หอจึงเป็นอาคารที่ใช้เฝ้าดูนกและสังเกตพฤติกรรมของนก กิจกรรมการศึกษาจำแนกชนิดนกสำหรับผู้ที่รักธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตรอบตัว

7. ลานไม้เลื้อย รวบรวมไม้เลื้อยสมุนไพรขนาดกลางและเล็กปลูกไว้ด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการศึกษาเปรียบเทียบ

8. ลานสมุนไพรวงศ์ขิง ปลูกกลุ่มพืชหัววงศ์ขิงที่มีคุณค่าเป็นยา และเป็นพืชเขตร้อนที่มีความสำคัญที่ชาวบ้านใช้เป็นประจำ

9. อาคารใบไม้ใบเดียว อาคารสาธิตการขยายพันธุ์และห้องปฏิบัติการสำหรับการฝึกอบรมต่างๆ เพื่อเรียนรู้ และปรับใช้ได้

10. ลานสมุนไพรเพื่อคนพิการ ลานสมุนไพรที่อำนวยความสะดวกเป็นพิเศษในการศึกษาสมุนไพรสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุเป็นแห่งแรกในประเทศไทย

11. ศาลาหมอชีวกโกมารภัจ ประดิษฐานรูปหล่อหมอชีวกโกมารภัจ แพทย์ประจำพระองค์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หมอแผนไทย ผู้ที่กำลังศึกษาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร รวมทั้งประชาชนทั่วไปเคารพนับถือท่านเป็นบรมครูแห่งการแพทย์แผนโบราณ

12. อาคารสัมมนา ห้องอบรมเชิงปฏิบัติการเฉพาะทาง เรื่องการใช้ประโยชน์สมุนไพรไทย สำหรับประชาชนทั่วไป พร้อมส่วนบริการห้องอาหาร 180 ที่นั่ง ซึ่งเน้นอาหารเพื่อสุขภาพ

13. อาคารวิจัยและพิพิธภัณฑ์พืช จัดกิจกรรมหลัก 2 ด้าน ได้แก่

ชั้นที่ 1 ห้องปฏิบัติการวิจัย การขยายพันธุ์พืชสมุนไพรด้วยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

ชั้นที่ 2 พิพิธภัณฑ์สมุนไพร (Herbarium) ที่รวบรวมตัวอย่างพรรณไม้สมุนไพรแห้ง เพื่อเป็นมาตรฐานเปรียบเทียบ ให้บริการตรวจสอบชนิด และสร้างเครือข่ายติดต่อกับพิพิธภัณฑ์พืชในต่างประเทศรวมทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของโครงการอนุรักษ์พันธุ์พืช ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อีกด้วย

บทสรุป สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานนาม สวนสมุนไพรนี้ว่า “สวนสมุนไพร สิรีรุกขชาติ” เมื่อ พ.ศ.2525 และ มีพื้นที่ 12 ไร่ ใน พ.ศ.2550 มหาวิทยาลัยได้ขยายเป็น 171 ไร่ ให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติและเป็นศูนย์การเรียนรู้สมุนไพรไทยระดับประเทศและระดับนานาชาติรวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางด้านพฤกษศาสตร์ ตั้งแต่วันที่ 22 เมษายน 2553 ได้รับพระราชทานพระราชานุญาตให้เปลี่ยนชื่อ “สวนสมุนไพรสิรีรุกขชาติ” เป็น “อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ” อุทยานฯ แห่งนี้ เป็น Botanical Garden อุทยานการเรียนรู้ทางธรรมชาติวิทยา ต่อยอดภูมิปัญญาไทยให้สามารถเป็นต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา และการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช แหล่งรวบรวมพืช ผลิตและทดลองพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยา แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่หลากหลาย เป็นสวนสาธารณะ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางด้านพฤกษศาสตร์และสมุนไพรของจังหวัดนครปฐม และภูมิภาคตะวันตกของประเทศ ที่สำคัญยังเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อปลุกกระแสให้คนไทยร่วมกันสร้างป่าสมุนไพรในเมืองเพื่อสุขภาพที่ดีและความมั่นคงด้านยารักษาโรค ทั้งวันนี้และอนาคตตลอดไป

ภาคผนวก เว็บไซต์สำหรับค้นคว้าเรื่องพืชสมุนไพร

ให้รายละเอียดดังนี้ ชื่อไทย ชื่ออังกฤษ ชื่ออื่น ชื่อวิทยาศาสตร์ และรายละเอียดของสมุนไพรนั้นๆ

http://www.pharmacy.mahidol.ac.th/siri/index.php?page=search

จัดทำโดย คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อสมุนไพร : ก

ชื่อวิทยาศาสตร์ :

ค้นหา ล้างข้อมูล

ชื่อไทย	ชื่ออังกฤษ	ชื่ออื่น	ชื่อวิทยาศาสตร์	
กรรณิการ์	Kannika	กณิการ์ กรณิการ์	*Nyctanthes arbor-tristis* L.	รายละเอียด
กรวยป่า	Kruai pa	ก๋วย ขูนเหยิง คอแลน ดวย ดวยใหญ่ ตานเสียน ผ่าสาม	*Casearia grewiifolia* Vent. var. *grewiifolia*	รายละเอียด
กระชาย	Kra chai	กะแอน ระแอน ว่านพระอาทิตย์	*Boesenbergia rotunda* (L.) Mansf.	รายละเอียด
กระดังงาสงขลา	Kradang nga songkhla	กระดังงอ กระดังงาเบา กระดังงาสาขา	*Cananga odorata* (Lam.) Hook. f. & Thomson var. *fruticosa* (Craib) Corner	รายละเอียด
กระดังงาไทย	Kradang nga thai	กระดังงา กระดังงาใบใหญ่ กระดังงาใหญ่ สะบันงา สะบันงาต้น	*Cananga odorata* (Lam.) Hook. f. & Thomson var. *odorata*	รายละเอียด
กระดุกไก่	Kra duk kai	หอมไก่ ชะพลูป่า	*Chloranthus erectus* (Buch.-Ham.) Verdc.	รายละเอียด
กระต่ายจันทร์	Kratai chan	หญ้าขี้ตุ่ด, สาบแร้ง, หญ้ากระจาม, หญ้าจาม เหมือดโลด	*Centipeda minima* (L.) A. Braun & Asch.	รายละเอียด
กระถินเทศ	Kra thin thet	กระถินหอม, คำไต้, ดอกคำไต้, กระถิน, เกากรึ่นอง, บุหงาละสะมะนา, บุหงาอินโดนีเซีย	*Acacia farnesiana* (L.) Willd.	รายละเอียด
กระทงลาย	Krathong lai	กระทุงลาย โชด นางแดก มะแดก มะแดกเครือ มักแดก	*Celastrus paniculata* Willd.	รายละเอียด
กระท่อมเลือด		กลิ่งกลางดง , เป้าเลือด, บอระเพ็ดยางแดง	*Stephania venosa* (Blume) Spreng.	รายละเอียด
กระทิง	Kra thing	กากะทิง ทิง เนาวกาน สารภีทะเล สารภีแนน	*Calophyllum inophyllum* L.	รายละเอียด
กระทืบยอบ	Kra thueb yop	ไมยราบ ผันร่ม เช้ายอบ จิยอบต้นตาล หัวใจไมยราบ	*Biophytum sensitivum* (L.) DC.	รายละเอียด

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะเภสัชศาสตร์. (2535). **สมุนไพรสวนสิรีรุกขชาติ (Medicinal Plants in Siri Ruckhachati Garden).** พร้อมจิต ศรลัมพ์ และคนอื่นๆ. กรุงเทพฯ.

------. **สูจิบัตรพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารโครงการอุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ พิธีเปิดอาคารมหิดลอดุลยเดช-พระศรีนครินทรา และหอพระราชประวัติศรีสวรินทิรา ราชภักดีและหอพระราชประวัติบรมราชบุพการีกิตติประกาศ 10 มิถุนายน 2556.** นครปฐม: กองกายภาพ และสิ่งแวดล้อม สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

------. **โครงการก่อสร้างอุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ ระยะที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา.**

ฤทัยกาญจน์ อินทร์แพง. (2559, 7 มิถุนายน). "สิรีรุกขชาติ" สะท้อนภูมิปัญญาไทย. **โลกวันนี้,** สืบค้นจาก http://www.lokwannee.com/web2013/?p=116929.

อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ. สืบค้นจาก www.sireepark.mahidol.ac.th และ http://www.pharmacy.mahidol.ac.th/siri/ index.php? page=search.

อภิสิทธิ์ เทียนชัยโรจน์ และอลงกรณ์ กัฬหะสุต. (2542). **โปรแกรมคอมพิวเตอร์เผยแพร่ข้อมูลสมุนไพร สวนสิรีรุกขชาติ (Information of medicinal plants in Siriruckhachati Garden on computer media).** กรุงเทพฯ: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

❑❑❑❑

สมาคมห้องสมุดบรูไน ดารุซซาลัม: สามสิบปีแห่งการพัฒนาห้องสมุดและบุคลากรวิชาชีพบรรณารักษ์ ประเทศบรูไน ดารุสซาลัม

ชุติมา สัจจานันท์

สมาคมห้องสมุดบรูไน ดารุซซะลัม ก่อตั้งโดยกลุ่มบรรณารักษ์ที่เพิ่งกลับจากการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท จากสหราชอาณาจักรใน ค.ศ.1985 สมาคมฯจดทะเบียนก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อ 11 มีนาคม ค.ศ.1986 โดยมีการบริหารงานภายใต้ธรรมนูญของสมาคม มีคณะกรรมการบริหารสมาคมที่มาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก และมีวาระสองปี บทความนี้วิเคราะห์บทบาทของสมาคมห้องสมุดบรูไน ดารุซซาลัม ในการพัฒนาบรรณารักษ์ และบุคลากรห้องสมุด และการพัฒนาห้องสมุดและการบริการตลอดระยะเวลาสามสิบปี โดยมีกิจกรรมสำคัญ คือการจัดประชุมทางวิชาการประจำปี มีการบรรยายพิเศษ การนำเสนอผลงานทั้งรูปแบบบรรยายและโปสเตอร์ การมอบรางวัลให้บุคคลในวิชาชีพผู้มีผลงานดีเด่นประจำปี การศึกษาดูงาน และกิจกรรมอื่นๆ โดยการจัดฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติติการ การจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ทางวิชาการ การสื่อสารทางวิชาการ การพัฒนาเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพในระดับชาติ ภูมิภาคอาเซียนและสากล ในรูปของการจัดศึกษา ดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่ความเป็นสากล และความพยายามร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในประเทศเพื่อยกระดับการศึกษาวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศ บูรไน จากปัจจุบันที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรขั้นสูงในวิทยาลัยสู่ระดับปริญญาตรี รวมทั้งการรับรองหลักสูตรและวิทยฐานะบรรณารักษ์วิชาชีพในทศวรรษต่อไป

Brunei Darussalam Library Association: 30 Years of Leading Library and Library Professional Development in Brunei Darussalam

Chutima Sacchanand

The Brunei Darussalam Library Association (BLA) was formed by a group of librarians who just returned from completing their degree programs in library education from the United Kingdom in 1985. BLA was registered on 11 March 1986, and governed through the BLA Constitution with elected board members who serve the committee for a period of two years. The BLA aimed at the enhancement of quality library services, professional development and network. Since its founding, BLA has engaged in various activities and projects covering a wide range of interests and forms: conferences, trainings, seminars, workshops, publishing, scholarly communication, and professional networking at the national, regional and international level. The BLA played major roles in the development of library and information professionals and profession, and in the development of libraries and library services in Brunei. The library conference in celebration of the BLA 30th anniversary was the hallmark. Partnering with the university to upgrade the level of LIS education in Brunei from colleges' higher diploma to degree program as well as accreditation of library and information science programs and Brunei librarians are challenging BLA in the next coming decade.

สมาคมห้องสมุดบรูไน ดารุซซาลัม: สามสิบปีแห่งการพัฒนาห้องสมุดและบุคลากรวิชาชีพบรรณารักษ์ ประเทศบรูไน ดารุสซาลัม

*ชุติมา สัจจานันท์**

บทนำ

สมาคมวิชาชีพเป็นองค์กรซึ่งเป็นตัวแทนของวิชาชีพ เป็นศูนย์กลางของบรรณารักษ์ นักสารสนเทศ และผู้ประกอบวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการและวิชาชีพ สมาคมวิชาชีพมีบทบาทสำคัญในการแสดงความเป็นวิชาชีพหรืออาชีพที่ต้องอาศัยวิชาความรู้ ความชำนาญ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและยกย่องในสังคม การพัฒนาสมาชิกและบุคลากรในวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพอันจะอำนวยประโยชน์ในการพัฒนาสังคมโดยรวม วิชาการและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และสถาบันห้องสมุดมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องมากว่าครึ่งศตวรรษและหยั่งรากฐานอย่างมั่นคง ในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียนโดยสมาคมห้องสมุดแต่ละประเทศมีบทบาทสำคัญ

ความเป็นมาของสมาคมห้องสมุดบูรไน ดารุซซาลัม

สมาคมห้องสมุดบรูไน ดารุซซาลัม ก่อตั้งโดยกลุ่มบรรณารักษ์ที่กลับจากการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท จากสหราชอาณาจักร ในค.ศ.1985 ด้วยตระหนักว่าห้องสมุดในประเทศบูรไน ดารุซซาลัม มีระดับการพัฒนาแตกต่างกัน จึงรวมตัวกันจัดตั้งสมาคมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาห้องสมุดและยกระดับการประกอบวิชาชีพบรรณารักษ์ สมาคมจดทะเบียนอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2529 (ค.ศ.1986) และจัดประชุมประจำปีครั้งแรก เมื่อ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2529 โดยมี Nelli Dato Padukan Haji Sunny เป็นนายกสมาคมคนแรกและต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของสมาคมห้องสมุดบูรไน ดารุซซาลัม มีดังนี้

- *เพื่อรวมพลังบรรณารักษ์ ผู้จัดการสารสนเทศ นักการศึกษา และบุคคลผู้สนใจ*
- *เพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพในกลุ่มเด็กและเยาวชน และปลูกฝังความสนใจและนิสัยรักการอ่านซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านและการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน*
- *เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบริการห้องสมุดในประเทศบูรไน ดารุซซาลัม*
- *เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของสถาบันการศึกษาด้วยบริการห้องสมุดอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ*

* ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สารสนเทศศาสตร์) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- *เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีและการทำงานร่วมกัน ระหว่างบรรณารักษ์ นักสารสนเทศ นักการศึกษา และบุคคลผู้สนใจ*
- *เพื่อจัดทำมาตรฐานเพื่อการพัฒนาวิชาชีพห้องสมุด*
- *เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีบทบาทในกิจกรรมระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับสากล อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการพัฒนาห้องสมุดและวิชาชีพ*
- *อื่น ๆ ที่สนับสนุนส่งเสริมวัตถุประสงค์ข้างต้น*

(Brunei Darussalam Library Association, 2016: 3)

การบริหารงานของสมาคม สมาคมมีธรรมนูญของสมาคมฯ เป็นแนวทางการบริหารงาน โดยมีคณะกรรมการบริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก รวมจำนวน 17 คน ประกอบด้วย ตำแหน่งนายกสมาคม อุปนายกสมาคม เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ เหรัญญิก ผู้ช่วยเหรัญญิก และกรรมการกลาง คณะกรรมการมีวาระสองปี

บทบาทของสมาคมฯในการพัฒนาบรรณารักษ์ บุคลากรห้องสมุด การศึกษาและและวิชาชีพ

สมาคมห้องสมุดบรูไน ดารุซซาลัม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถและสมรรถนะบรรณารักษ์และนักวิชาชีพบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ การพัฒนาห้องสมุดและการสร้างความตระหนักในบทบาทของห้องสมุดและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุ ประสงค์ที่กำหนดไว้ สมาคมได้จัดกิจกรรมในรูปแบบการจัดประชุมทางวิชาการประจำปี การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ทางวิชาการ เช่น Register of Professional librarians (2009) Directory of Library and Information Science Programs in CONSAL (2009) BLA Handbook (2016) Register of Brunei Professional Librarians (2016) การสื่อสารทางวิชาการผ่านเว็บไซต์ http://bruneilibraryassociation.wordpress.com และการพัฒนาเครือข่ายทางวิชาการและวิชาชีพในระดับชาติ ระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับสากล โดยเฉพาะบทบาทในฐานะสมาชิกสภาบรรณารักษ์ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือคอนซาล (CONSAL) องค์กรทางวิชาชีพองค์กรเดียวในระดับภูมิภาค ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ.2513 (ค.ศ.1970)

การจัดกิจกรรมของสมาคมดำเนินการจัดโดยสมาคมหรือโดยความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา องค์กรทางวิชาการ วิชาชีพทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น การจัดประชุมระดับชาติ *Brunei National Conference on Empowering Reading Culture* ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม เยาวชน และกีฬา กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการศาสนา การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ *Leadership Workshop for Young Promising Librarians to Build Strong Library Associations in Association of Southeast Asian Nation (ASEAN) Countries* ร่วมกับ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมห้องสมุดและสถาบันหรืออิฟลา ภูมิภาคเอเชียและโอเชเนีย (IFLA Regional Office- Asia & Oceania) ที่กรุงเทพมหานคร ในช่วงก่อนการประชุมสภาบรรณารักษ์ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 16 การเข้าร่วมโครงการ INELI-ASEAN (International Network of Emerging Library Innovators Project โดย

หอสมุดแห่งชาติฟิลิปปินส์รับผิดชอบโครงการ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิบิลและเมลินดา เกทส์ (Bill and Melinda Gates – BMGF) (ค.ศ.2011-2013) การจัดนำสมาชิกและบรรณารักษ์ประชุมสัมมนา ศึกษา ดูงาน ต่างประเทศ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบรรณารักษ์ นักวิชาการ นักวิชาชีพต่างประเทศ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นสากล หัวข้อของกิจกรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับห้องสมุด วิชาการและวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และเรื่องที่เกี่ยวข้อง

ในด้านการผลิตบุคลากรห้องสมุดและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ประเทศบูรไนมีสถาบันการศึกษาสองแห่งในประเทศ เปิดสอนเป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตร เทียบเท่าระดับอนุปริญญา ได้แก่ สถาบันการศึกษาเทคนิคบรูไน วิทยาเขตซุลตาน ไซฟุล ริฟาล (Institute of Brunei Technical Education – IBTE, Sultan Saiful Rifal Campus) เปิดสอนหลักสูตร HNTec in Information and Library Studies มุ่งให้ความรู้และทักษะในการดำเนินงานห้องสมุดและการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติเป็นหลักสูตรสองปี เป็นการศึกษาในสถาบันหนึ่งปีเก้าเดือนและฝึกงานในภาคอุตสาหกรรมอีกสามเดือน ส่วนวิทยาลัยเทคนิคบรูไน (Politeknik Brunei) เปิดสอนหลักสูตร Diploma in Library informatics and Computing เป็นหลักสูตรระดับ 5 (Level 5) เท่ากับหลักสูตรประกาศนียบัตรขั้นสูงในระดับชาติ (Higher National Diploma – HND) ในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (School of Information and Communication Technology) มุ่งผลิตบุคลากรห้องสมุดและสารสนเทศที่มีความรู้และทักษะเน้นเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นหลักสูตรสามปี รวมการฝึกงานหกเดือนในภาคอุตสาหกรรมทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ

การจัดประชุมทางวิชาการ

เนื่องในโอกาสที่สมาคมห้องสมุดบรูไน ดารุซซาลัม ก่อตั้งมาครบ 30 ปี (ค.ศ.1986-2016) สมาคมได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีบรูไน (Universiti Teknologi Brunei) จัดการประชุมทางวิชาการ *"Conference on Libraries Transform: Unlocking Your Potential as Librarians"* ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีบรูไน เมืองบัน ดาร์ เซอ รี เบอ กา วัน เมืองหลวงของประเทศ ระหว่างวันที่ 19-22 กันยายน 2559 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อสร้างความตระหนักถึงบทบาทของบรรณารักษ์ในกระแสการท้าทายของการปฏิรูปห้องสมุดและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ให้บรรณารักษ์ตระหนักในพลังร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวในวิชาชีพในการปฏิรูปห้องสมุด สร้างความตระหนักให้สังคมรับรู้คุณค่าและผลกระทบของห้องสมุด บริการห้องสมุด และบรรณารักษ์ และการพัฒนาบรรณารักษ์และบุคลากรวิชาชีพห้องสมุดให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงรอบด้าน (Brunei Darussalam Library Association, 2016: 2)

ภาพที่ 1 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบรูไนกล่าวเปิดงาน

ภาพที่ 2 ผู้เขียนได้รับการต้อนรับจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธการบรูไน และ Nelli DPG Sunny , BLA President

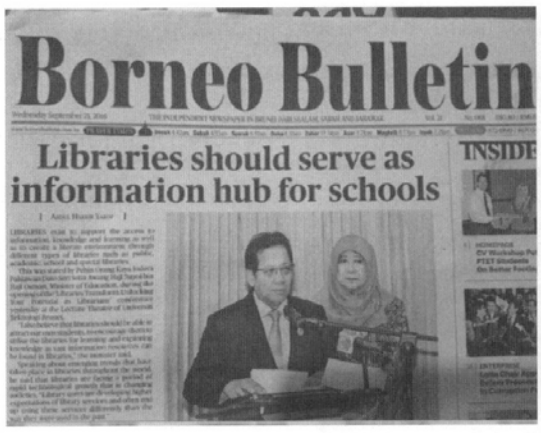

Borneo Bulletin

Libraries should serve as information hub for schools

INSIDE

Borneo Bulletin

Libraries should serve as formation hub for schools

BRUNEI TIMES

UN's Ban makes final appeal for action on Syria, climate

media PERMATA

BUKAN SEKADAR TEKNOLOGI

ภาพที่ 3- 4 สื่อมวลชนเผยแพร่ข่าวการประชุมและคำกล่าวเปิดของรัฐมนตรี

บทบาทของบรรณารักษ์ในยุคปฏิรูปห้องสมุด

ปาฐกถานำในพิธีเปิดการประชุมทางวิชาการเพื่อเฉลิมฉลองครบ 30 ปี แห่งการก่อตั้งสมาคมห้องสมุดบรูไน โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (Minister of Education, 2016) เน้นประเด็นสภาพแวดล้อมดิจิทัล การพัฒนาบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ และบทบาทของสมาคมห้องสมุดและกระทรวง ศึกษาธิการในการส่งเสริมการพัฒนาห้องสมุดและบรรณารักษ์

สภาพแวดล้อมดิจิทัลทำให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ โดยห้องสมุดมีบทบาทสำคัญ ส่งผลให้บรรณารักษ์ต้องพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการให้ผู้ใช้เข้าถึงสารสนเทศความรู้และการเรียนรู้เพื่อสร้าง และจำเป็นต้องสร้างคุณค่า ดึงดูดใจผู้ใช้ กระตุ้นให้มีการใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ เป็นศูนย์กลางสารสนเทศและความรู้ของโรงเรียน สามารถเผชิญความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ พฤติกรรม ความคาดหวังและพฤติกรรมของผู้ใช้ แนวโน้มใหม่ของการสื่อสารทางวิชาการแบบเปิด การเข้าถึงแบบเสรี (open access) ห้องสมุดและบรรณารักษ์ต้องมุ่งเน้นการบริการ การออกแบบสถานที่ใหม่ การสร้างชุมชนให้เป็นหุ้นส่วน และให้การเรียนรู้โดยไม่มีรอยต่อ เป็นห้องสมุดที่ไม่มีกำแพงโดยขยายการบริการจากฐานข้อมูลออนไลน์ บริการผ่านเครือข่ายสังคมและโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการใหม่ๆ เพื่อนำทางไปสู่การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัล

บรรณารักษ์ต้องมีสมรรถนะหรือทักษะใหม่หลายด้าน ทั้งสมรรถนะส่วนตัว ในด้านการสื่อสารกับกลุ่มผู้ใช้ที่หลากหลาย มีความรอบรู้ ทำงานเชิงรุก มีความคิดริเริ่ม ความร่วมมือร่วมใจ รับผิดชอบและอุทิศตน สมรรถนะทางวิชาชีพเป็นสมรรถนะที่จำเป็น โดยบรรณารักษ์จะต้องมีความรู้ความสามารถและคุ้นเคยกับแหล่งสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศ มีความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการ การสร้างและจัดการบริการสารสนเทศที่สะดวก เข้าถึงได้ง่ายและคุ้มค่า สอดคล้องกับทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์การ สิ่งเหล่านี้จะช่วยยกระดับมาตรฐานของห้องสมุดโดยรวม และจะทำให้ห้องสมุดเป็นทรัพย์สินที่มีคุณค่าของประชาชน สมาคมห้องสมุดบรูไน ดารุซซาลัม จึงมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาและพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์อย่างต่อเนื่องและการสร้างบรรณารักษ์รุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถสูงพร้อมทำงานในยุคปฏิรูปห้องสมุด กระทรวงศึกษาธิการตระหนักดีว่าห้องสมุดมีความจำเป็นยิ่งต่อการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีมาตรฐานหรือแนวทางสำหรับห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพห้องสมุด การบริการของห้องสมุดสู่ความเป็นเลิศ และการพัฒนาบรรณารักษ์เพื่อสนับสนุนวิสัยทัศน์บรูไน 2035

ภาพที่ 5-9 การบรรยายพิเศษ และ chair of the session

บรรณารักษ์ศตวรรษที่ 21 การปาฐกถานำ หัวข้อ *"Looking Forward Beyond Books: What it Takes to be a 21th Century Librarian"* (Sacchanand, 2016) โดยผู้เขียนในฐานะผู้ได้รับรางวัล CONSAL Outstanding Librarian Award 2015 Gold Prize และเป็นชาวต่างชาติคนเดียวที่ได้รับเชิญให้เป็นผู้ปาฐกถานำ (keynote speaker) สาระสำคัญของการบรรยาย เน้นย้ำประเด็นสภาพแวดล้อมดิจิทัล บทบาทใหม่และสมรรถนะใหม่ของบรรณารักษ์ และการพัฒนาทางวิชาชีพของบรรณารักษ์

สภาพแวดล้อมดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสมือน (virtual learning environment) ห้องเรียนเสมือน (virtual classroom) การเรียนรู้ออนไลน์ (online learning) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-books) ส่งผลให้เกิดมิติใหม่ของการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ มาเป็นการแสวงหา การตรวจสอบ การค้นพบความรู้ การเรียนรู้วิธีการเรียน (learning how to learn) การแลกเปลี่ยน แบ่งปันความรู้ เรียนรู้ร่วมกัน การบูรณาการ เชื่อมโยงความรู้เพื่อนำมาสู่การเปลี่ยนแปลง เกิดรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ เช่น ห้องเรียนกลับทาง (flip classroom) ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ผสมผสานการเรียนรู้แบบเดิม โดยนำเนื้อหาสาระการบรรยายในห้องเรียน ซึ่งมักจะเป็นรูปแบบออนไลน์ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน และนำกิจกรรมมาดำเนินการในห้องเรียนตามแนวทาง “school work at home and homework at school” (Brame, 2013) การเรียนรู้แบบออนไลน์ การเรียนรู้อย่างมีความสุขสนุกสนาน ผู้เรียนยุคใหม่ไม่ใช่ผู้รับหรือผู้บริโภค (consumer) แต่เปลี่ยนมาเป็นผู้สร้าง (creator) และการอ่านออกเขียนได้เปลี่ยนมาให้ความสำคัญการรู้สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ และการรู้ดิจิทัล

บทบาทใหม่และสมรรถนะใหม่ของบรรณารักษ์ บทบาทใหม่ของบรรณารักษ์ครอบคลุมหลายด้านเป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ ที่ปรึกษา/พี่เลี้ยง ผู้สอน นักวิจัย ผู้นำ ผู้จัดการ ผู้สร้าง ผู้จัดหา ผู้สื่อสาร ผู้ร่วมมือ นักการตลาด การพัฒนาความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์ยุคใหม่ จึงมีความจำเป็นเพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ทั้ง*การพัฒนาสมรรถนะส่วนบุคคล*ที่เน้นคุณลักษณะส่วนตน การบริหารจัดการตนเอง ภาวะผู้นำ จิตบริการ ความยืดหยุ่นคล่องตัว มีคุณธรรมและจริยธรรม และ*สมรรถนะทางวิชาชีพ*ที่เน้นความรู้และทักษะพื้นฐานทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ แหล่งสารสนเทศ การจัดการองค์การ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัยผู้ใช้ การบริการ การให้การศึกษาผู้ใช้ การตลาด การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม บรรณารักษ์จึงต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ในการทำงาน (workplace learning) การเรียนรู้จากผู้อื่น การเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ (ICT-based professional development) เช่น การสัมมนาผ่านเว็บ (webinar) การประชุมทางไกล (teleconference) และการเข้าร่วมกิจกรรมความร่วมมือในวิชาชีพนี้ในภูมิภาค ซึ่งมีการดำเนินการอยู่หลายกลุ่ม นอกจากคอนซาล เช่น การศึกษาและการปฏิบัติทางด้านห้องสมุดและสารสนเทศเอเชีย แปซิฟิก หรือ เอ-เลียบ (Asia-Pacific Library and Information Education and Practice-A-LIEP) ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2549 สภาสถาบันการศึกษาสารสนเทศเอเชีย-แปซิฟิก หรือซีแสป (Consortium of Schools Asia Pacific-CiSAP) และกลุ่มวิจัยห้องสมุดและสารสนเทศเอเชีย (Asia Library and Information Research Group-ALIRG) หรือเดิมคือ Taiwan-Singapore-Thailand Workshop Series on Library and Information Science (LIS) ก่อตั้งในปีเดียวกันเมื่อ พ.ศ.2551

ภาพที่ 10-11 ผู้เข้าประชุมและคณะกรรมการบริหารสมาคม

ในการประชุม นอกจากจะมีการบรรยายพิเศษแล้ว ยังมีการนำเสนอผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย แนวปฏิบัติที่ดี การประชุมกลุ่ม การมอบรางวัลให้บุคคลในวิชาชีพผู้มีผลงานดีเด่นประจำปี การศึกษาดูงานห้องสมุด และการออกร้านจำหน่ายหนังสือและร้านจำหน่ายของที่ระลึกของสมาคม

บทสรุปก้าวต่อไปของการพัฒนา การประชุมทางวิชาการเน้นประเด็นห้องสมุด เทคโนโลยี และชุมชน หลักวิชาชีพ แนวปฏิบัติที่ดี การจัดให้มีเครือข่ายและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับชาติที่มีความมั่นคง เชื่อถือได้ และยั่งยืน และการส่งเสริมความร่วมมือ ความเชื่อมโยง การทำงานเป็นหุ้นส่วนและเครือข่ายระหว่างห้องสมุด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับชุมชนอันจะนำไปสู่ความยั่งยืน สาระสำคัญของการประชุมนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาและการดำเนินงาน ดังนี้

ด้านการศึกษา สนับสนุนการผลิตบัณฑิตในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และการยกฐานะสถาบันการศึกษาสองแห่งที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตร

ด้านบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด สนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะบรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุด ทั้งสมรรถนะส่วนตนและสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงและสภาวะท้าทายที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและรวดเร็วในสภาพแวดล้อมดิจิทัล พฤติกรรมและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้ใช้ที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนส่งเสริมให้บรรณารักษ์มีบทบาทด้านการสอน โดยเฉพาะการสอนการรู้สารสนเทศ เพื่อให้ผู้ใช้มีทักษะในการเข้าถึงและสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ และทำงานเชิงรุก มุ่งมั่นและผูกพันกลุ่มผู้ใช้ ชุมชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ด้านห้องสมุด ตระหนักถึงภาวะและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการและการดำเนินงานห้องสมุดอันเกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ และโครงสร้างเครือข่าย การจัดการคอลเลคชันทั้งในรูปสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์และสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดให้มีบทบาทพัฒนาชุมชนที่ให้บริการให้มีความยั่งยืน ยืดหยุ่นและสร้างการเปลี่ยนแปลง

ด้านสมาคม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างสมาคมห้องสมุดฯ กับองค์กรทางวิชาการและวิชาชีพระดับภูมิภาคและสากล เช่น คอนซาล อิฟล่า โดยเป็นหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ในการดำเนินโครงการและกิจกรรมร่วมกัน การให้สมาคมมีส่วนร่วมในการผลิตบุคลากรห้องสมุด การรับรองหลักสูตรการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบรรณารักษ์

สรุป

สมาคมห้องสมุดบรูไน ดารุซซะลัม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาห้องสมุด บรรณารักษ์และบุคลากรห้องสมุดและวิชาชีพตลอดระยะเวลาสามสิบปีของการก่อตั้ง ประเทศบูรไนไม่มีหอสมุดแห่งชาติและไม่มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบรรณารักษ์และนักสารสนเทศในระดับปริญญาตรี สมาคมห้องสมุดฯ จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ก้าวต่อไปในทศวรรษใหม่ของสมาคม ด้วยความมุ่งมั่นร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในวิชาชีพและทุกภาคส่วนของสังคม คือความพยายามร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในประเทศเพื่อผลิตบัณฑิตในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และการยกฐานะสถาบันการศึกษาสองแห่งที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตร การมีส่วนร่วมในการรับรองหลักสูตรและการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบรรณารักษ์ อันจะส่งผลทำให้ห้องสมุด บรรณารักษ์ บุคลากรห้องสมุดและวิชาชีพเป็นหุ้นส่วนสำคัญขององค์กร ประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และนานาชาติ

บรรณานุกรม

Azahari, I. (2016, September 21). Flipping back the pages to how Brunei libraries cane to be. **Borneo Bulletin**, p. 5.

Brame, V. J. (2013). **Flipping the classroom**. Vanderbilt University for Teaching. Retrieved September 24, 2016 from https://ft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/flipping-the-classroom/.

Brunei Darussalam Library Association. (2016). **Conference on Libraries Transform Unlocking Your Potential as Librarians.** Organized by Brunei Darussalam Library Association and University Technology Brunei.

Brunei. Minister of Education. (2016, September 20). **Speech. Conference on libraries transform: unlocking your potential as librarians**. Retrieved September 24, 2016 from https://issuu.com/bruneilibraryassociation.docs. speech_ybm_by_b; a_conference_20.

Institute of Brunei Technical Education. (2016). **HNTec in Information and Library Studies**. Retrieved September 24, 2016 from https://ibte.edu.bn

Politeknik Brunei. (2016). **Level 5 Diploma in Library informatics and Computing.** Retrieved September 24, 2016 from www.pb.edu.bn

Sacchanand, C. (2016). **Looking forward beyond books: What it takes to be a 21th century librarian: Keynote lecture**. [power point]. Conference on Libraries Transform Unlocking Your Potential as Librarians. Organized by Brunei Darussalam Library Association and University Technology Brunei.

Yakof, A. H. Y. (2016, September 21). Awards presented as BLA turns 30. **Borneo Bulletin,** p. 5.

_____ (2016, September 21). Libraries should serve as information hub for schools. **Borneo Bulletin**, pp. 1, 3.

❑❑❑❑

บริการสารสนเทศงานวิจัย

น้ำทิพย์ วิภาวิน

บทความนี้กล่าวถึงบริการสารสนเทศงานวิจัยที่เป็นกิจกรรมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัย หน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในการบริการข้อมูลวิจัย รวมถึงการเขียนแผนการจัดการข้อมูล และกระบวนการจัดเก็บไว้ในคลังสารสนเทศสถาบันเพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงผลการวิจัยได้ โดยการบริการสารสนเทศงานวิจัยประกอบด้วยการเขียนแผนการจัดการสารสนเทศงานวิจัย การใช้โปรแกรมเพื่อเขียนแผนการจัดการสารสนเทศงานวิจัย การทำเอกสารเมตาดาตา การจัดเก็บข้อมูลวิจัยเพื่อการใช้งานระยะยาวไว้ในคลังสารสนเทศสถาบัน ได้แก่ คลังสารสนเทศสถาบันและตัวระบุวัตถุดิจิทัล และการจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่นักวิจัยในการจัดการข้อมูล

การบริการสารสนเทศงานวิจัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัยไทยมีลักษณะการบริการตอบคำถาม ช่วยการค้นคว้า บริการสนับสนุนการวิจัย เช่น การให้คำแนะนำด้านสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนเอกสารอ้างอิงในรูปแบบบรรณานุกรม บริการฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์และการสืบค้นข้อมูลเพื่อจัดทำวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมหาวิทยาลัยไทยส่วนใหญ่นำข้อมูลวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์นักศึกษาจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลห้องสมุดเพื่อเผยแพร่ให้ผู้ใช้เข้าถึงได้โดยเสรี

Research Data Services

Namtip Wipawin

This article mentions that research data services are the cooperative activities among research centers, IT centers and the libraries to help finding and accessing data, data management planning, data organization, reuse of data, data sharing and storage, data citation, and more. Metadata workbook, institutional repositories and digital object identifier (DOI) are for long term use.

Research data services in Thai university libraries are mostly reference services, research support services such as statistics and reference writing, database training, and literature search. Most universities in Thailand provide theses in the library databases for open access.

บริการสารสนเทศงานวิจัย

น้ำทิพย์ วิภาวิน*

บริการสารสนเทศงานวิจัย (Research Data Services: RDS) ในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัย หน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในการบริการข้อมูลวิจัย รวมถึงการเขียนแผนการจัดการข้อมูล และกระบวนการจัดเก็บไว้ในคลังสารสนเทศสถาบัน (Institutional Repository) เพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงผลการวิจัยได้ บริการสารสนเทศงานวิจัยจึงเป็นบริการสำหรับอาจารย์ นักวิชาการที่ทำวิจัย และนักศึกษาที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ในมหาวิทยาลัย

บริการสารสนเทศงานวิจัยในต่างประเทศ ประกอบด้วยการเขียนแผนการจัดการสารสนเทศงานวิจัย (Data Management Plan: DMP) การใช้โปรแกรมเพื่อเขียนแผนการจัดการสารสนเทศงานวิจัย (DMP tool) การทำเอกสารเมตาดาตา (Metadata documentation) การจัดเก็บข้อมูลวิจัยเพื่อการใช้งานระยะยาวไว้ในคลังสารสนเทศสถาบันได้แก่ คลังสารสนเทศสถาบันและตัวระบุวัตถุดิจิทัล (Persistent Identifier) และการจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่นักวิจัยในการจัดการข้อมูล

ดังนั้น มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาและยุโรปจึงจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการสารสนเทศงานวิจัยตั้งแต่ พ.ศ.2553 เป็นต้นมา เรียกว่า หน่วยงานบริการสารสนเทศงานวิจัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีบุคลากรทำหน้าที่ให้บริการสารสนเทศงานวิจัยเรียกว่า บรรณารักษ์ข้อมูลวิจัย หรือที่ปรึกษาการจัดการข้อมูลวิจัย (data librarian, data management consultant, data curation specialist, digital archive developer) ซึ่งเป็นไปตามแผนการจัดการข้อมูลของมูลนิธิวิทยาศาสตร์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Science Foundation: NSF) โดยร่วมมือกับสภาการวิจัยของสหราชอาณาจักร (The Research Councils of the United Kingdom: RCUK) และคณะกรรมการความร่วมมือร่วมระบบสารสนเทศของสหราชอาณาจักร (Joint Information Systems Committee: JISC) ในการเสนอโมเดลของโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในการจัดทำฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และห้องสมุดดิจิทัล ในระดับการสร้างเนื้อหาที่เรียกว่า Information and content layer ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นภายหลังระดับเครือข่าย (Network layer) และระดับการบริการ (Service layer) (Borgman 2007: 23-24)

เมื่อ พ.ศ.2554 คณะกรรมาธิการยุโรป ได้เสนอแนะให้ทุกประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปเปิดเผยข้อค้นพบจากงานวิจัยที่ได้ทุนวิจัยจากภาครัฐ ต้องเผยแพร่ผลการวิจัยสู่สาธารณะผ่านคลังสารสนเทศดิจิทัลเพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลวิจัยเข้าถึงข้อมูลได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อให้สามารถเข้าถึงผลการวิจัยจากงานทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างกว้างขวาง ลดการทำงานวิจัยซ้ำซ้อน ประหยัดเวลาค้นหาข้อมูล เพื่อทำให้เศรษฐกิจฐานความรู้เข้มแข็งตามข้อแนะตามข้อตกลงกลุ่มประเทศยุโรปในการเตรียมความพร้อมกับกลยุทธ์การเป็น วาระดิจิทัลของยุโรป (Digital Agenda for Europe) ใน พ.ศ.2563 ดังนี้

* แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Email: namtip.wip@stou.ac.th

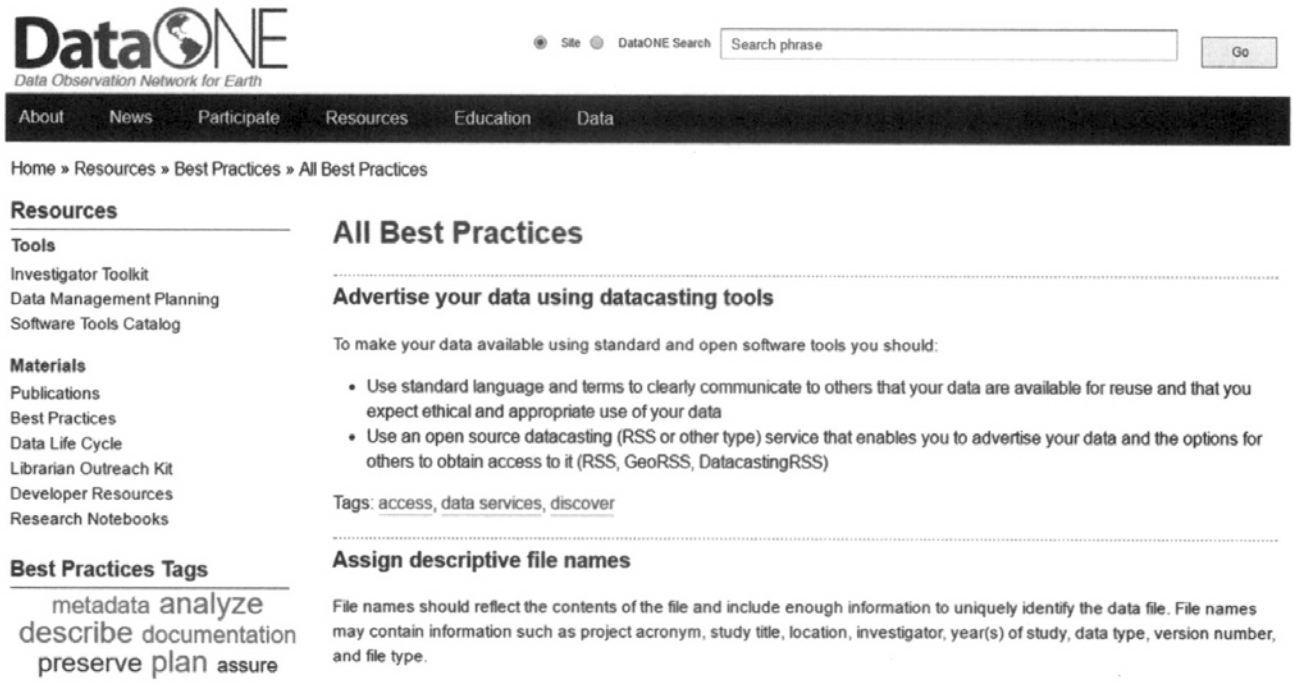

DataOne: Data Observation Network for Earth (2016)

DataOne ได้จัดทำคู่มือการจัดการข้อมูลวิจัย ชื่อว่า Data Management Guide for Public Participation in Scientific Research. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวงจรชีวิตข้อมูล (data life cycle) อธิบายแนวปฏิบัติที่ดีแต่ละขั้นตอนในวงจรชีวิตของข้อมูล กระบวนการจัดการข้อมูลวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ ในวงจรชีวิตข้อมูลที่แต่ละมหาวิทยาลัยใช้ มีขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนโครงการวิจัย (proposal planning and writing) โดยทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บข้อมูล การอนุญาตสิทธิการใช้ข้อมูล ระบุกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล สถานที่ติดต่อเพื่อขอคำแนะนำ

2. การเริ่มโครงการ (project startup) โดยการเขียนแผนการจัดการข้อมูล การตัดสินใจใช้รูปแบบเอกสารและการอนุญาตสิทธิการเข้าใช้ การทดสอบข้อมูลและกระบวนการวิจัยก่อนดำเนินการ

3. การรวบรวมข้อมูล (data collection) โดยการจัดการไฟล์ การสำรองข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลและความปลอดภัยของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (data analysis) โดยการวิเคราะห์เอกสาร การจัดการไฟล์ที่ใช้

5. การแลกเปลี่ยนข้อมูล (data sharing) โดยพิจารณารูปแบบไฟล์ข้อมูล และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

6. สิ้นสุดโครงการ โดยการฝากข้อมูลไว้ในคลังสารสนเทศ (data archive หรือ repository) ส่วนวงจรชีวิตข้อมูลของ DataOne (2016) ได้แก่

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan) เป็นการพิจารณาเป้าหมายของการจัดการข้อมูลตามแผน กระบวนการดำเนินงานตามนโยบาย และแผนงานที่ยั่งยืน

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูล (Collect) เป็นการพิจารณาวิธีที่ดีที่สุดที่ทำให้ได้ข้อมูลตามที่กำหนดตามโครงสร้างข้อมูลที่ออกแบบไว้

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบความถูกต้อง (Assure) เป็นการควบคุมคุณภาพและตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล

ขั้นที่ 4 การอธิบายรายละเอียดของข้อมูล (Describe) โดยการทำเมตาดาตาเพื่ออธิบายว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เพื่อใช้ประโยชน์ในการค้นหา เข้าถึง และสามารถนำข้อมูลนั้นมาใช้ซ้ำได้อีก

ขั้นที่ 5 การสงวนรักษาข้อมูล (Preserve) เป็นการวางแผนว่าข้อมูลใดจะสงวนรักษาไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต

ขั้นที่ 6 การค้นพบข้อมูล (Discover) โดยการลงทะเบียนโครงการในแหล่งข้อมูลที่เป็นนามานุกรมเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ การฝากข้อมูลไว้ในคลังสารสนเทศข้อมูลเปิด และการลงรายการเมตาดาตาเพื่อประโยชน์ในการเข้าถึง

ขั้นที่ 7 การรวมข้อมูล (Integrate) ให้เข้ากับแหล่งข้อมูลอื่นเพื่อประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และการค้นพบใหม่

ขั้นที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูล (Analyze) สามารถใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ใหม่ได้โดยใช้ซอฟต์แวร์ช่วยในการวิเคราะห์โดยการนำเสนอและแสดงผลในรูปแบบอื่นได้

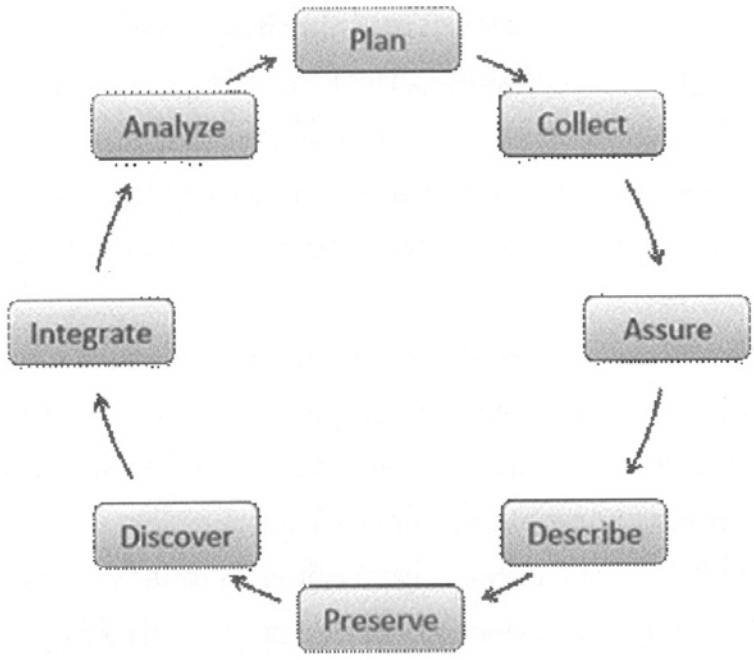

(DataOne 2016)

ตัวอย่างเครื่องมือช่วยค้นของ DataOne เช่น

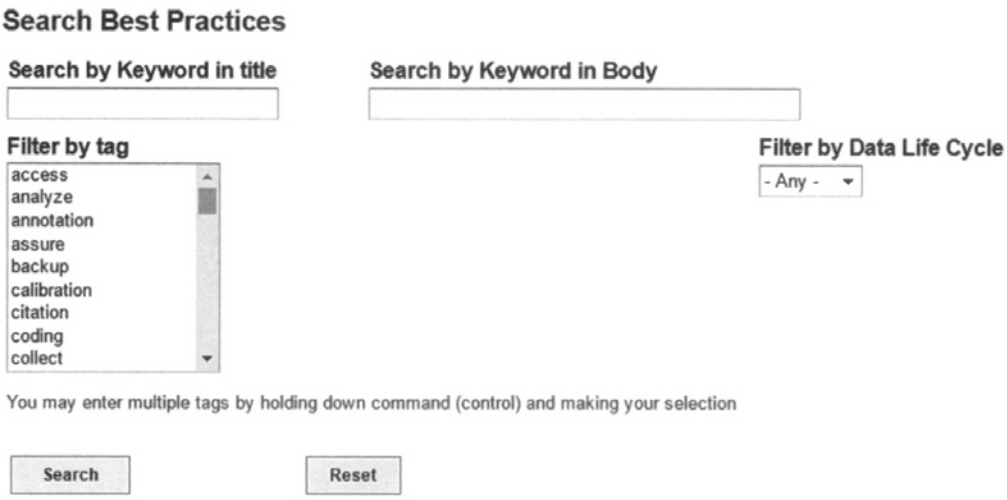

(แนวปฏิบัติที่ดีในการสร้างเครื่องมือช่วยค้น DataOne 2016)

ตัวอย่างนามานุกรมที่รวมรายชื่อคลังสารสนเทศสถาบันมากกว่า 650 แห่งที่ลงทะเบียนไว้ใน DataBib ที่รวมกับ re3data.org

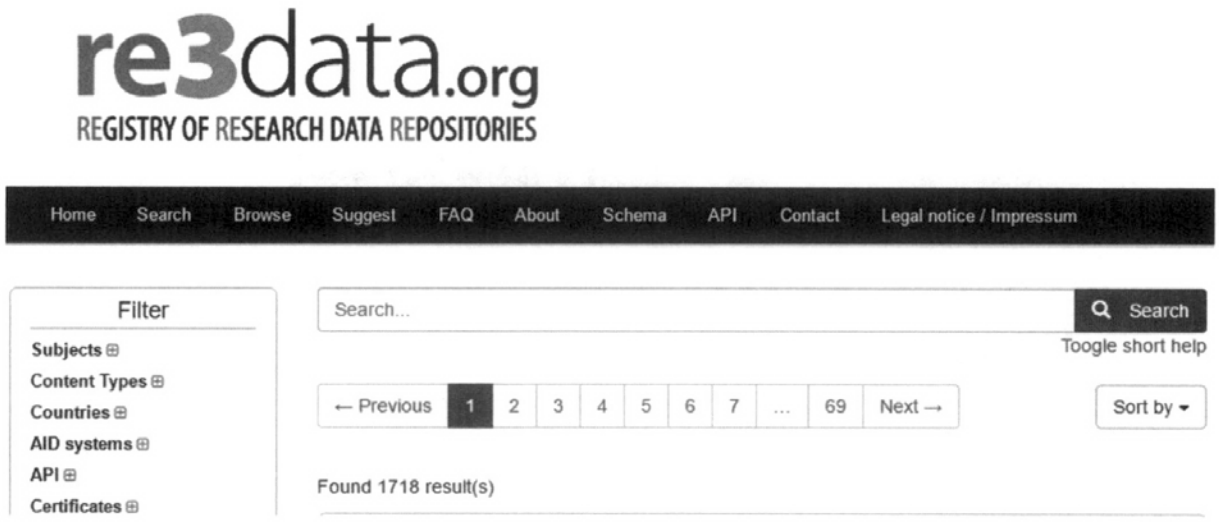

(Registry of research data repositories http://service.re3data.org/search)

ส่วน Collection ที่รวมบทความวิจัยที่ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ DRYAD Digital Repository

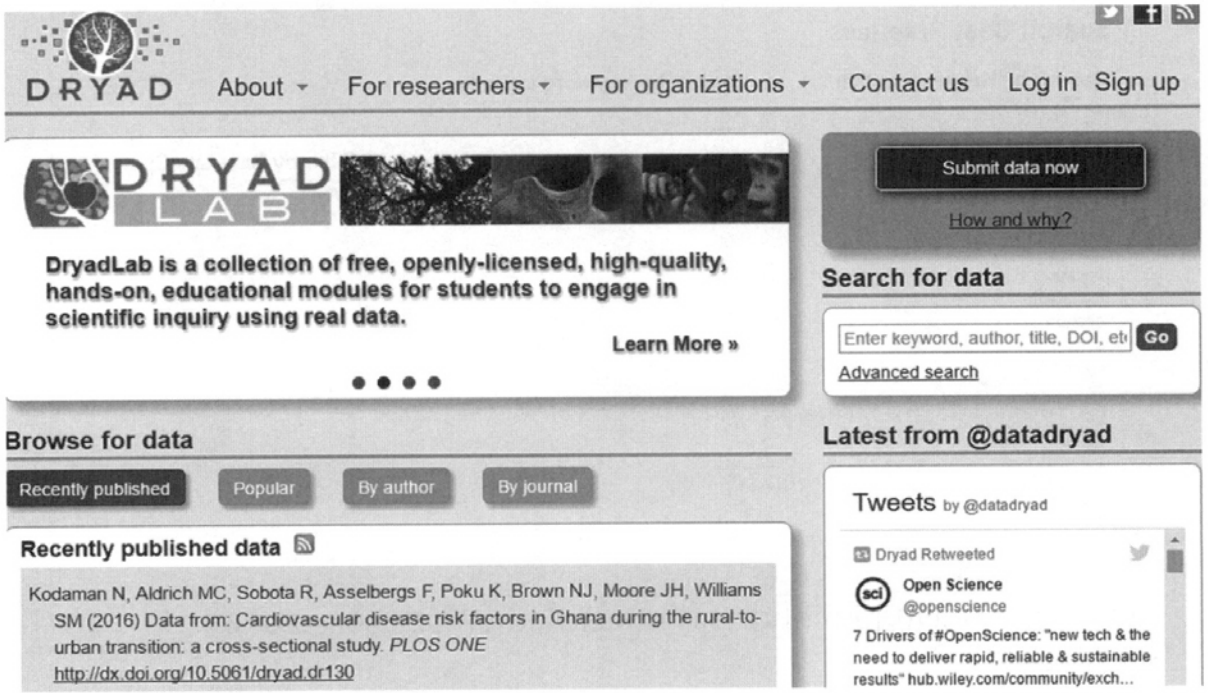

(Dryad digital repository https://datadryad.org/)

ตัวอย่างวิทยานิพนธ์ออนไลน์ในคลังสารสนเทศสถาบันของประเทศฝรั่งเศส เช่น

(คลังสารสนเทศวิทยานิพนธ์ของฝรั่งเศส http://www.theses.fr/en/accueil.jsp)

การบริการสารสนเทศงานวิจัยของมหาวิทยาลัยไทย

พรชนิตว์ ลีนาราช (2554) ได้เสนอบทวิเคราะห์และสังเคราะห์บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยในการสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยวิจัยเพื่อตอบสนองนโยบายและกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยวิจัย ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยทั่วไปเอกสารที่นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ประกอบด้วย สิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยวิจัยของไทย สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อบทบาทห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยแนวคิดและลักษณะของมหาวิทยาลัยวิจัย ตัวบ่งชี้เพื่อการขับเคลื่อนในการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ และบทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ผลการวิเคราะห์พบว่า บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยในการสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยมี 5 ด้านดังนี้ 1) บทบาทในการสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ 2) บทบาทในการเป็นทั้งผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศเฉพาะ และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการให้บริการ 3) บทบาทในการสื่อสารทางวิชาการ 4) บทบาทในการเป็นผู้ให้ความรู้หรือการสอนหรืออบรมผู้ใช้บริการ และ 5) บทบาทในการเป็นผู้บริหารจัดการด้านการส่งมอบบริการสารสนเทศ การสร้างเมตาดาตา และการรวบรวมรักษาสารสนเทศและความรู้ของมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยเรื่อง มาตรฐานการรับรองคุณภาพข้อมูลวิจัยในคลังสารสนเทศสถาบันที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยไทย (น้ำทิพย์ วิภาวิน 2559) พบว่า มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่มีนโยบายในการกำหนดให้ข้อมูลวิจัยเป็นข้อมูลเพื่อการเข้าถึงแบบเสรี (Open Access data) ที่จัดเก็บไว้ในคลังสารสนเทศสถาบันเพื่อการใช้งานในระยะยาวโดยห้องสมุดเป็นผู้รับผิดชอบด้านการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัย สภาพการบริการสารสนเทศงานวิจัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัยไทยมีลักษณะการบริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า บริการสนับสนุนการวิจัย เช่น การให้คำแนะนำด้านสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนเอกสารอ้างอิงในรูปแบบบรรณานุกรม บริการฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์และการสืบค้นข้อมูลเพื่อจัดทำวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง การนำข้อมูลวิจัยจัดเก็บไว้เผยแพร่โดยการเข้าถึงแบบเสรี (Open Access) มีการดำเนินงานในบางมหาวิทยาลัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์นักศึกษา แต่ยังขาดความครบถ้วนในบางมหาวิทยาลัยที่ถือว่าวิทยานิพนธ์เป็นข้อมูลเผยแพร่ภายใน เช่นเดียวกับผลการวิจัยจากโครงการวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยในมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้เนื่องจาก มหาวิทยาลัยไทยส่วนใหญ่ไม่มีนโยบายที่กำหนดให้ข้อมูลวิจัยเป็นข้อมูลเปิด (open data) เพื่อการใช้งานในระยะยาว แต่เป็นแนวปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่ก่อตั้งมหาวิทยาลัยในหน่วยงานระดับบัณฑิตศึกษาที่ส่งตัวเล่มข้อมูลวิจัยมาให้บริการในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่บัณฑิตวิทยาลัยจัดส่งวิทยานิพนธ์ฉบับเล่มพร้อมซีดีมาให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดบริการฉบับเล่มจริง มีเพียงบางมหาวิทยาลัยที่จัดส่งโดยคณะเนื่องจากงานบัณฑิตศึกษาอยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะ โดยมหาวิทยาลัยไทยทุกแห่งจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลวิจัยในส่วนของวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัยในฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยมีการวิเคราะห์หมวดหมู่และการลงรายการ โดยจัดทำเมตาดาตาในการอธิบายรายละเอียดของไฟล์ข้อมูลดิจิทัล เพื่อจัดเก็บและการใช้งานในระยะยาว ในขณะที่หลายสถาบันที่เผยแพร่ข้อมูลวิจัยโดยหน่วยงานวิจัยและหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ยังขาดการจัดการข้อมูลวิจัยโดยการลงรายการเมตาดาตาเพื่อการใช้งานในระยะยาว

ดังนั้น การจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลวิจัยในมหาวิทยาลัยไทยจึงเป็นการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นผลการวิจัย มี 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ข้อมูลวิจัยที่เป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัย ในคอลเล็กชั่นวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัย โดยจัดให้บริการยืมคืนรูปเล่มในห้องสมุด และผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลบรรณานุกรมผ่านโปรแกรมสืบค้นข้อมูล (Online Public Access Catalog: OPAC) ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ โดยเป็นการสืบค้นรายการบรรณานุกรม

2. ข้อมูลวิจัยที่เป็นไฟล์ดิจิทัลวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัยฉบับเต็ม (Full Text) เป็นการลงรายการในฐานข้อมูลในโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (Thai Library Integrated System: ThaiLIS) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ ห้องสมุดทุกแห่งส่งไฟล์ดิจิทัลของวิทยานิพนธ์เข้าที่ฐานข้อมูล ThaiLIS เพื่อให้บริการข้อมูลวิทยานิพนธ์ไฟล์ดิจิทัลแบบเต็มรูป Thai Digital Collection (TDC) เป็นโครงการหนึ่งของ ThaiLIS มีเป้าหมายเพื่อให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม ซึ่งเป็นเอกสารฉบับเต็มของ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยของอาจารย์ รวบรวมจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อใช้สนับสนุนการศึกษา การค้นคว้า วิจัย และการเผยแพร่ผลงานของนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย และเจ้าของผลงานต่างๆ ห้ามนำผลงานเหล่านี้ไปใช้แสวงหาประโยชน์ทางด้านการค้า หรืออื่นใด นอกเหนือจากการใช้เพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศเท่านั้น และจะต้องอ้างอิงถึงเจ้าของผลงานทุกครั้งในปัจจุบันได้

ดำเนินการนำเข้าข้อมูลจากระบบเดิม เข้าสู่ระบบใหม่ รวมทั้งมีการจัดอบรมการใช้งานการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบให้สมาชิกใหม่

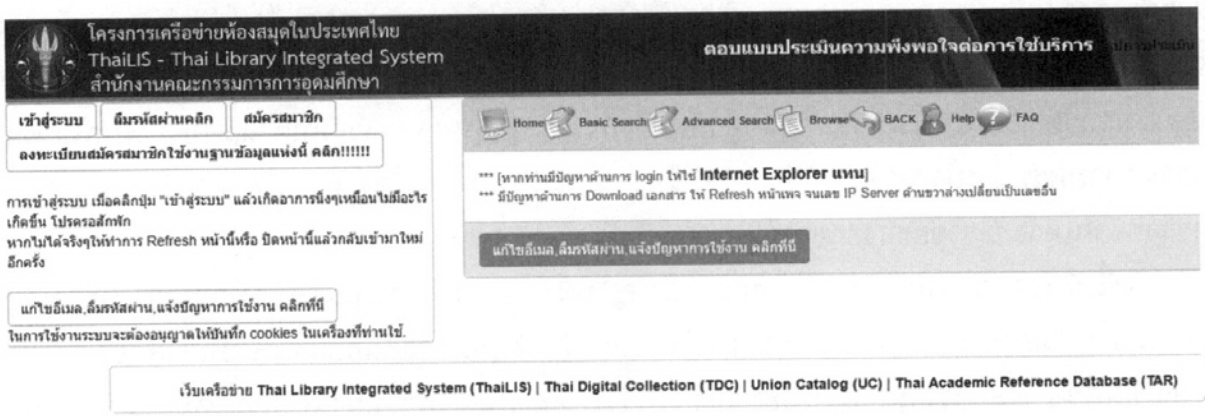

(โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย ThaiLIS http://tdc.thailis.or.th/tdc/)

3. ข้อมูลวิจัยที่เป็นไฟล์ดิจิทัลที่จัดเก็บไว้ในคลังสารสนเทศสถาบัน (Institutional Repository: IR) จำนวน 18 แห่งและฐานข้อมูลวิจัยของหน่วยงานวิจัยจำนวน 6 แห่ง เพื่อบริการเนื้อหาฉบับเต็ม โดยมหาวิทยาลัยบางแห่งคัดเลือกข้อมูลวิจัยบางรายการมาเผยแพร่ จึงทำให้ข้อมูลวิจัยไม่ได้ปรากฏในฐานข้อมูลทุกรายการ แต่มีเผยแพร่เพียงบางรายการ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลวิจัยที่ผู้ใช้บริการต้องค้นหาข้อมูลวิจัยจากหลายแห่ง และไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลวิจัยบางรายการได้เนื่องจากยังไม่มีการเผยแพร่รายงานการวิจัยเหล่านั้น

ดังนั้น แม้จะมีคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (Thai National Research: TNRR) โดยสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ และมีการเผยแพร่ข้อมูลวิจัยในรูปบทความ (Thai Journals Online: ThaiJo) ปัจจุบันผู้ที่ต้องการค้นหาข้อมูลวิจัยและวิทยานิพนธ์ของไทยก็ยังต้องเข้าถึงข้อมูลจากหลายแหล่ง ทำให้ต้องใช้เวลาในการสืบค้นจากหลายฐานข้อมูลและขาดความครบถ้วน (Wipawin 2016) หากสามารถจัดให้บริการในลักษณะ One Stop Service ที่เป็น Theses Portal ก็จะทำให้ใช้ข้อมูลสะดวกยิ่งขึ้น ดังรูป

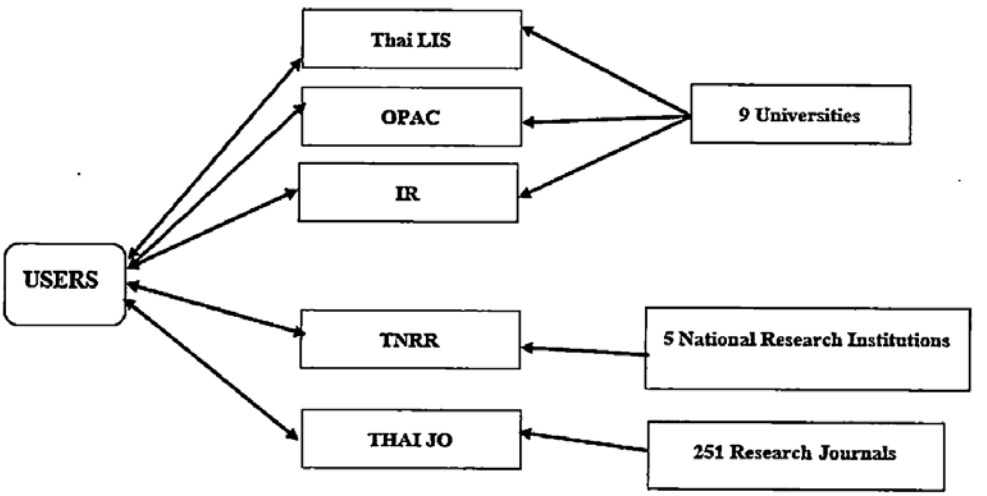

การเข้าถึงข้อมูลวิจัยในมหาวิทยาลัยวิจัยไทย (Wipawin 2016)

มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติของไทยในที่นี้เป็นโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติและส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษา เป็นโครงการเร่งด่วนของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนามหาวิทยาลัยไทยให้มีศักยภาพการทำวิจัยที่สูงขึ้น ได้แก่ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ดังนั้น หากห้องสมุดมหาวิทยาลัยจะใช้มาตรฐานการจัดการข้อมูลในคลังสารสนเทศสถาบัน จึงมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิจัยที่สมบูรณ์เพื่อเป็นคลังข้อมูลวิจัย (Data Archive) ที่ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้และให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว

สรุป

การบริการสารสนเทศงานวิจัยในสหรัฐอเมริกาและยุโรปเป็นกิจกรรมและบริการที่เกิดจากวงจรชีวิตของข้อมูล รวมถึงแผนการจัดการข้อมูล การจัดการข้อมูลดิจิทัลไว้ใช้ในระยะยาว (digital curation) การสร้างเมตาดาตา (metadata) และการแปลงรูปให้ข้อมูลอยู่ในรูปที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ (Tenopir, Sandusky, Ben Birch 2012) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัยในมหาวิทยาลัยมีความสำคัญต่อการบริการสารสนเทศงานวิจัย ดังนั้น บริการสารสนเทศงานวิจัยจึงต้องร่วมมือกับหน่วยงานวิจัย ห้องสมุด ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัยเฉพาะกลุ่ม รวมถึงบรรณารักษ์ที่จัดทำเมตาดาตาเพื่ออธิบายสารสนเทศงานวิจัย (Wakimoto 2013)

ส่วนการบริการสารสนเทศงานวิจัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัยไทยมีลักษณะการบริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า บริการสนับสนุนการวิจัย เช่น การให้คำแนะนำด้านสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนเอกสารอ้างอิงในรูปแบบบรรณานุกรม บริการฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และการสืบค้นข้อมูลเพื่อจัดทำวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การจัดเก็บข้อมูลวิจัยไว้เผยแพร่โดยการเข้าถึงแบบเสรี (Open Access) มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ดำเนินงานในด้านผลการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์นักศึกษา แต่ยังขาดความครบถ้วนในบางมหาวิทยาลัยที่ถือว่าวิทยานิพนธ์เป็นข้อมูลที่เผยแพร่ภายในมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับผลการวิจัยจากโครงการวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยในมหาวิทยาลัยเนื่องจากมหาวิทยาลัยไทยส่วนใหญ่ไม่มีนโยบายกำหนดให้ข้อมูลวิจัยเป็นข้อมูลเพื่อการเข้าถึงแบบเสรี (Open Access data) ที่จัดเก็บไว้ในคลังสารสนเทศสถาบันเพื่อการใช้งานในระยะยาว โดยห้องสมุดเป็นผู้รับผิดชอบด้านการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ การบริการสารสนเทศงานวิจัยในมหาวิทยาลัยไทยเป็นการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลวิจัยจัดเก็บในฐานข้อมูลห้องสมุดและคลังสารสนเทศสถาบันในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นจดหมายเหตุดิจิทัลที่ถือว่าเป็นผลผลิตทางปัญญาของมหาวิทยาลัยหรือเป็นแหล่งจัดเก็บความรู้ของสถาบันโดยเน้นการจัดเก็บและให้บริการวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นงานวิจัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

บรรณานุกรม

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2559). **มาตรฐานการรับรองคุณภาพข้อมูลวิจัยในคลังสารสนเทศสถาบันที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยไทย.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พรชนิตว์ ลีนาราช. (2554). บทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยในการสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัย. **วารสารสารสนเทศศาสตร์,** 29, 73-86.

Borgman, C.L. (2007). **Scholarship in the Digital Age. Cambridge,** Mass.: MIT Press: 23-24

DataOne: Data Observation Network for Earth. (2016) Retrived from https://www.dataone.orgbest-practices

Digital Agenda for Europe. (2010). Retrieved from http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:si0016

Data Management Guide. (2013). Retrieved from https://www.dataone.org/sites/all/documents/DataONE-PPSR-Data Management Guide.pdf

European Commission. (2012). **Commission Recommendation of of 17.7.2012 (2012) on access to and preservation of scientific information.** Retrieved from http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/ pdf_06/ recommendation- access-and-preservation- scientific- information_en.pdf

Making Research Data Repositories **Visible: The re3data.org Registry.** (2013). Retrieved from https://peerj.com/preprints/21v1.pdf

Organization for Economic Co-operation and Development. **Principles and Guidelines for Access to Research Data from Public Funding** (p. 24). Paris, Principles and Guidelines for Access to Research Data from Public Funding. (2007).

Pryor, G. (2012). **Managing research data.** London: Facet Publishing.

Tenopir and others. (2016). **Research Data Services in European and North American Libraries:** Retrieved from https://www.asist.org/files/meetings/am16/proceedings/ submissions/posters/49poster.pdf

Tenopir, Hughes, Allard. (2015). **Research Data Services in Academic Libraries: Data Intensive Roles for the Future?** Journal of eScience Librarianship. 4,2

Tenopir, Sandusky, Ben Birch. (2012). **Academic librarians and research data services: preparation and attitudes.** IFLA 39(1): 70-78.

The Royal Society. (2012). **Science as an open enterprise. The Royal Society Science Policy Centre report 02/12,** Retrieved from http://royalsociety.org/uploadedFiles /Royal Society Content/policy/projects/sape/2012-06-20-SAOE.pdf

University of Oregon. Retrieved from https://library.uoregon.edu/datamanagement/ guidelines.html

Wakimoto. (2013). **Developing Research Data Management Services.** Educause Review.

Wipawin, N. (2016). **Research Data Services in Thai Research Universities.** The 2016 International Conference on Information and Social Science (ISS 2016) Japan: Sapporo Convention Center.

❑❑❑❑

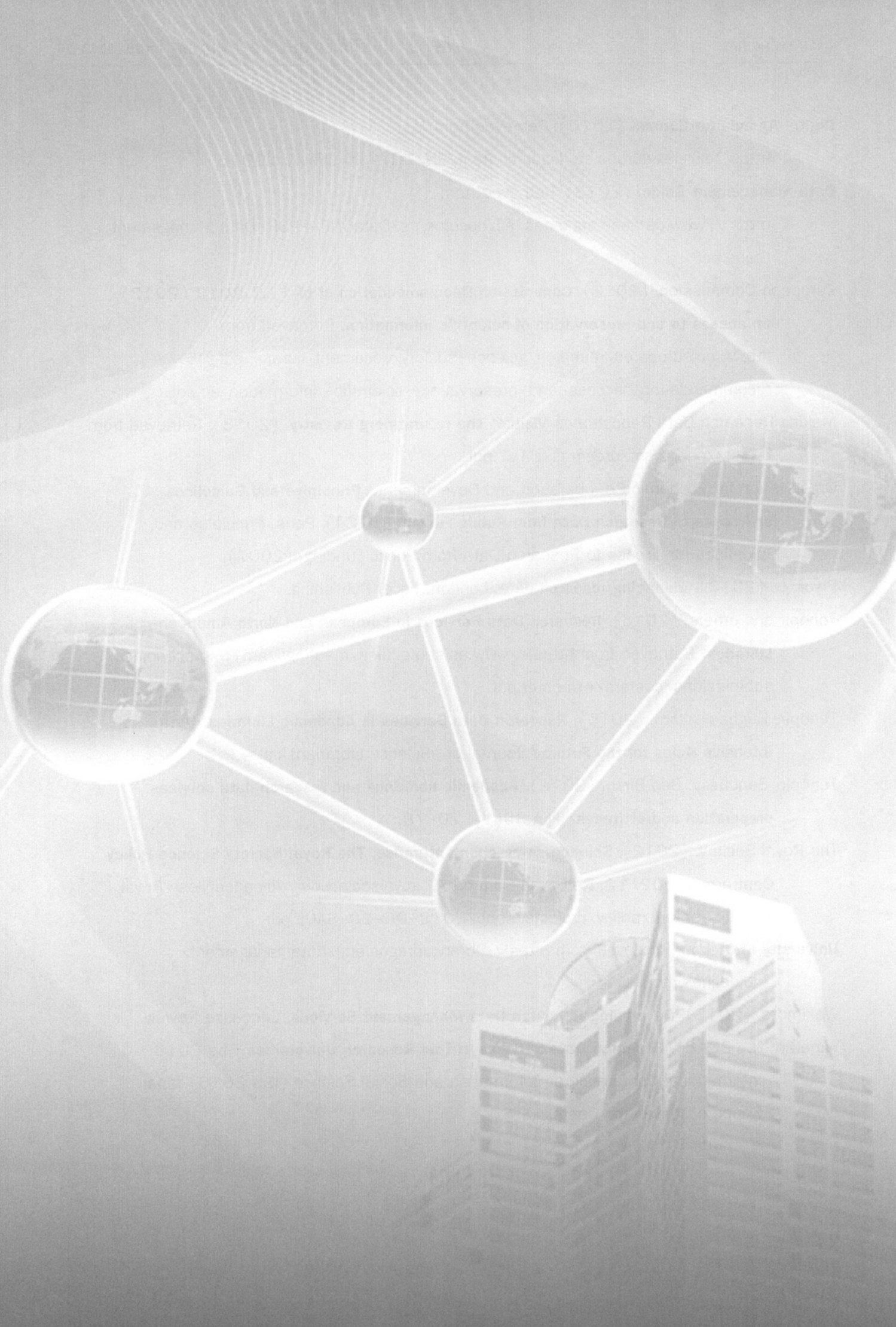

การพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัล

สมชาย วรัญญานุไกร
อรทัย วารีสอาด

การจัดการวัตถุสารสนเทศดิจิทัลมีขอบเขตกว้างขวางเนื่องจากวัตถุสารสนเทศดิจิทัลมีหลากหลายประเภทและเพิ่มรูปแบบใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง การพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัล จึงควรมีมาตรฐานเดียวกันในแต่ละประเภทเพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดการสำหรับสถาบันบริการสารสนเทศดิจิทัล ทั้งนี้ ความเป็นมาตรฐานจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือข้อตกลงในเกณฑ์หรือมาตรฐานเพื่อจัดการอย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการค้นหา แลกเปลี่ยน ตลอดจนประโยชน์ในการจัดการวัตถุสารสนเทศดิจิทัลในอนาคต

Describing Digital information Objects

Somchai Warunyanugrai
Aurathai Wareesa-ard

Framework of managing digital information objects is rather wide. Due to a variety of digital information objects and new forms increase continuously. The description of digital objects should have the same standard to facilitate the management for institutional digital information services. This standard requires the network collaboration and agreement on the criteria of standard, so that digital objects management system is easy to search and share in the future.

Keyword: digital information objects

การพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัล

สมชาย วรัญญานุไกร[1]
อรทัย วารีสอาด[2]

บทนำ

การพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลโดยใช้เมทาดาทาแสดงถึง "ข้อมูลของข้อมูล" และเข้าใจง่ายโดยไม่ต้องแปลความ เช่น ข้อมูลรายละเอียดของหนังสือ บทความ ภาพ วีดิทัศน์ เป็นต้น ซึ่งการใช้เมทาดาทาทดแทนกับการทำรายการด้วยมือในอดีตเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมดิจิทัล เว็นด์เลอร์ (Wendler. 1999: 4-5) ได้กำหนดรูปแบบการพรรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลด้วยเมทาดาทาตามหน้าที่ไว้ 3 ประเภท คือ

1. แบบพรรณนา (Descriptive) กำหนดอธิบายลักษณะของสารสนเทศนั้นๆ เช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ คำสำคัญ เลขหมวดหมู่ เป็นต้น

2. แบบบริหาร (Administrative) ข้อมูลการจัดการวัตถุสารสนเทศดิจิทัลนั้นๆ ได้แก่

   2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาวัตถุสารสนเทศนั้น เช่น วันที่ผลิต เป็นต้น

   2.2 การแสดงความเป็นเจ้าของสิทธิการอนุญาตให้เข้าใช้ การผลิตซ้ำ ผู้มีสิทธิใช้

   2.3 แหล่งที่เก็บสารสนเทศ เช่น ยูอาร์แอล เลขเรียกหนังสือ เป็นต้น

   2.4 การจัดการการใช้สารสนเทศ เช่น การนำไปใช้ ใช้เมื่อใด เป็นต้น

   2.5 ข้อมูลการสงวนรักษา เช่น สภาพทางกายภาพ การย้ายข้อมูล เป็นต้น

3. แบบโครงสร้าง (Structural) ใช้แสดงแก่ผู้ใช้ การรวมส่วนประกอบของวัตถุ ข้อมูลที่ซับซ้อนและนำทางให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงวัตถุสารสนเทศนั้นได้ ได้แก่

   3.1 ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์

   3.2 ข้อมูลทางเทคนิค เช่น ขนาดแฟ้มข้อมูล รูปแบบ เวลาที่ใช้เล่นสื่อ เป็นต้น

   3.3 รุ่นที่ใช้ได้

   3.4 รูปแบบไฟล์ เช่น เอชทีเอ็มแอล (HTML) พีดีเอฟ (PDF) เป็นต้น

   3.5 ข้อมูลที่ระบุอุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องใช้อ่านภาพ หรืออ่านข้อมูล เป็นต้น

   3.6 ข้อมูลการแปลงเป็นดิจิทัล

   3.7 ข้อมูลที่เกี่ยวกับการสร้างภาพดิจิทัล

   3.8 ข้อมูลการมีสิทธิในการเข้าใช้และความปลอดภัย

---

[1] ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสารสนเทศศึกษา

[2] ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพรรรณนาวัตถุด้วยเมทาดาทาทั้ง 3 ประเภทนี้ล้วนอธิบายสำหรับวัตถุสารสนเทศดิจิทัล แล้วแต่วัตถุประสงค์ใช้เพื่ออะไร เมทาดาทาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดสำหรับการจัดการสิ่งพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ วารสาร ข้อมูลต่างๆ คือ เมทาดาทาดับลินคอร์ (Dublin Core) ซึ่งเป็นเมทาดาทาใช้ทดแทนเสมือนรายการในบัตรรายการจากดั้งเดิมด้วยระบบมือสู่ระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ในสภาพแวดล้อมดิจิทัล ซึ่งปัจจุบันมีวัตถุสารสนเทศดิจิทัลมากมายหลากหลายรูปแบบ จึงเป็นงานที่ท้าทายผู้ปฏิบัติงานที่ต้องเรียนรู้ในการจัดการกับวัตถุสารสนเทศดิจิทัลที่มีเพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา ด้วยการเลือกใช้เมทาดาทาและประยุกต์ใช้โดยการขยาย หรือกำหนดเพิ่มเมทาดาทาชุดย่อยได้ตามความต้องการและวัตถุประสงค์ของห้องสมุดหรือสถาบันบริการสารสนเทศ

พัฒนาการของการจัดการวัตถุสารสนเทศดิจิทัล

การจัดการทรัพยากรสารสนเทศในอดีตอาศัยแรงงานคนจัดการแต่ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมทั้งทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นอิเล็กทรอกนิกส์ ควบคู่ไปกับการใช้สารสนเทศแบบดั้งเดิม การให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำให้สามารถสืบค้นได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ระบบการจัดการวัตถุสารสนเทศดิจิทัลจึงเปลี่ยนไปเดิมสถาบันบริการสารสนเทศจะมีวัสดุสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือเป็นส่วนใหญ่ ระบบที่นำมาใช้จัดเก็บ เช่น มาตรฐานการลงรายการข้อมูลบรรณานุกรม AACR2 (Anglo-American Cataloging Rules, second edition) เป็นต้น มีการกำหนดสัญลักษณ์ให้หนังสือแต่ละเล่ม ตามประเภทที่เกี่ยวข้อง และระบุรายการที่จัดเก็บไว้ กำหนดเป็นเลขเรียกหนังสือ การนำข้อมูลรายละเอียดจากหนังสือมาบันทึกลงในบัตรรายการ ดังภาพประกอบ

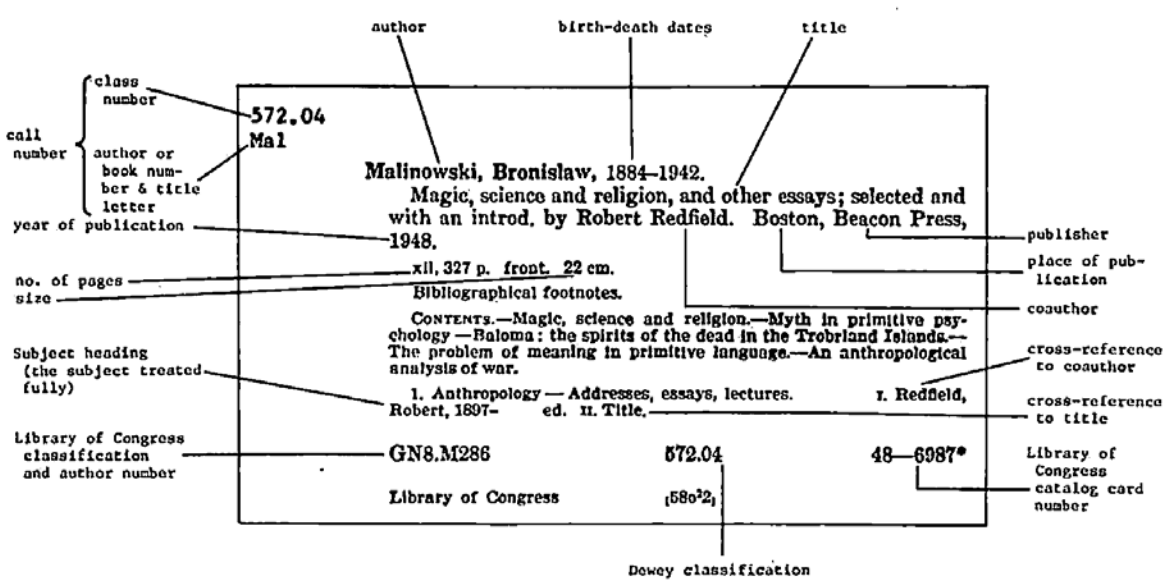

ตัวอย่างบัตรรายการผู้แต่ง

ที่มา: Jacqueline Berke Drew University. (1981). *Twenty Questions for the Writer.* p. 396.

1. เลขเรียกหนังสือ (Call Number) ประกอบด้วย เลขหมู่หนังสือ และอักษรตัวแรกของชื่อผู้แต่ง หรือนามสกุลของผู้แต่งสำหรับชื่อชาวต่างประเทศ

2. ชื่อผู้แต่ง (Author) ชื่อผู้แต่งหนังสือเล่มนั้น บุคคล หรือกลุ่มบุคคล ตลอดจนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำหนังสือเล่มนั้น ถือเป็นรายการหลักของหนังสือ

3. ชื่อเรื่อง (Title) ชื่อหนังสือที่อยู่ในหน้าปกใน

4. ครั้งที่พิมพ์ (Edition) ระบุไว้ในบัตรรายการเฉพาะพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป

5. พิมพลักษณ์ (Imprint) รายละเอียดเกี่ยวกับการพิมพ์ ได้แก่ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์

6. บรรณลักษณ์ (Collation) รายการแสดงลักษณะของหนังสือ ได้แก่ จำนวนหน้า จำนวนเล่ม ภาพประกอบ ตาราง แผนที่

7. ชื่อชุดหนังสือ (Series) หนังสือที่พิมพ์หลายเล่ม เป็นชุด ลักษณะคล้ายคลึง อาจมีแบบคล้ายกัน หรือเนื้อเรื่องในทำนองเดียวกัน

8. หมายเหตุ (Note) รายการที่มีคุณค่าบันทึกไว้ เช่น บรรณานุกรม ดรรชนี สารบัญเรื่อง

9. แนวสืบค้น (Tracing) ส่วนที่อำนวยความสะดวกในการค้นหาหนังสือที่จัดทำไว้ในบัตรรายการประเภทอื่น ๆ

การนำข้อมูลจากวัตถุสารสนเทศบันทึกลงในบัตรรายการขนาด 3 x 5 นิ้ว จะช่วยให้ผู้ใช้บริการค้นหาวัตถุสารสนเทศนั้นพบ นอกจากนี้ยังมีการนำข้อมูลดังกล่าวไปบันทึกลงในบัตรรายการชนิดอื่น ๆ อีก เช่น บัตรชื่อเรื่อง บัตรหัวเรื่อง บัตรแจ้งหมู่ และบัตรโยง เป็นต้น เพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการมีทางเลือกในการค้นหาสารสนเทศในกรณีที่ทราบข้อมูลเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งอีกด้วย ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลหรืออินเทอร์เน็ต สถาบันบริการสารสนเทศนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาให้บริการผู้ใช้นำเอาข้อมูลบนบัตรรายการมากำหนดเขตข้อมูลบันทึกลงในฐานข้อมูลของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เพื่อให้ผู้ใช้ค้นหาสารสนเทศจากฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้น แต่ก็ยังเป็นฐานข้อมูลรายการทางบรรณานุกรม เมื่อพบข้อมูลแล้วยังคงต้องไปค้นหาสารสนเทศที่ชั้น ปกติรูปแบบการให้บริการสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัล เริ่มตั้งแต่การแปลงไฟล์จากสิ่งพิมพ์กระดาษเป็นสิ่งพิมพ์ดิจิทัล หรือการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การทำเมทาดาทา การให้หมวดหมู่ งานปรับแก้เนื้อหา การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัล การรับฝากไฟล์สิ่งพิมพ์ดิจิทัลในระบบ (Hosting Services) ซึ่งมีทั้งระบบที่พัฒนาขึ้นเอง และแบบใช้โปรแกรมเปิดเผยรหัส (Open source software) เช่น Open Journal System, Bepress, Dpubs เป็นต้น รวมถึงการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานวิชาการในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัลให้เป็นที่รู้จักผ่านสื่อออนไลน์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ (ภรภัทร รุจยาชยะกูร. 2556: 11)

ในช่วงทศวรรษ 1990 จากการพัฒนาเวิล์ดไวด์เว็บ (World Wide Web) ทำให้เกิดสารสนเทศดิจิทัลจำนวนมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูล ภาพ เสียง หรือวีดิทัศน์ หลากหลายทั้งรูปแบบและภาษาที่แตกต่างกันบนอินเทอร์เน็ต แต่การค้นหาสารสนเทศด้วยโปรแกรมค้นหา (Search Engine) ยังคงเป็นการหาคำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหา ในการค้นหาแต่ละครั้งจะได้ข้อมูลเป็นจำนวนมาก แต่ข้อมูลที่ตรงตามความต้องการมีจำนวนน้อย ภายหลังมีการพัฒนาเมทาดาทาขึ้นเพื่อกำหนดข้อมูลให้กับข้อมูลที่ต้องการเพื่อให้สามารถค้นหาข้อมูลได้ตรงตามความต้องการมากขึ้น เมทาดาทาใช้อธิบายรายละเอียดของข้อมูล

ดิจิทัล คล้ายคลึงกับการทำรายการ (Catalog) ของหนังสือ เช่น การอธิบายว่า ใครเป็นเจ้าของเว็บ ชื่อเว็บอะไร มีคำสำคัญอะไรบ้างที่เกี่ยวกับเว็บนั้น คำอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาของเว็บ เป็นต้น การจัดเก็บวัตถุดิจิทัล ในปัจจุบันสามารถกำหนดเมทาดาทาลงในไฟล์วัตถุดิจิทัลได้ เช่น ไฟล์ภาพ ไฟล์เอกสาร ไฟล์สื่อประสม เป็นต้น หรืออาจระบุไว้ใน Meta tag ซึ่งระบุไว้ในตอนต้นของภาษาเอชทีเอ็มแอล (HTML: Hypertext Markup Language) ที่เขียนเว็บนั้น นอกจากนี้อาจจัดเก็บเมทาดาทาแยกไว้ใช้สำหรับการสืบค้นลงในฐานข้อมูล

เมทาดาทาแม้จะมีหลายรูปแบบแต่ก็มีคุณสมบัติเหมือนกันคือ เป็นข้อมูลที่มีโครงสร้าง และอธิบายทรัพยากรสารสนเทศนั้นๆ ได้ไม่ว่าจะมีระดับหน่วยใหญ่หรือหน่วยเล็ก จากการสังเคราะห์การพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลทั้งจากฐานข้อมูล ห้องสมุดดิจิทัล และคลังความรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า มีการนำเมทาดาทามาใช้อย่างหลากหลาย แต่ยังคงยึดเกณฑ์ของเมทาดาทาหลักๆ อยู่ ได้แก่ เมทาดาทาดับลินคอร์สำหรับวัตถุสารสนเทศที่เป็นสิ่งพิมพ์ รวมทั้งมีการขยายและเพิ่มเติมชุดย่อย ซึ่งไม่มีขีดจำกัดในการนำไปใช้ สามารถประยุกต์ให้เหมาะสมกับวัตถุสารสนเทศดิจิทัลประเภทต่างๆ ที่มีอยู่

การพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลประเภทสิ่งพิมพ์ (Publication)

ดับลินคอร์ (Dublin Core Metadata) เป็นเมทาดาทาที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย มีรูปแบบง่าย เข้าใจได้ทันที ใช้สำหรับแหล่งข้อมูลบนเครือข่าย พัฒนาโดยกลุ่มเมทาดาทาดับลินคอร์ (Dublin Core Metadata Initiative) ณ เมืองดับลินสรัฐโอไฮโอ ในปี 1995 โดยการนำขององค์กร OCLC (Online Computer Library Center) และ NCSA (National Center of Supercomputing Applications) ได้กำหนดเมทาดาทาเพื่อใช้เป็นมาตรฐานของสารสนเทศดิจิทัลสำหรับห้องสมุด หน่วยงานภาครัฐ และสำนักพิมพ์ ในการเผยแพร่สารสนเทศผ่านระบบออนไลน์ แบ่งเป็น 15 องค์ประกอบ ดังนี้

1. Title ชื่อเรื่อง ชื่อทรัพยากรสารสนเทศกำหนดโดยเจ้าของผลงาน หรือสำนักพิมพ์เป็นผู้กำหนด ใช้ชื่อเรื่องที่รู้จักแพร่หลาย เช่น ชื่อเว็บไซต์ ชื่อฐานข้อมูล เป็นต้น

2. Creator ผู้แต่งหรือเจ้าของผลงาน ผู้แต่ง หรือผู้สร้างสรรค์เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ อาจเป็น บุคคล หน่วยงาน เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นต้น

3. Subject or Keyword หัวเรื่องหรือคำสำคัญ หัวข้อเรื่อง ชื่อเฉพาะ คำ วลี รหัสวิชา การจัดหมวดหมู่วิชา หรือหัวข้อที่อธิบายเรื่องและเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดเสมือน เป็นต้น

4. Description อธิบายลักษณะ สาระสำคัญ รายละเอียดของทรัพยากรสารสนเทศ เช่น สาระสังเขป สารบัญ การอ้างอิง ภาพประกอบ เป็นต้น

5. Contributor ผู้ร่วมงาน บุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนร่วมสร้างสรรค์ทรัพยากรสารสนเทศ ควรใช้ชื่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ผลิตผลงาน

6. Publisher สำนักพิมพ์ หน่วยงานที่ผลิตสารสนเทศ และเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศ ควรใช้ชื่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ผลิตผลงาน เช่น ชมรมเด็ก บรรณสาส์น เป็นต้น

7. Date ปีที่ผลิตและเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศ จะใช้แบบแผน ISO 8601 หรือ ปี-เดือน-วัน (YYYY-MM-DD) เช่น 2549-09-10 เป็นต้น

8. Type ประเภท ชนิด คุณลักษณะของเนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่

8.1 ข้อความ (Text) เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ งานวิจัย เป็นต้น

8.2 ภาพ (Image) เช่น ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น

8.3 เสียง (Sound) เช่น เสียงจากแถบบันทึกเสียง เสียงดนตรี เป็นต้น

8.4 ฐานข้อมูล (Data) เช่น ตารางคำนวณ ตาราง ระเบียนข้อมูล เป็นต้น

8.5 ซอฟต์แวร์ (Software) โปรแกรมคอมพิวเตอร์

8.6 สื่อประสม (Multimedia) เช่น วีดิทัศน์ เป็นต้น

9. Format รูปแบบ การอธิบายลักษณะ รูปร่าง ขนาดของทรัพยากรสารสนเทศเชิงกายภาพและดิจิทัล อาจรวมประเภทของสื่อเพื่อชี้ให้เห็นถึงซอฟต์แวร์และอุปกรณ์ที่ใช้อ่านหรือประมวลทรัพยากรสารสนเทศ

10. Identifier รหัส การอ้างอิงถึงทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบปัจจุบัน ควรใช้อักขระหรือตัวเลขตามแบบแผนในการกำหนดรหัส เช่น URI, URL, DOI, ISBN เป็นต้น

11. Source ต้นฉบับ การอ้างอิงที่มาของทรัพยากรสารสนเทศ ที่อาจดัดแปลงบางส่วนหรือทั้งเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเอกสาร หรืออยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์

12. Language ภาษา ภาษาที่ใช้ในการเรียบเรียงสารสนเทศ กำหนดให้ใช้ตามมาตรฐาน RFC 1766 คือ ใช้อักขระ 2 ตัว (ISO 639) ตามด้วยรหัสประเทศ 2 ตัว (ISO 3166) เช่น “en-uk” สำหรับภาษาอังกฤษที่ใช้ในประเทศอังกฤษ เป็นต้น

13. Relation เรื่องที่เกี่ยวข้อง การอ้างอิงถึงผลงาน หรือทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับทรัพยากรสารสนเทศที่ผลิต เช่น แปลจาก... ตอนหนึ่งใน.... เป็นต้น

14. Coverage ขอบเขต ระยะเวลาหรือขอบเขตเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ เช่น สถานที่ที่ตั้ง ชื่อภูมิศาสตร์ ช่วงเวลา วันที่ เช่น 2501-2549 สมุทรปราการ สมัยรัตนโกสินทร์ เป็นต้น

15. Right Management สิทธิ์ ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าของสิทธิในทรัพยากรสารสนเทศรวมถึงสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ เช่น ชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ เป็นต้น

การนำเมทาดาทาดับลินคอร์ไปใช้ สามารถประยุกต์ใช้ทั้งในฐานข้อมูล ห้องสมุดดิจิทัลโดยการขยายเมทาดาทา อาจเพิ่ม RDF (Resource Description Framework) รวมทั้งกำหนดเมทาดาทาชุดย่อยเพิ่มขึ้นตามความต้องการของห้องสมุดที่ประยุกต์ใช้ได้ ดังภาพประกอบ

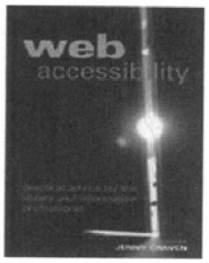

Web accessibility : practical advice for the library and informati professional / edited by Jenny Craven

Bib ID	4366218
Format	Book
Description	London : Facet Pub., 2008 iv, 168 p. : ill. ; 24 cm.
ISBN	1856046257 9781856046251
Full contents	• 1. Introduction / Jenny Craven • 2. Tools used for widening access to the web / E. A. Draffan • 3. Design for All - how web accessibility affects different people / Simon Ball • 4. The importance of web accessibility / David Sloan • 5. Accessibility advice and guidance / Julie Howell • 6. Accessibility evaluation and assessment / David Sloan • 7. Issues for library and information services / Peter Brophy • 8. Design for All in the library and information science curriculum / Richard Eskins and Jenny Craven • 9. Best practice examples of web accessibility / Jenny Craven • 10. Web accessibility in the future / Brian Kelly.
Notes	Includes bibliographical references and index.
Subjects	World Wide Web. | Libraries and the Internet. | Accessible Web sites for people with disabilities. | Web sites – Design.
Other authors/contributors	Craven, Jenny, 1961-

ตัวอย่างการพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลประเภทหนังสือ

ที่มา: National Library of Australia. (2016). (Online).

การพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลสิ่งพิมพ์ประเภทบทความ ส่วนใหญ่ขยายจากเมทาดาทาดับลินคอร์ รวมทั้งกำหนดชุดเมทาดาทาย่อยเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับลักษณะสิ่งพิมพ์ประเภทบทความ จากการสังเคราะห์เมทาดาทาที่ใช้ส่วนใหญ่ประกอบด้วย

Title	Abstract
Journal title	Keyword
Author(s)	Publication date
Volume	Place of publication
Issue	Publisher
Pages	ISSN
Citation	eISSN
Language	DOI
Source type	Database

ตัวอย่างการพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลสิ่งพิมพ์ประเภทบทความ ดังภาพประกอบ

Title: การจัดการและห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
Author: สมชาย วรัญญานุไกร.
Subjects: ห้องสมุด -- การใช้เครื่องจักรกล; ห้องสมุดอัตโนมัติ; ห้องสมุดดิจิตอล
Is Part Of: วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 21, ประจำภาคเรียนที่สอง (2545), หน้า 62-70
Creation Date: 2542
Local Holdings: Central Library; Ongkharak Library, fl.5

ตัวอย่างการพรรณนาวัตถุสารสนเทศสดิจิทัลประเภทบทความ

ที่มา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง. (2559). (Online).

การพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลประเภทภาพ (Image)

เมทาดาทาของภาพจะอธิบายรายละเอียดของภาพ บันทึกลงในภาพซึ่งเป็นรูปแบบที่ผู้ใช้ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์เข้าใจข้อมูลได้ทันที ซึ่งอาจบันทึกด้วยตนเองหรือบันทึกอัตโนมัติจากกล้อง หรือสแกนเนอร์ (Scanner) ที่ใช้ เช่น ภาพสกุล JPEG หรือ TIFF เป็นต้น หรือเก็บไว้ภายนอกไฟล์ภาพ เช่น DAM (Digital Asset Management) , XMP (Extensible Metadata Platform), XML (Extensible Markup Language) เป็นต้น ส่วน เมทาดาทา IPTC (International Press Telecommunications Council) จะใช้กับภาพถ่ายทั่วไป คณะกรรมการสื่อสารโทรคมนาคมระดับสากล (International PressTelecommunications Council, 2016 : Online) ได้แบ่งกลุ่มข้อมูลที่จัดเก็บเมทาดาทาของภาพไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลการบริหาร (Administrative) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับผู้สร้างสรรค์ วันที่ผลิต สถานที่ผลิต ข้อมูลการติดต่อ สำหรับการขออนุญาตใช้ภาพ และรายละเอียดด้านเทคนิคอื่นๆ

2. ข้อมูลพรรณนา (Descriptive) แสดงข้อมูลรายละเอียดของเนื้อหา รวมทั้งชื่อเรื่อง และคำสำคัญ ซึ่งสามารถใช้ข้อความหรือรหัสจากศัพท์ควบคุมได้

3. ข้อมูลลิขสิทธิ์ (Rights) ข้อมูลเกี่ยวกับลิขสิทธิ์และข้อกำหนดการได้รับอนุญาตใช้การกำหนดเมทาดาทาของภาพมีความจำเป็นเพื่อการใช้ที่ถูกกฎหมาย รวมทั้งสามารถค้นคืนได้ทั้งระบบปิดและเปิด รวมทั้งง่ายต่อการนำไปปรับใช้อีกด้วย

ภาพที่ถ่ายด้วยกล้องดิจิทัล สามารถประยุกต์ใช้เมทาดาทาดับลินคอร์ และเพิ่มขยายเมทาดาทา (สุวันนา ทองสีสดใส; และคนอื่นๆ. 2556) รวมทั้งเพิ่มเติมการใช้มาตรฐานอาร์ดีเอฟ (RDF: Resource Description Framework) เมทาดาทาที่ใช้ส่วนใหญ่จะใช้เมทาดาทา EXIF (Exchangeable Image Files Format) พัฒนาโดย JEIDA (The Japan Electronic Industry Development Association) ซึ่งเมทาดาทาจะบันทึกลงในภาพที่ถ่ายด้วยกล้องดิจิทัลเฉพาะหรือ สมาร์ทโฟน (Smartphone) โดยบันทึกข้อมูล

รายละเอียดของภาพถ่ายนั้น ๆ ซึ่งผู้ใช้จะมองไม่เห็นรายละเอียดหาก ไม่ใช้โปรแกรมจัดการภาพ เช่น วันและเวลาที่ถ่ายภาพ การตั้งค่าในการถ่ายภาพ ซึ่งการเก็บเมทาดาทาลักษณะนี้อย่างน้อยต้องมี 3 องค์ประกอบคือ

1. Title ชื่อภาพ ประมาณ 3-7 คำ ไม่ควรเกิน 40 ตัวอักษร เพื่อใช้ในการค้นหาภาพ
2. Description คำอธิบายภาพ อย่างน้อย 5-7 คำ ประโยคไม่ซ้ำกับชื่อภาพ
3. Keyword คำสำคัญ ประมาณ 7-50 คำ

การกำหนดเมทาดาลงในภาพสามารถใช้โปรแกรมช่วยทำได้ เช่น Lightroom เป็นต้น ซึ่งใส่ทีละภาพ หรือใส่แบบเป็นชุดหลายๆ ภาพพร้อมกัน จากการสังเคราะห์เมทาดาทาที่ใช้กับภาพส่วนใหญ่ มีดังนี้

Additional Subjects	Level of Description
Alternate Title	Licence
Associated Person	Location of Copies
Associated Place	Materials
Audience	Measurement
Bibliography	Notes
Caption on Image	Online Versions
Classmark	Origin at format
Collection name	Owning Instution
Collection number	Partner
Color Space	Physical Description
Contact	Physical Location
Contributing Institution	Place
Copyright	Provenance
Creator	Publisher
Date Created	Reference
Date modified	Related Records
Decade	Required Credit Line
Description	Resource Links
Digital Format	Rights
Extent	Series
External Resource	Source
File size	Subject
Form Part of	Subject Date
Format	Tags

From	Technique
Full Resolution	Title
Height	Topics
Holdings Information	Type of Resource
ID	URL
Institution	Use Statement
Language	Width

ตัวอย่างการจัดเก็บเมทาดาทาของวัตถุสารสนเทศดิจิทัลประเภทภาพดิจิทัล ดังภาพประกอบ

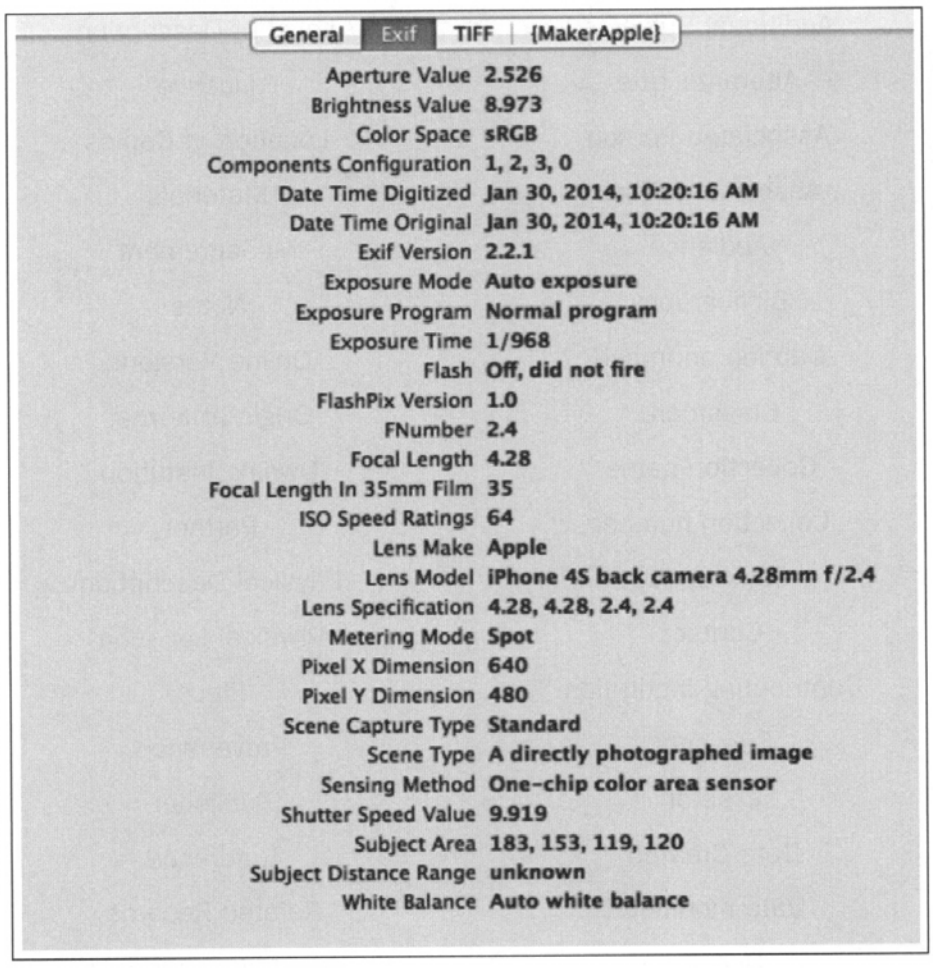

General | Exif | TIFF | {MakerApple}

Aperture Value	2.526
Brightness Value	8.973
Color Space	sRGB
Components Configuration	1, 2, 3, 0
Date Time Digitized	Jan 30, 2014, 10:20:16 AM
Date Time Original	Jan 30, 2014, 10:20:16 AM
Exif Version	2.2.1
Exposure Mode	Auto exposure
Exposure Program	Normal program
Exposure Time	1/968
Flash	Off, did not fire
FlashPix Version	1.0
FNumber	2.4
Focal Length	4.28
Focal Length In 35mm Film	35
ISO Speed Ratings	64
Lens Make	Apple
Lens Model	iPhone 4S back camera 4.28mm f/2.4
Lens Specification	4.28, 4.28, 2.4, 2.4
Metering Mode	Spot
Pixel X Dimension	640
Pixel Y Dimension	480
Scene Capture Type	Standard
Scene Type	A directly photographed image
Sensing Method	One-chip color area sensor
Shutter Speed Value	9.919
Subject Area	183, 153, 119, 120
Subject Distance Range	unknown
White Balance	Auto white balance

ตัวอย่างการพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลประเภทภาพดิจิทัล

ที่มา: Virostek, Paul. (1960). (Online).

Contributor	Published
Copyright Notice	Reference
Date Issue	Series
Description	Status
Format	Subjects
Holding information	Summary
ISBN	Title
Language	Transfer engineer
Location	Type
Notes	

วัตถุสารสนเทศดิจิทัลคลิปวีดิทัศน์

คลิปวีดิทัศน์ (Video Clip) เป็นไฟล์คอมพิวเตอร์ที่มีเนื้อหาเป็นภาพยนตร์สั้นๆ อาจตัดตอนมาจากภาพยนตร์เรื่องยาว กำหนดเมทาดาทาลงในไฟล์ได้ เช่น frame size, frame rate, audio format ฯลฯ นอกจากนี้ ยังดูข้อมูลเกี่ยวกับ f-stop, shutter speed, GPS location และข้อมูลอื่นๆ เช่น scene number, take number, camera reel ฯลฯ

จากการสังเคราะห์การใช้เมทาดาทาเกี่ยวกับคลิปวีดิทัศน์ ส่วนใหญ่จะใช้เมทาดาทา ดังนี้

ALBUM	DISPLAY_ICON
ALBUM_ART	DISPLAY_ICON_URI
ALBUM_ARTIST	DISPLAY_SUBTITLE
ALBUM_ART_URI	DISPLAY_TITLE
ART, TITLE	DURATION
ARTIST, WRITER, AUTHOR, CREATOR	GENRE
ART_URI	MEDIA_ID
COMPILATION	NUM_TRACKS
COMPOSER	RATING
DATE	TRACK_NUMBER
DISPLAY_DESCRIPTION	USER_RATING

เราสามารถตรวจสอบการใช้เมทาดาทาของสื่อหลากหลายรูปแบบได้ที่ URL: http://microformats.org/wiki/media-metadata-examples

การพรรณนาวัตถุสารสนเทศดิจิทัลประเภททัศนวัสดุ

วัตถุสารสนเทศดิจิทัลประเภททัศนวัสดุส่วนใหญ่จะใช้เมทาดาทา วีอาร์เอ คอร์ 3.0 (VRA Core 3.0: Visual Resources Association) เพื่อพรรณนาทัศนวัสดุ (Visual materials) เช่น ภาพถ่าย จิตรกรรม ประติมากรรม สิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น ซึ่งประกอบด้วย 17 เขตข้อมูล ได้แก่ 1) ประเภทของระเบียน 2) บันทึก 3) ประเภทของผลงาน 4) ชื่อผลงาน 5) ขนาดผลงาน 6) วัสดุที่ใช้ 7) เทคนิคการสร้างสรรค์ 8) ชื่อศิลปิน 9) วันเดือนปีที่สร้างสรรค์ผลงาน 10) สถานที่จัดเก็บ 11) เลขทะเบียน 12) สไตล์/ยุคสมัย 13) วัฒนธรรม 14) หัวเรื่องของความสัมพันธ์ 15) เนื้อหาย่อ 16) แหล่งที่มา และ17) ข้อมูลแสดงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา แบบแผน VRA Core คล้ายกับ Dublin Core คือ ไม่มีการระบุวากยสัมพันธ์หรือหลักเกณฑ์การนำเสนอเนื้อหาที่แน่นอนตายตัว (สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิ์สกุล. 2546: 12) เป็นหลักในการสร้างแผนการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศ และสามารถนำแผนการจัดทะเบียนบัญชีวัตถุพิพิธภัณฑ์ของกรมศิลปากร จำนวน 13 เขต มาเพิ่มเติมได้โดยเฉพาะทัศนวัสดุที่ลงรายการในประเทศไทย (คลังเอกสารสาธารณะ. 2559: ออนไลน์) ได้แก่ 1) เลขลำดับ 2) ชนิด/วัสดุ 3) เลขวัตถุ 4) ขนาด 5) เลขอื่นที่เคยใช้ 6) สภาพ 7) ชื่อวัตถุ 8) ประวัติที่มา 9) ลักษณะวัตถุ 10) ที่เก็บ 11) แบบสมัย 12) หมายเหตุ และ 13) อายุ เมทาดาทาที่นำมาขยายแล้วสามารถกำหนดเป็นต้นแบบ รวม 27 เขตข้อมูล และนำไปกำหนดลงรายการเมทาดาทาได้ ได้แก่ การลงรายการพิพิธภัณฑ์พุทธปฏิมา ในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศสำหรับพิพิธภัณฑ์พุทธปฏิมา (เปรมยุพล ปุริมไพบูลย์. 2553: 25-27)

การกำหนดเมทาดาทาสารสนเทศวัตถุดิจิทัล จำเป็นต้องใช้มาตรฐานเดียวกันเพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนกันได้ หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress. 1996: Online) ได้กำหนดตารางองค์ประกอบเมทาดาทาหลักเพื่อการนำไปใช้กำหนดเมทาดาทา (Table of Core Metadata Elements for Library of Congress Digital Repository Development) ซึ่งจะอธิบายองค์ประกอบตามลำดับอักษร ตามหัวข้อ ดังนี้

1. Name ส่วนชื่อองค์ประกอบเมทาดาทาที่ง่ายต่อการเข้าใจ และชัดเจน

2. Definition ส่วนคำอธิบายอย่างย่อสำหรับข้อมูลเกี่ยวกับแต่ละองค์ประกอบ

3. Function ส่วนของหน้าที่ขององค์ประกอบที่ใช้ในการจัดการ บริหาร ค้นพบ กำหนด ID การนำเสนอ การสงวนรักษา การจัดรูปแบบ และการเก็บรักษา

4. Type ส่วนชี้ให้เห็นประเภทตามวัตถุประสงค์

5. Use ส่วนชี้ให้เห็นการใช้ ความถี่ และความต้องการขององค์ประกอบ

6. Level ส่วนชี้ให้เห็นตำแหน่งภายในที่จัดเก็บแบบเรียงลำดับสำหรับองค์ประกอบที่แสดงถึงความหมาย

บรรณานุกรม

คลังเอกสารสาธารณะ. (2559). **การจัดทำทะเบียนวัตถุพิพิธภัณฑ์.** สืบค้นจาก http://www.openbase.in.th/node/871

เปรมยุพล ปุริมไพบูลย์; และคนอื่นๆ. (2553). **การพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรสารสนเทศสำหรับพิพิธภัณฑ์พุทธปฏิมา.** วารสารสนเทศศาสตร์. 28(3): 25-27.

ภรภัทร รุจยาชยะกูร. (2556). **สื่อสิ่งพิมพ์ดิจิทัลแนวโน้มสื่อสารสนเทศสำหรับห้องสมุด.** สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2559 จาก http://computersect.lib.cmu.ac.th/ojs/index.php/CMULJournal/article/view/184

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สำนักหอสมุดกลาง. (2559). **SWU Discovery.** สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2559 จาก http://search.swu.ac.th:1701/primo_library/libweb/action/search.do?

สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิ์สกุล. (2546). **เมทาเดทาไม่ยากอย่างที่คิด.** บรรณารักษศาสตร์. 23(2): 1-26.

สุวันนา ทองสีสดใส; และคนอื่นๆ. (2556). **เมทาดาทาสำหรับวัสดุดิจิทัลประเภทสื่อโสตทัศน์.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

International Press Telecommunications Council. (2016). **What Is Photo Metadata?** Retrieved September 16, 2016 from https://iptc.org/standards/photo-metadata/

Jacqueline Berke Drew University. (1981). **Twenty Questions for the Writer.** New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Library of Australia. (2016). **Catalgue.** Retrieved September 16, 2016 from http://catalogue.nla.gov.au/Record/4365218?

Library of Congress. (1996). **Table of Core Metadata Elements for Library of Congress Digital Repository Development.** Retrieved September 16, 2016 from http://www.loc.gov/standards/metable.html

Virostek, Paul. (1960). **An Introduction to Sound FX Metadata 1-The Basics.** Retrieved September 16, 2016 from http://www.creativefieldrecording.com/2014/06/04/an-introduction-to-sound-fx-metadata-1-the-basics/

Wendler, R. (1999). **LDI Update: Metadata in the Library.** Library Notes. 1286: 4-5.

❑❑❑❑

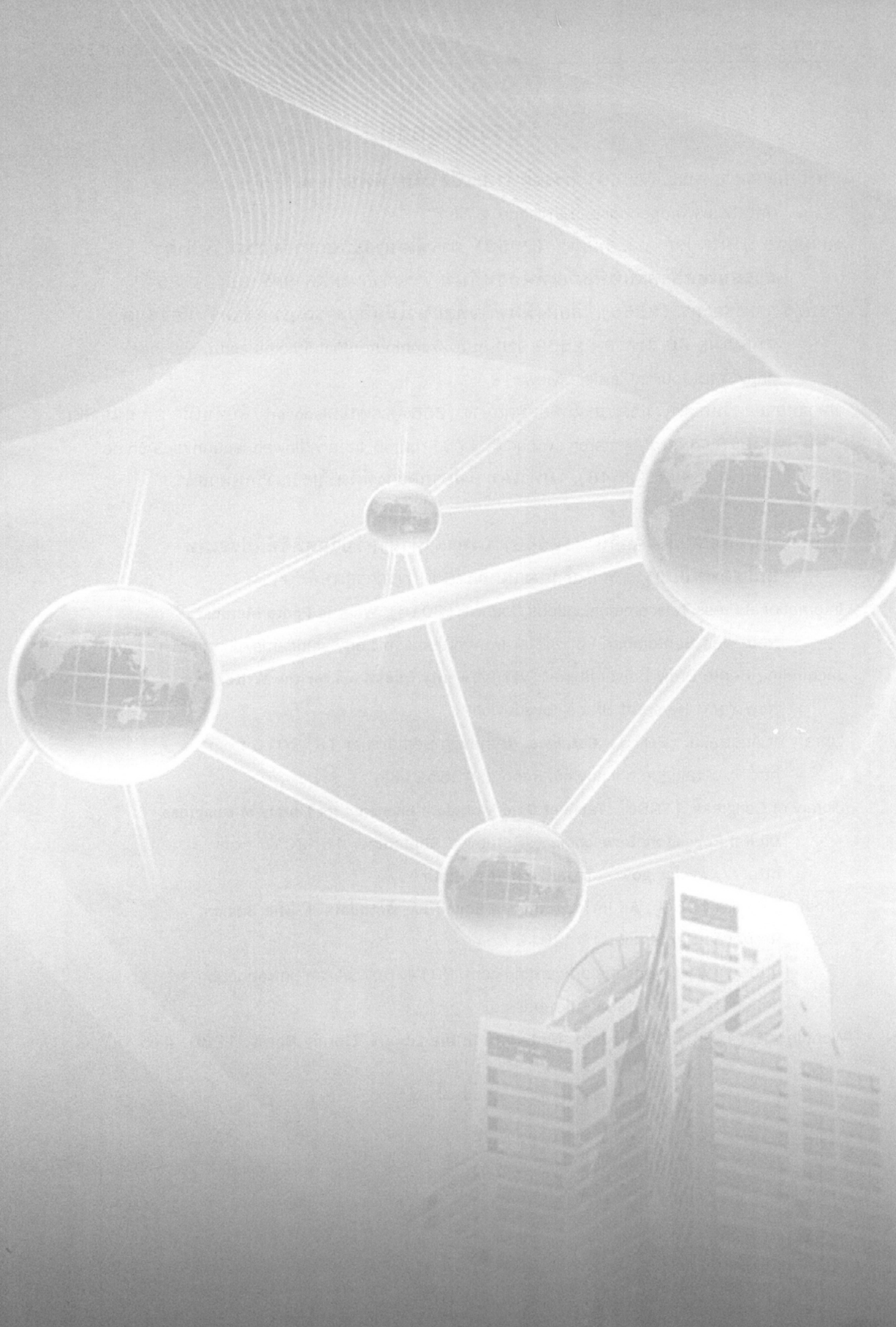

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับระบบยืม-คืนระหว่างห้องสมุดออนไลน์

ศรีจันทร์ จันทร์ชีวะ

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีห้องสมุดสาขารวมทั้งสิ้น 11 แห่ง ให้บริการนักศึกษาจำนวนมากกว่า 35,000 คน บุคลากรในมหาวิทยาลัยประมาณ 6,500 คน และให้บริการสาธารณชนผู้เดินทางมาถึงห้องสมุดปีละไม่ต่ำกว่า 200,000 คน รวมถึงผู้รับบริการจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติประมาณวันละ 15,000 คน บริการพื้นฐานบนหน้าเว็บไซต์ของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีผู้รับบริการมากกว่าบริการประเภทอื่นๆ คือบริการสืบค้นสารสนเทศ เพื่อค้นหาหนังสือ ตำราวิชาการ บทความวารสาร ฯลฯ จากห้องสมุด ใน พ.ศ.2557 หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปิดบริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์ที่ผู้รับบริการสามารถคลิกชื่อหนังสือ,ชื่อบทความ, ฯลฯ ที่ต้องการจากห้องสมุดแห่งอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศเพื่อแสดงความต้องการขอใช้สารสนเทศนั้นๆ ได้โดยตรง และจะได้รับสารสนเทศที่ต้องการโดยไม่ต้องเดินทางไปถึงห้องสมุดเจ้าของสารสนเทศ

Thammasat University Libraries : An Experience with Online Interlibrary Loans

Srichan Chancheewa

This article details how online Interlibrary loans (ILL) function at the Thammasat University Libraries, usingWorldShare and EBSCO Discovery Service (EDS) customized ILL. The Thammasat University Libraries comprise an extensive system of 11 branch libraries on four campuses around Thailand. Our patrons include over 35,000 full-time equivalents (FTEs) and 6,500 university staff members, with around 200,000 public walk-ins annuallyand about 15,000 online visitors daily to our website. Our most popular service is information retrieval through the online public access catalog (OPAC). In 2014, the Thammasat University Libraries provided its patrons with online foreign interlibrary loans with WorldShare ILL from the Online Computer Library Center (OCLC) and local interlibrary loan with EDS from Ebsco. Since then, we have continued to provide both foreign and local interlibrary loans, in collaboration with major academic libraries.

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับระบบยืม-คืนระหว่างห้องสมุดออนไลน์

*ศรีจันทร์ จันทร์ชีวะ**

บทนำ

ประวัติหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2477 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก่อตั้งเป็น "แผนกตำราและห้องสมุด"

1 กันยายน พ.ศ.2479 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปิดบริการเป็นครั้งแรก ที่ทำการอยู่ที่ชั้น 2 ของตึกอำนวยการ (ตึกโดมปัจจุบัน)

พ.ศ.2501 ปรับปรุงโครงสร้างห้องสมุดใหม่และเปลี่ยนชื่อเป็น "แผนกห้องสมุด"

พ.ศ.2504 ยกฐานะเป็น "กองห้องสมุด" สังกัดสำนักงานเลขาธิการ

พ.ศ.2511 จัดตั้งห้องสมุดคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

พ.ศ.2513 จัดตั้งห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ ห้องสมุดแผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

พ.ศ.2516 กองห้องสมุดปรับเป็นหน่วยงานในสำนักงานอธิการบดีขึ้นตรงต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มีสถานะเป็น "สำนักอิสระทางวิชาการ"

29 กันยายน พ.ศ. 2519 กองห้องสมุดปรับโครงสร้างการบริหารงาน โอนรวมห้องสมุดกลางและห้องสมุด คณะต่างๆ เข้าด้วยกันและบริหารงานแบบศูนย์รวม (Centralization) ปรับสถานะหน่วยงานเป็นสำนักหอสมุดเป็นแห่งแรกในประเทศไทย มีสถานะเทียบเท่าคณะ โดยความเห็นชอบของอธิการบดี ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์

พ.ศ.2529 เปิดบริการห้องสมุดศูนย์รังสิตและห้องสมุดสถาบันเอเชียตะวันออกศึกษาพร้อมการเปิดศูนย์รังสิตของมหาวิทยาลัย

พ.ศ.2534 เปิดบริการห้องสมุดกลุ่มแพทย์ธรรมศาสตร์

พ.ศ.2536 เปลี่ยนชื่อห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ เป็น "ห้องสมุดป๋วย อึ๊งภากรณ์" เพื่อรำลึกถึงพระคุณ ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์

พ.ศ.2540 เปิดบริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง

พ.ศ.2545 เปิดบริการหอสมุดป๋วย อึ๊งภากรณ์ ณ ศูนย์รังสิต

* หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ svc@tu.ac.th

พ.ศ.2549 เปิดบริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยา และปิดบริการห้องสมุดคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ขนย้ายทรัพยากรสารสนเทศผนวกรวมเข้ากับหอสมุดปรีดี พนมยงค์

พ.ศ.2550 ปิดบริการห้องสมุดสถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา ณ ศูนย์รังสิต ขนย้ายทรัพยากรสารสนเทศผนวกรวมเข้ากับหอสมุดป๋วย อึ๊งภากรณ์

พ.ศ.2551 เปลี่ยนชื่อห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีเป็น "ห้องสมุดศาสตราจารย์สังเวียน อินทรวิชัย" เพื่อระลึกถึง ศ.สังเวียน อินทรวิชัย คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

พ.ศ.2553 เปลี่ยนชื่อห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปางเป็น "ห้องสมุดบุญชู ตรีทอง" เพื่อระลึกถึงคุณูปการของนายบุญชู ตรีทอง ผู้บริจาคที่ดินสร้างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง เปลี่ยนชื่อห้องสมุดกลุ่มแพทย์ธรรมศาสตร์เป็น "ห้องสมุด นงเยาว์ ชัยเสรี" เพื่อระลึกถึงพระคุณ ศ.คุณหญิงนงเยาว์ ชัยเสรี ผู้ริเริ่มและก่อตั้งโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ปรับพื้นที่บางส่วนของห้องสมุด ศูนย์รังสิตเป็นคลังหนังสือ

พ.ศ. 2554 อุทกภัยครั้งใหญ่ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต หอสมุดป๋วย อึ๊งภากรณ์และห้องสมุดศูนย์รังสิตเสียหายมากแม้จะเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้า ภายในห้องสมุดน้ำท่วมสูง 1.70 เมตร ห้องสมุดปิดบริการระหว่างตุลาคม 2554 - มกราคม 2555 เริ่มก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์และชะงักการก่อสร้างระหว่างอุทกภัย 3 เดือน

พ.ศ.2555 เปิดบริการหอสมุดป๋วย อึ๊งภากรณ์ เมื่อปรับปรุงพื้นที่จากความเสียหายหลังอุทกภัย

พ.ศ.2557 เปิดบริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์กับห้องสมุดภายในและภายนอกประเทศด้วย World Share (OCLC products)

พ.ศ.2558 เปิดบริการศูนย์การเรียนรู้กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

พ.ศ.2559 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปลี่ยนสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับพร้อมกับปรับโครงสร้างสำนักหอสมุดให้ขึ้นตรงกับอธิการบดี และเปลี่ยนชื่อสำนักหอสมุดเป็น "หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์" โดยสรุปรวม หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีห้องสมุดสาขาในศูนย์การศึกษาทั้ง 4 แห่งของมหาวิทยาลัยรวมกันทั้งสิ้น 11 แห่ง คือ

1. หอสมุดปรีดี พนมยงค์ อยู่ในชั้นใต้ดิน อาคารหอสมุด ท่าพระจันทร์
2. ห้องสมุด ศ.สังเวียน อินทรวิชัย อยู่ที่ ชั้น 4 อาคารคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ท่าพระจันทร์
3. ห้องสมุดสัญญา ธรรมศักดิ์ อยู่ในอาคารห้องสมุด ณ คณะนิติศาสตร์ ท่าพระจันทร์
4. ห้องสมุด ศ.ดิเรก ชัยนาม อยู่ที่ชั้น 5 อาคารคณะรัฐศาสตร์ ท่าพระจันทร์
5. ห้องสมุดป๋วย อึ๊งภากรณ์ อยู่ที่ชั้น 3 อาคารคณะเศรษฐศาสตร์ ท่าพระจันทร์
6. ห้องสมุดคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน อยู่ที่ชั้น 1 คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ท่าพระจันทร์
7. หอสมุดป๋วย อึ๊งภากรณ์ อยู่ ณ อาคารหอสมุดป๋วย อึ๊งภากรณ์ ศูนย์รังสิต
8. ศูนย์การเรียนรู้กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อยู่ ณ อาคารศูนย์การเรียนรู้ มีทางเชื่อมกับหอสมุดป๋วย อึ๊งภากรณ์ ศูนย์รังสิต

9. ห้องสมุดนงเยาว์ ชัยเสรี อยู่ที่ชั้น 7 อาคารปิยะชาติ ศูนย์รังสิต

10. ห้องสมุดบุญชู ตรีทอง อยู่ที่ชั้น 1 อาคารสิรินทราลัย ศูนย์ลำปาง

11. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยา อยู่ที่ชั้น 1 อาคารบริการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์พัทยา และมีคลังหนังสือสำหรับเก็บหนังสือที่มีผู้ใช้บริการน้อยกว่า 10 ครั้งในระยะเวลา 5 ปี อยู่ ณ อาคารห้องสมุดศูนย์รังสิต ไม่เปิดบริการที่นั่งอ่าน เพื่อเตรียมรับการขยายพื้นที่ เก็บหนังสือ

บริการยืมระหว่างห้องสมุด ณ หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก่อนปี พ.ศ.2557

ด้วยเหตุของการมีห้องสมุดสาขาร่วมกันจำนวนมากกว่า 10 แห่งทำให้หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต้องจัดสรรบริการยืมระหว่างห้องสมุดภายในมหาวิทยาลัยมานานกว่า 20 ปี ในระยะที่เทคโนโลยียังไม่พัฒนาถึงระดับปัจจุบันหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดบริการยืมระหว่างห้องสมุดภายในมหาวิทยาลัยด้วยบัตรห้องสมุดใบเดียวตั้งแต่ พ.ศ.2520 โดยหอสมุดกลาง (หอสมุดปรีดี พนมยงค์ ปัจจุบัน) เป็นผู้ออกบัตรห้องสมุดให้นักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัย และนักศึกษาสามารถนำบัตรห้องสมุดไปรับบริการยืม-คืนจากห้องสมุดสาขาได้ทุกแห่ง เมื่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดทำบัตรนักศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ และใช้บัตรนักศึกษาเป็นบัตรห้องสมุด หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงยกเลิกการทำบัตรห้องสมุดให้นักศึกษาใน พ.ศ.2540 พร้อมกับการเปิดใช้ "อาคารธรรมศาสตร์ 60 ปี" และพร้อมกับการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon เพื่อพัฒนาบริการและบริหารห้องสมุดสมัยใหม่อย่างเต็มรูปแบบ

จากพ.ศ.2540 จนถึงปัจจุบัน ระบบการยืม-คืนของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พัฒนาเป็นระบบบริการออนไลน์ภายในมหาวิทยาลัย บริการยืมระหว่างห้องสมุดภายนอกมหาวิทยาลัยเป็นระบบเอกสารซึ่งผู้รับบริการผู้ประสงค์จะใช้ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุดอื่นๆ จำเป็นต้องเดินทางมาขอรับแบบฟอร์มการยืมระหว่างห้องสมุดจากบรรณารักษ์ห้องสมุดสาขาในมหาวิทยาลัย และใช้แบบฟอร์มนั้นเสมือนบัตรห้องสมุดเพื่อขอรับหนังสือ, เอกสาร, ฯลฯ จากห้องสมุดภายนอกมหาวิทยาลัย

พ.ศ.2558 ทรัพยากรสารสนเทศของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แสดงจำนวนไว้ ดังนี้ หนังสือ 1,018,261 เล่ม เอกสาร 36,304 เล่ม หนังสือที่มีผู้ใช้น้อยในคลังหนังสือ 166,333 เล่ม วารสาร 1,749 ชื่อเรื่อง หนังสือพิมพ์ 27 ชื่อเรื่อง วิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ 16,741 เล่ม หนังสือหายากอิเล็กทรอนิกส์ 1,340 เล่ม วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 95,788 ชื่อเรื่อง โสตทัศนวัสดุ 51,498 รายการ ไมโครฟิล์มหนังสือพิมพ์ 1,972 ม้วน ไมโครฟิล์มวารสาร 5 ม้วน ไมโครฟิล์ม ราชกิจจานุเบกษา 78 ม้วน ไมโครฟิช วารสาร 2,715 แผ่น

บริการยืมระหว่างห้องสมุด ณ หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตั้งแต่ พ.ศ.2557 –

สำนักหอสมุด เปิดให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์กับห้องสมุดสมาชิก OCLC ที่มีอยู่ทั่วโลกมากกว่า 70,000 แห่งผ่านบริการ WorldShare Interlibrary Loan (WorldShare ILL) โดยไม่คิดค่าบริการแก่ประชาคมธรรมศาสตร์ ตั้งแต่

วันที่ 27 มิถุนายน 2557 เป็นครั้งแรกในประเทศไทยเพื่อร่วมฉลองในโอกาสครบรอบ 80 ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถือเป็นการเปิดนวัตกรรมการบริการห้องสมุดยุคใหม่ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบริการนี้คือ

- เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการของหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศซึ่งมีให้บริการ ณ ห้องสมุดอื่น ๆ
- เพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในการยืมทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน
- เพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

1 มีนาคม 2559 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 5 แห่ง คือ หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ / สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ / สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ / หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล / สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกันพิจารณาดำเนินงานยืมระหว่างห้องสมุดผ่านระบบ WorldShare ILL เพื่อแบ่งปันการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในประเทศร่วมกัน

10 มิถุนายน 2559 หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปิดบริการยืมระหว่างห้องสมุดร่วมกับมหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผ่านระบบสืบค้นออนไลน์ (Electronic Discovery Services: EDS) โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพื่อให้บริการนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งร่วมกัน

กระบวนการยืมระหว่างห้องสมุดผ่าน WorldShare ILL

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใช้ WorldShare ILL เพื่อบริการยืมระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุดเครือข่ายภายในประเทศ 4 แห่งคือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพราะห้องสมุดทั้ง 4 แห่งเป็นสมาชิกเครือข่าย OCLC และบันทึกข้อมูลสารสนเทศของห้องสมุดเข้าระบบ

นอกจากนี้ WorldShare III ยังเป็นระบบบริการยืมระหว่างห้องสมุดที่หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้บริการแก่ห้องสมุดทั่วโลกในเครือข่ายสมาชิก OCLC จำนวน 10,161 แห่ง (ณ วันที่ 28 กันยายน 2559) ใน 56 ประเทศ เพื่อประหยัดเวลาในการติดต่อขอยืมระหว่างห้องสมุด เพิ่มความสะดวกในการรับ-ส่งทรัพยากรสารสนเทศ โดยเฉพาะทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ที่มีระบบรับ-ส่งพร้อมเสร็จ (Article Exchange) ซึ่งในระหว่างการติดตั้งระบบ ระบบจะระบุให้ห้องสมุดกำหนดจำนวนวันที่ผู้ร้องขอสามารถใช้ข้อมูลนั้นได้ก่อนข้อมูลจะถูกลบไปจากระบบ และไม่สามารถเข้าถึงได้อีกจนกว่าจะร้องขออีกครั้ง เพื่อปฏิบัติตามระบบการยืมระหว่างห้องสมุด

วิธีดำเนินการขอยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์ด้วย WorldShare III

ผู้รับบริการสืบค้นข้อมูลในหน้าเว็บไซต์หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระบบจะแสดงผลการสืบค้นให้ทราบ โดยจะจัดเรียงทรัพยากรสารสนเทศที่มีในหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นลำดับต้น

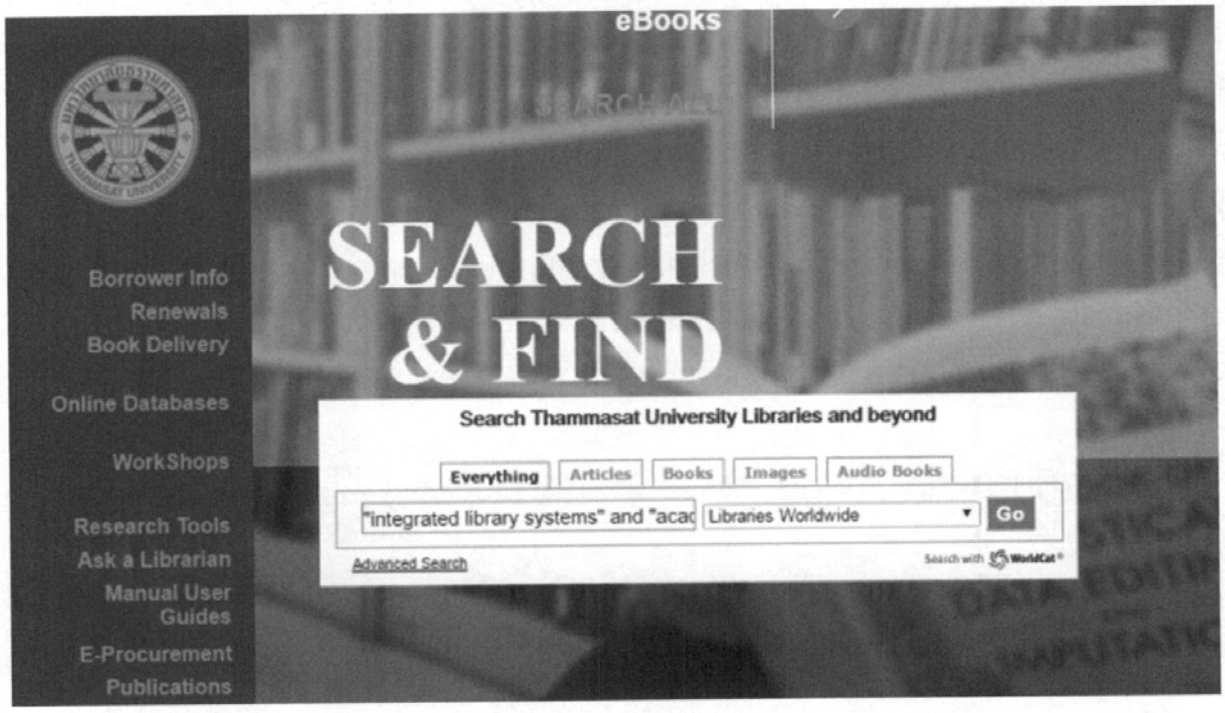

พิมพ์คำหรือข้อความที่ต้องการสืบค้น ระบุประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการสืบค้นเพื่อจำกัดขอบเขตการสืบค้นให้แคบลง เช่น ต้องการหนังสือ / บทความ / ภาพ เท่านั้น

ผลการสืบค้นจะเรียงตามลำดับสถานที่ของห้องสมุดที่ผู้รับบริการอยู่ ณ ขณะนั้นเป็นลำดับแรก และต่อด้วยห้องสมุดอื่นๆ ที่มีรายการทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง ผู้รับบริการเลือกรายการที่ต้องการ หากเป็นรายการที่แสดงผลว่า “WorldCat Libraries” ระบบจะแสดงข้อความ “Request Item through Interlibrary Loan” ให้ผู้รับบริการแสดงความประสงค์จะขอยืมระหว่างห้องสมุด ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

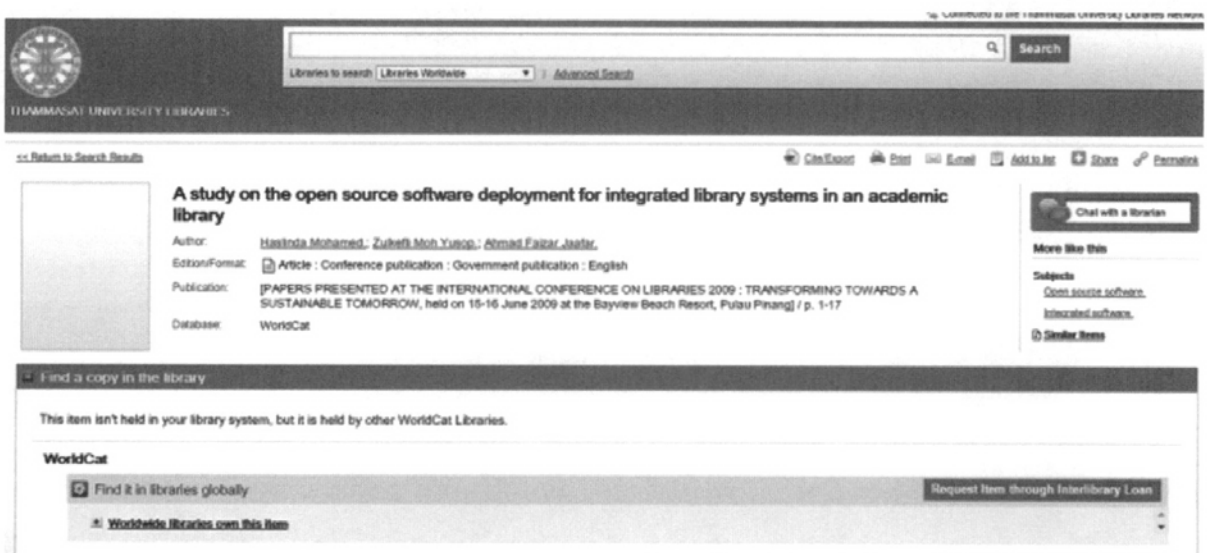

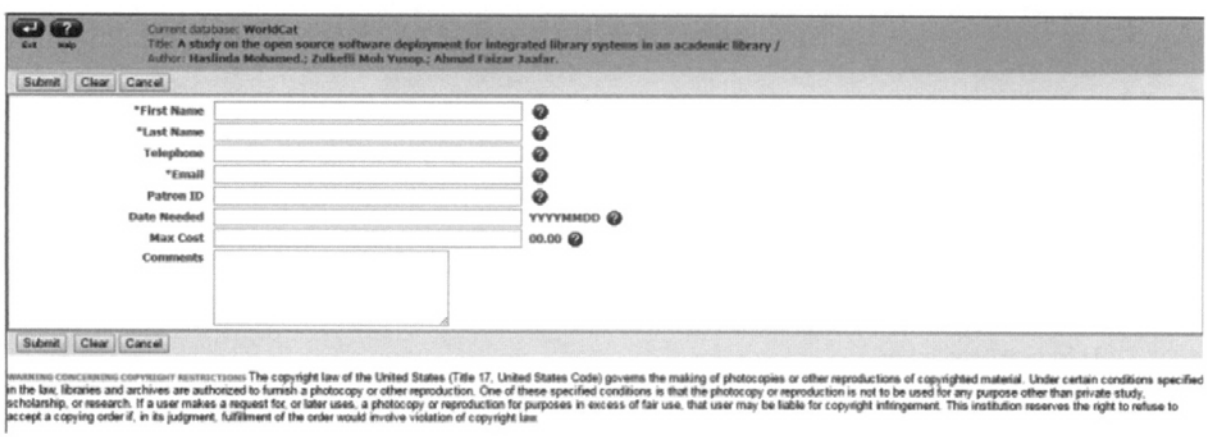

ผู้รับบริการบันทึกข้อมูลส่วนตัวเพื่อแสดงความจำนงว่าต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศรายการนั้น ระบบจะบันทึกข้อมูลผู้รับบริการพร้อมรายการทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการและนำส่งต่อไปยังบรรณารักษ์ เพื่อตรวจสอบข้อมูล ก่อนส่งคำขอไปยังห้องสมุดที่มีทรัพยากรสารสนเทศรายการนั้น เมื่อผู้รับบริการส่งข้อมูล แล้วเสร็จ ระบบจะแสดงรายการรับข้อมูลให้ทราบ

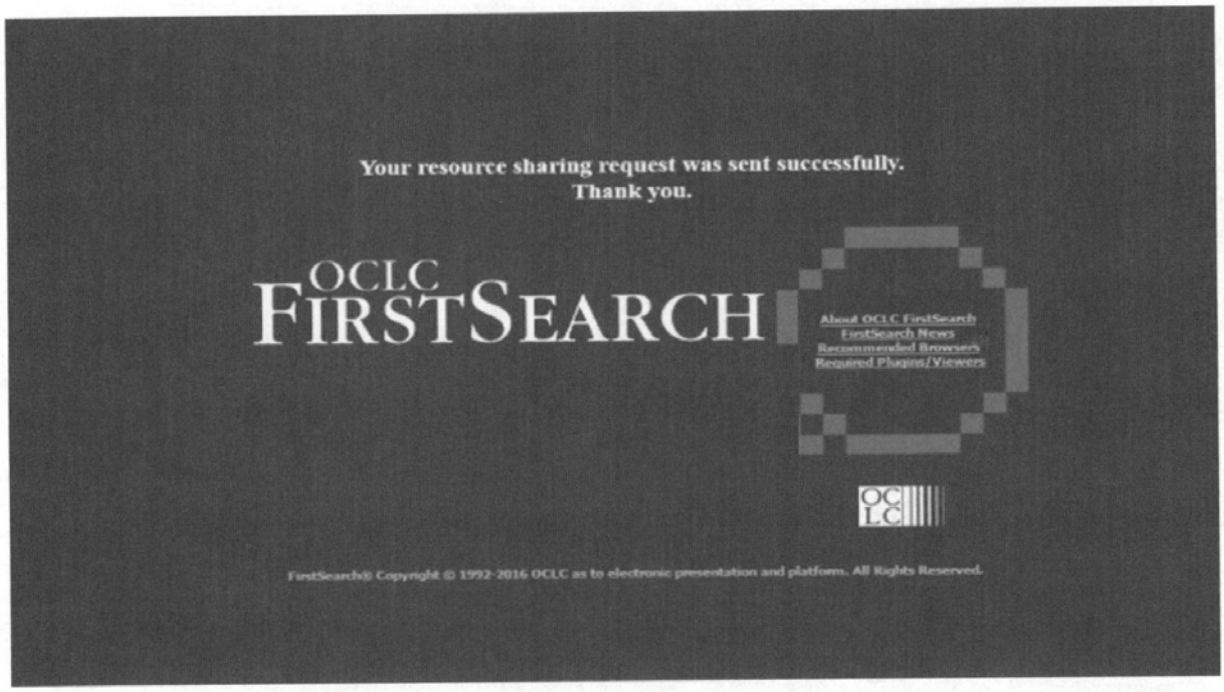

หลังจากนั้น บรรณารักษ์ผู้ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดจะส่งอีเมล์แจ้งไปยังผู้รับบริการ และประสานงาน เพื่อนำส่งทรัพยากรสารสนเทศที่มีผู้ร้องขอต่อไป

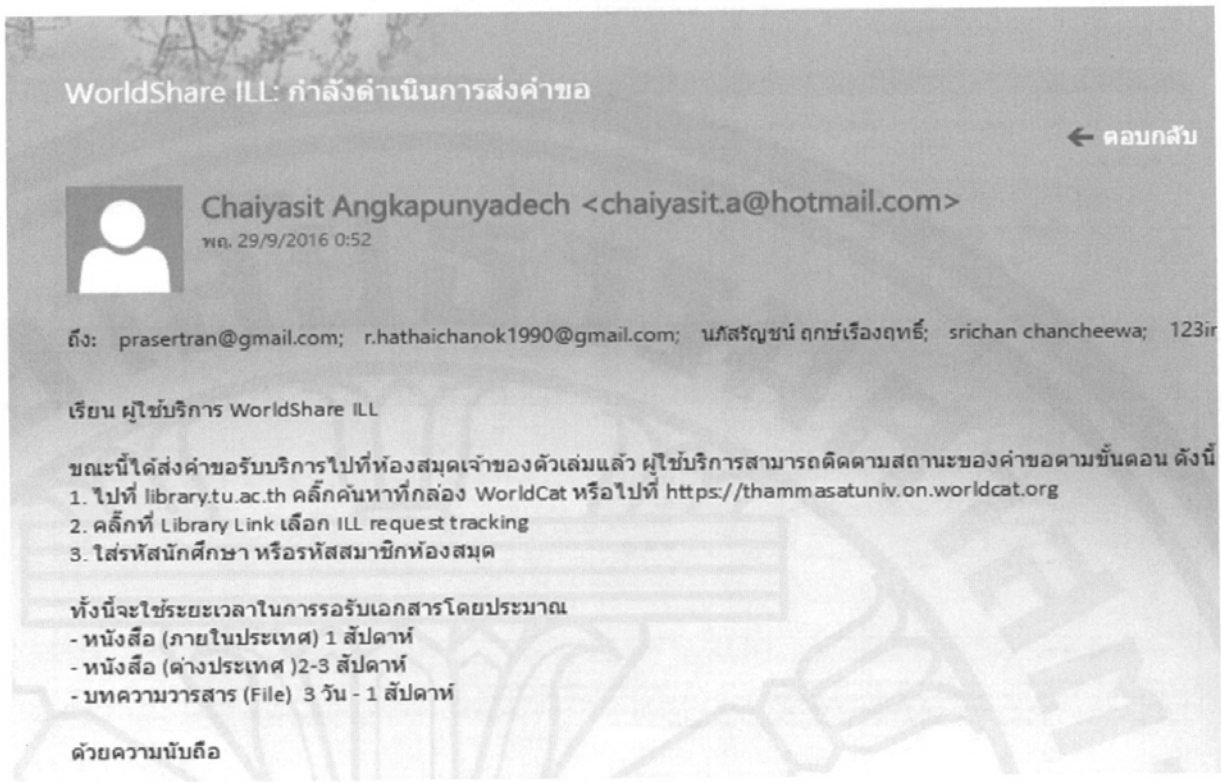

กระบวนการยืมระหว่างห้องสมุดผ่าน EDS

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใช้ EDS เป็นเครื่องมือในการยืมระหว่างห้องสมุดภายในประเทศเนื่องจากข้อมูลสารสนเทศใน EDS เป็นข้อมูลของห้องสมุดในประเทศไทยเท่านั้น ณ กันยายน 2559 ห้องสมุดในเครือข่าย EDS ที่หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด คือ

- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ศูนย์สนเทศและห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
- สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

วิธีดำเนินการขอยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์ด้วย EDS

ผู้รับบริการสืบค้นข้อมูลในหน้าเว็บไซต์หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระบบจะแสดงผลการสืบค้นให้ทราบโดยจะจัดเรียงทรัพยากรสารสนเทศที่มีในหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นลำดับต้น

TU - THAIPUL

แบบฟอร์มการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด กลุ่ม TU-THAIPUL

Language
TH , EN

ข้อตกลงบริการยืมระหว่างห้องสมุด ผ่าน EDS ระหว่าง 5 สถาบัน

ห้องสมุดสมาชิก: หอสมุดแห่ง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผู้มีสิทธิใช้บริการ: นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยห้องสมุดสมาชิก

ทรัพยากรที่ให้บริการ: ทรัพยากรประเภทสิ่งพิมพ์ / อิเล็กทรอนิกส์ เช่น หนังสือ บทความวารสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่างๆ ซึ่งไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

จำนวนสิ่งพิมพ์ที่ให้ยืม: ไม่เกิน 3 เล่ม/คน

ระยะเวลาการยืมตัวเล่ม: 21 วัน ยืมต่อได้ 1 ครั้ง โดยต้องแจ้งล่วงหน้า 7 วัน

ระยะเวลาในการดำเนินการ: ภายใน 7 วันทำการ นับจากได้รับคำขอ

วิธีการจัดส่ง: จัดส่งไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ทาง E-Mail

ข้อมูลผู้ยืม

ชื่อ-สกุล	★
รหัสประจำตัว	★
อีเมล์	★
เบอร์โทรศัพท์	★
คณะ/หน่วยงาน	
สถานะภาพ	นักศึกษาระดับปริญญาตรี
สถานที่รับหนังสือ	หอสมุดปรีดี พนมยงค์ (ท่าพระจันทร์)
รูปแบบที่ต้องการ	ฉบับจริง

รายการบรรณานุกรม

ชนิดของสิ่งพิมพ์	article
ชื่อเรื่อง	การศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับ
ผู้แต่ง	กรุณา คุ้มพร้อม
ISBN	
วันที่	2016/09/28
ปีที่	
ฉบับที่	

การติดตามผลการร้องขอยืมระหว่างห้องสมุด

เนื่องจากการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์เป็นการยืมไร้กระดาษ ไม่มีหลักฐานให้ผู้รับบริการยึดถือเพื่อตรวจสอบกับห้องสมุดโดยตรง ระบบทั้งสองจัดทำระบบการติดตามให้ผู้รับบริการตรวจสอบออนไลน์ในหน้าเว็บ โดยผู้รับบริการสามารถพิมพ์รหัสประจำตัวและติดตามผลการยืมได้ด้วยตนเอง

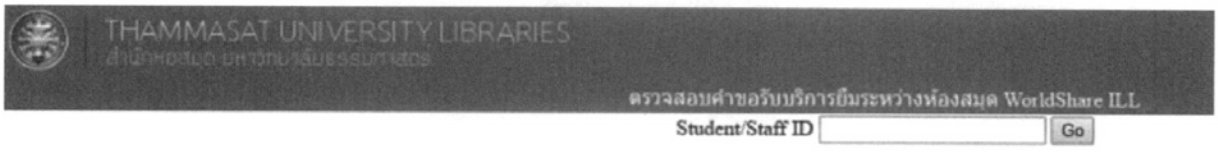

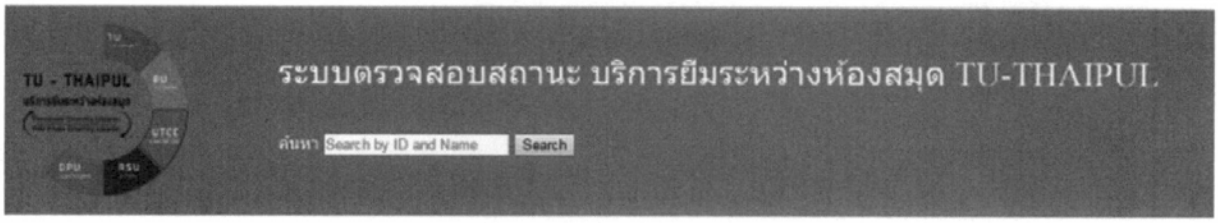

ผลการดำเนินงาน

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดทำแบบสอบถามเพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อบริการยืมระหว่างห้องสมุดด้วย WorldShare ILL ตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2558 ในระยะแรกของการให้บริการไม่กำหนดให้ผู้รับบริการตอบแบบสอบถาม ทำให้จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งสิ้น ณ 28 กันยายน 2559 มีจำนวน 246 ฉบับ

รายงานผลการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดด้วย WorldShare III

ตาราง 1 *: ประเภทผู้รับบริการ*

ประเภทผู้รับบริการ	ร้อยละของคำตอบ	จำนวนคำตอบ
อาจารย์	11.1%	27
นักศึกษาระดับปริญญาเอก	15.6%	38
นักศึกษาระดับปริญญาโท	57.4%	140
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	7.0 %	17
บุคลากร มธ.	9.0%	22
answered question	**244**	
skipped question	**3**	

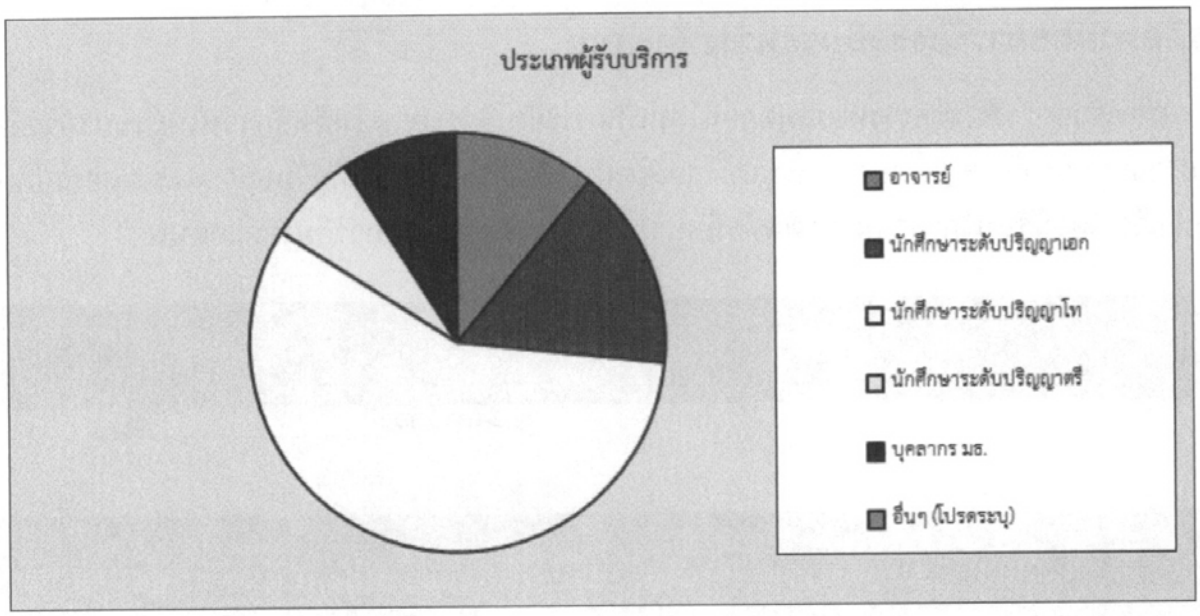

ตาราง 2 *ความพึงพอใจต่อบริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์*

ข้อคำถาม		พึงพอใจที่สุด		พึงพอใจมาก	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจน้อย	พึงพอใจน้อยที่สุด	ร้อยละ
สารสนเทศตรงกับที่ต้องการ		155		85	4	0	2	4.59
ความสะดวก		155		85	5	0	2	4.58
ความรวดเร็ว		111		106	22	4	3	4.29
ความพึงพอใจโดยรวม		127		109	5	2	3	4.44
								answered question 247
								skipped question 0

***ตาราง 3** : ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ*

ลำดับ	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ
1	Good
2	เจ้าหน้าที่ขยัน เต็มใจบริการมาก
3	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้บริการดีมากค่ะ
4	อยากให้หนังสือที่ยืมผ่าน Worldshare แสดงในรายการหนังสือที่ยืมออกด้วยค่ะ จะได้ทราบว่ายืมหนังสืออะไรมาบ้างเพื่อการตรวจสอบที่ถูกต้องค่ะ
5	WorldShare เป็นบริการที่ดีมากนะครับ ช่วยให้เข้าถึงหนังสือที่มีราคาแพง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานวิชาการ ขอบคุณผู้ประสานงานครับ
6	แม้จะส่งผิดไฟล์ในตอนแรก แต่ส่งไฟล์ที่ถูกมาให้อย่างรวดเร็ว บริการดีค่ะ
7	ชอบการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดต่างๆ ทั้งใน มธ เอง ระหว่างห้องสมุดในประเทศและต่างประเทศ ช่วยอำนวยความสะดวกได้มากๆ ค่ะ อยากให้สมาชิกทั่วไปก็สามารถยืมหนังสือได้เช่นกันค่ะ
8	จริงๆ แล้วสำหรับเปเปอร์เก่าๆ ถ้าส่งเป็น scan pdf file ได้จะช่วยลดค่าใช้จ่ายของทางระบบบริการเองได้อย่างมากเลยครับ ผมได้ตัว hard copy มาด้วยอาจจะไม่จำเป็นเท่าไรครับ ส่ง email เป็น scan pdf file หรือ pdf file ได้เพียงพอแล้วครับ หรือ อาจมี option ให้เลือกเพิ่ม ถ้าผู้ใช้บริการท่านใด ต้องการ hard copy ต่างหากก็ได้ครับ ขอบคุณมากครับ
9	ได้ใช้บริการขอบทความข้ามห้องสมุด WorldShare ได้รับความสะดวกและรวดเร็วดีมาก
10	ได้ต้นฉบับที่ต้องการรวดเร็วทันใจ ดีใจมากค่ะ
11	ดีงามพระรามเจ็ด
12	ดีงามพระรามเก้า แต่ยังสงสัยความแตกต่าง หรือหลักเกณฑ์ในการสั่งซื้อกับการเลือกใช้ WorldShare
13	ชื่นชอบมากครับ
14	เร็วมาก สุดยอด ขอบคุณมากเป็นประโยชน์ทันสมัยมาก
15	ขอบคุณมาก สดวกจริงๆ เร็วด้วยค่ะ
16	ใช้บริการ WorldShare มาค่ะ ได้รับบทความในเวลารวดเร็ว ก่อนนี้พนักงานได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสั่งหนังสือเข้าห้องสมุดและบริการ WorldShare ครบถ้วนและเป็นประโยชน์ มีความพึงพอใจมากค่ะ

ลำดับ	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ
17	ดีมากเลยครับ ช่วยอำนวยความสะดวกได้เยอะมากครับ ความรู้เก่าๆ บางทีเป็นประโยชน์มาก บริการระหว่างประเทศที่ช่วยโหลดวารสารเก่าให้ด้วยนี่เป็นประโยชน์มากเลยครับ
18	หนังสือหลายรายการที่ร้องขอไปใช้เวลานานมาก ซึ่งจำเป็นต้องใช้ศึกษาเล่าเรียน อยากให้ทางห้องสมุดช่วยเหลือและสนับสนุนในตรงนี้
19	ขอบคุณมากนะคะ
20	อยากทราบว่าเหตุใดห้องสมุดบางห้องจึงไม่สามารถให้ตัวเล่มได้ครับ
21	Thank you.
22	การบริการดีมากเลยค่ะ
23	เจ้าหน้าที่ประสานงานดีมากค่ะ
24	ยังมีหนังสือที่รอคำตอบอยู่ค่ะ รบกวนติดตามให้ด้วยค่ะ
25	ไวกว่าที่คิดไว้มากค่ะ
26	สะดวก เข้าถึงความรู้ได้มากขึ้น
27	ได้รับเอกสารตรงตามวันที่ต้องการ และรวดเร็วมากค่ะ ขอบคุณมาก ๆ เลยค่ะ
28	ควรมีระบบติดตามสถานะการยืมว่าดำเนินการถึงขั้นตอนไหนแล้ว และหนังสือที่ต้องการยืมนั้นสามารถยืมได้หรือไม่
29	ในตอนแรกที่ขอยืมหนังสือไป ไม่มีแจ้งมาว่าได้รับคำสั่งแล้ว ทำให้เข้าใจว่าคงไม่ได้รับบริการแล้ว
30	เป็นบริการที่ดีมากๆ ครับ ถ้ามีระบบให้ติดตามหนังสือที่ขอยืม หรือระบบให้ renew ได้ด้วยจะยิ่งดีมากๆ
31	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่รับผิดชอบด้าน Worldshare ILL ให้บริการได้ดีมากครับ
32	เป็นบริการที่ดีมากครับ ทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงหนังสือต่างประเทศ อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยมากครับ
33	น่าจะขยายเวลายืมให้เป็นสัก 10 วันนะครับ
34	เจ้าหน้าที่บรรณรักษ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ให้บริการด้านการดาวโหลดบทความวิชาการและ WorldShare ILL ให้ความช่วยเหลือกระผมในการดาวโหลดเป็นอย่างดี ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการค้นคว้า และยังแนะนำวิธีการค้นหาบทความหรือหนังสือออนไลน์อย่างต่อเนื่องเสมอมา ทำให้ผมสามารถเข้าถึงความรู้ต่างๆ มากมาย กระผมจึงรู้สึกประทับใจในการให้ความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะคุณชัยสิทธิ์ที่คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่ดีเกี่ยวกับการค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอจึงขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์มา ณ ที่นี้

ลำดับ	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ
35	ขอบคุณบริการช่วย download ที่ดีๆ แบบนี้
36	น่าจะมีระบบให้ติดตามสถานะของหนังสือที่ขอยืมได้นะครับ
37	หนังสือที่ได้จากช่องทางนี้ของห้องสมุดให้ประโยชน์กับนักศึกษาเพราะหนังสือบางเล่มนั้นเก่าและราคาแพงเกินกำลังของนักศึกษา การมีเครือข่ายในลักษณะนี้ จึงเป็นช่วยเหลือนักศึกษาที่มีข้อจำกัดดังกล่าวเป็นอย่างมาก
38	ขอบคุณสำหรับการช่วยเหลือและบริการค้นคว้าอย่างดีค่ะ
39	เป็นบริการที่ดีมาก ทำให้เข้าถึงหนังสือที่ไทยยังไม่มีและหาซื้อได้ยาก
40	ในกรณีที่ไม่สามารถดาวโหลดงานวิจัยที่ต้องการด้วยตนเองได้ ระบบ WorldShare ILL มีประโยชน์มากเลยค่ะ
41	เป็นบริการที่ดีมากเลยครับ เป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับนักศึกษาและบุคคลที่ทำวิจัย แต่อย่างไรก็ตามควรมีการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้นะครับจะเป็นประโยชน์มากๆ
42	น่าจะสามารถให้บริการได้ใน 1 สัปดาห์ แต่ก็นับว่าดีที่ได้ในเวลา 9 วัน
43	Excellent

อภิปรายผลและสรุปผล

จากผลการสำรวจแบบสอบถาม พบว่าผู้รับบริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท

ความพึงพอใจต่อบริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์จำแนกได้ดังนี้คือพึงพอใจในเนื้อหาสารสนเทศตรงตามความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 4.59 พึงพอใจต่อความรวดเร็วของบริการ คิดเป็นร้อยละ 4.58 พึงพอใจในความรวดเร็ว คิดเป็นร้อยละ 4.29 ความพึงพอใจโดยรวมต่อบริการนี้ คิดเป็นร้อยละ 4.44

1. ข้อเสนอแนะ

- หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรนำข้อเสนอแนะของผู้รับบริการมาพัฒนาและปรับปรุงบริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์ และมีระบบแจ้งกลับไปยังผู้รับบริการถึงการพัฒนาบริการตามข้อเสนอแนะ
- หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรเก็บรวบรวมผลความพึงพอใจในบริการยืมระหว่างห้องสมุดด้วยระบบทั้งสองต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา และประเมินผลภาพรวมของบริการ/ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อสรุปผลและต้นทุนการดำเนินงาน
- หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรคำนวณต้นทุนการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์เปรียบเทียบราคาหนังสือ / วารสาร / ฐานข้อมูลที่ให้บริการทั้งสิ้นในรอบปีเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน

การพัฒนาบริการยืมระหว่างห้องสมุด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานการลดต้นทุนจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาบริการระหว่างห้องสมุดประเภทอื่นๆ

- หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรประชาสัมพันธ์บริการยืมระหว่างห้องสมุดออนไลน์ต่อนักศึกษา / อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2. กิตติกรรมประกาศ

หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ขอขอบพระคุณสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ / สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ / หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล / สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย / สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต / สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยกรุงเทพ / ศูนย์สนเทศและห้องสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ / สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ผู้ร่วมสร้างสรรค์บริการยืมระหว่างห้องสมุดสมัยใหม่

3. เอกสารอ้างอิง

มาลี เสียงไทย (2547, ม.ค.-มิ.ย.). การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักหอสมุด. **โดมทัศน์,** 25(1) น. 28. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2559, จาก http://203.131.219.180/tulib2013/download/domtad/domtad25_1.pdf

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2552). 72 ปีสำนักหอสมุด. **รายงานประจำปี พ.ศ.2551 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.** สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2559, จาก http://203.131.219.180/tulib2013/download/annual_report/report51.pdf

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2559). **รายงานประจำปี 2558.** กรุงเทพฯ, สำนักฯ. สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2559, จาก https://www.facebook.com/Thammasat-University-Libraries-100107346702609/?fref=ts

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเอกชนอีก 3 แห่ง (ม รังสิต, ม กรุงเทพ, ม ธุรกิจบัณฑิตย์) ให้บริการยืม-คืนระหว่างห้องสมุด (Inter-Library Loan) โดยสามารถค้นหาหนังสือที่ต้องการได้ออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ห้องสมุด. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2559, จาก https://www.facebook.com/utcclibrary/?pnref=story

❑❑❑❑

ข้อกำหนดในการส่งต้นฉบับบทความเพื่อลงพิมพ์ใน วารสารห้องสมุด สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

1. เนื้อหาของบทความ

1.1 เป็นบทความในวิชาชีพด้านบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 เป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ ในกรณีที่เป็นภาษาอังกฤษต้องผ่านการอ่านและประเมินความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ และยอมรับให้ลงพิมพ์โดยกองบรรณาธิการ

1.3 ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน

1.4 ผู้เขียนต้องยินดีให้เผยแพร่บทความนี้บนเว็บไซต์ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

2. การเตรียมต้นฉบับ

2.1 ชื่อบทความ ชื่อผู้เขียนทุกคน อีเมล ตำแหน่งและสถานที่ทำงานของผู้เขียนบทความอย่างชัดเจน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

2.2 บทคัดย่อ ความยาวไม่เกิน 200 คำ พร้อมคำสำคัญ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

2.3 ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ A4 พร้อมทั้ง file บทความในแผ่นบันทึก หรือส่งทางอีเมล

2.4 การอ้างอิง กำหนดดังนี้

2.4.1 การอ้างอิงในเนื้อหา ใช้รูปแบบ นาม-ปี เช่น (แม้นมาส ชวลิต, 2548) หรือ (Buytendijk, 2006; Wall, 2010; พสุ เดชะรินทร์, 2549) ไว้ข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง หากต้องการใส่เลขหน้าให้ใช้รูปแบบ (แม้นมาส ชวลิต, 2548 : 151)

2.4.2 การอ้างอิงท้ายบทความใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association)ให้เริ่มต้นด้วยเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศ หากผู้เขียนมีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อ 3 คนแรกแล้วตามด้วย และคณะ หรือ et al.

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิง

• **หนังสือ**

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนคนที่1, คนที่สอง และคนสุดท้าย. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ.** เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

**กรณีผู้เขียนเกิน 3 คน ให้ใช้ตามข้อ 2.4.2

ตัวอย่าง

พันจันทร์ ธนวัฒนเสถียร และปิยะ นากสงค์. (2549). **ออกแบบสร้างโปรโมท Website Step by Step.** กรุงเทพฯ: ซัคเซสมีเดีย.

• **บทหนึ่งในหนังสือ**

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนคนที่1, คนที่สอง และคนสุดท้าย. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อบทความ.** ใน ชื่อหนังสือ. (หน้าแรก-หน้าจบ). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

นงลักษณ์ ไม่หน่ายกิจ. (2526). **บริการสนเทศระบบออนไลน์.** ใน บรรณารักษ์นักเขียน. (หน้า 115- 142). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

• **วารสาร**

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อบทความ.** ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่พิมพ์), เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

ตัวอย่าง

อรทัย วารีสอาด. (2550). **งานวิจัยเพื่อพัฒนาชุดเรียนรู้ผ่านเว็บ (Web Tutorial): เครื่องมือช่วยสอนทักษะการรู้สารสนเทศ.** วารสารห้องสมุด, 51 (1), 73-87.

• **รายงานทางวิชาการ**

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). **ชื่องานวิจัย.** เมืองที่พิมพ์: หน่วยงานที่เผยแพร่.

• **วิทยานิพนธ์**

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต/วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. ชื่อจังหวัด: ชื่อสถานศึกษา.

ตัวอย่าง

นวพร สายสิงห์. (2549). **การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

• **รายงานการประชุม**

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อเอกสารรวมเรื่องที่ได้จากรายงานการประชุม.** วันเดือนปีที่จัด. สถานที่จัด. เลขหน้า.

ตัวอย่าง

รัตติมา จีนาพงษา และคณะ. (2553). **มุมมองใหม่ของการออกแบบเว็บไซต์เพื่อการบริการ.** ในผลงานที่นำเสนอในการสัมมนา PULINET วิชาการครั้งที่ 1 เรื่อง Creative library. วันที่ 24-25 มิถุนายน 2553. ณ โรงแรมเมธาวลัย ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. หน้า 9-14.

- **หนังสือพิมพ์**

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน. (ปี เดือน วันที่พิมพ์). **ชื่อบทความ.** ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

- **สื่ออินเทอร์เน็ต**
  - ชื่อ-นามสกุลผู้เผยแพร่. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง.** จำนวนหน้า. สืบค้นเมื่อ ปี เดือน วันที่. URL: http://
  - Lastname, Initial. Publication (Year). **Title.** Number of pages. Retrieved Year Month Date. URL: http://
  - Waal, A.A. (2010). **The characteristics of a High Performance Organization.** Retrieved 2012 January 29. URL: http://www.hpocenter.nl/wp-content/uploads/2013/07/Research-paper-The-characteristics-of-a-HPO-HPO-Center-January-20102.pdf

การอ้างอิงภาษาอังกฤษใช้เช่นเดียวกับภาษาไทย โดยการลงรายการชื่อผู้เขียนใช้รูปแบบ Last name, Initial. เช่น David, Albert A. and Jams, B.B. ชื่อบทความใช้ Sentence case เช่น Information literacy: a practitioner's guide.

3. รูปแบบการจัดพิมพ์

3.1 ขนาดของต้นฉบับ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสั้นขนาดเอ 4 โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและซ้ายมือ 1.5 นิ้ว ด้านล่างและขวามือ 1 นิ้ว

3.2 รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง ใช้รูปแบบอักษร Angsana New พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด โดยใช้ขนาด ชนิดของตัวอักษร ขนาด 16

4. การส่งต้นฉบับบทความพร้อมไฟล์เอกสาร Word จัดส่งทาง Email : nanomwongt@yahoo.com และ tla2497@hotmail.com หรือทางไปรษณีย์ ดร. ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล ประธานแผนกวารสาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ 1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

5. เกณฑ์การพิจารณา จะยึดถือแนวทางดังนี้

5.1 กองบรรณาธิการและ/หรือผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จะเป็นผู้รับผิดชอบพิจารณา

5.2 เกณฑ์การพิจารณาเนื้อหา กองบรรณาธิการจะรับผิดชอบตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อคิดในด้านความมีสาระในเนื้อหา และความสัมพันธ์ระหว่างชื่อบทความและเนื้อหา

5.3 บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ ทางกองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนผู้เขียน

❑❑❑❑

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 0-2734-9022-3 โทรสาร 0-2734-9021 มือถือ 089-893-9397

วารสารห้องสมุด

ใบบอกรับ/สั่งซื้อ

(ถ้าเป็นสมาชิกของสมาคมฯ แล้วจะได้รับวารสารห้องสมุด ฟรี)

อัตราค่าบอกรับ / สั่งซื้อวารสาร (1 ปี มี 2 ฉบับ)

ปีละ 250 บาท หรือ เล่มปลีกฉบับละ 130 บาท (รวมค่าจัดส่งทางไปรษณีย์)

จัดส่งวารสารที่ (ชื่อบุคคล หรือ หน่วยงาน) _____

ที่อยู่ _____

ผู้ติดต่อประสานงาน ชื่อ _____ ตำแหน่ง _____

โทรศัพท์ _____ โทรสาร _____

ออกใบเสร็จรับเงินในนาม _____

สถานประกอบการ ( ) สำนักงานใหญ่ ( ) สาขา _____

ที่อยู่ _____

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรหรือบัตรประจำตัวประชาชน _____

มีความประสงค์จะบอกรับ / สั่งซื้อวารสารห้องสมุด ดังนี้

( ) บอกรับเป็นสมาชิกรายปี เริ่ม ปีที่ _____ ฉบับที่ _____ พ.ศ. _____

จำนวน _____ ชุด รวมเป็นเงิน _____ บาท

( ) สั่งซื้อฉบับปลีก ปีที่ _____ ฉบับที่ _____ พ.ศ. _____

จำนวน _____ ชุด รวมเป็นเงิน _____ บาท

ทั้งนี้ได้ชำระเงินค่าวารสาร จำนวนเงิน _____ บาท (_____)

โดย

( ) โอนเงินเข้าบัญชี ชื่อบัญชี **สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ**-ธุรกิจ

เลขที่บัญชี **113-221984-8**

ธนาคาร ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขา คลองจั่น

ลงชื่อ _____ ผู้สมัคร

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

โอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร กรุณาส่งใบสมัครพร้อมใบนำฝากเงินส่งมายังสมาคมฯ **โทรสาร 02-734-9021**
สอบถามรายละเอียดได้ที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ tla2497@yahoo.com

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1346 ถ.อาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร. 02-734-9022 โทรสาร 02-734-9021 www.tla.or.th E-Mail: tla2497@yahoo.com

ใบสมัครสมาชิก / ต่ออายุสมาชิก

ข้อมูลผู้สมัคร ☐ **บุคคล** ☐ **หน่วยงาน**

ชื่อ-นามสกุล ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว (ภาษาไทย).....

FIRST-LASTNAME ☐ MR. ☐ MS. (ENGLISH).....

วัน/เดือน/ปีเกิด (พ.ศ.)..... (เพื่อประโยชน์ในการจัดงานมุทิตาจิต เนื่องในโอกาสเกษียณอายุการทำงาน)

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน.....

ข้อมูลการศึกษา

ระดับปริญญา.....คณะ/สาขา.....ปีที่จบ.....

มหาวิทยาลัย/สถาบัน.....

ที่อยู่หน่วยงาน ชื่อหน่วยงาน..... ☐ สำนักงานใหญ่ ☐ สาขา.....

เลขที่.....หมู่ที่.....อาคาร/หมู่บ้าน.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....เลขประจำตัวผู้เสียภาษี.....

ที่อยู่บุคคล บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....อาคาร/หมู่บ้าน.....ตรอก/ซอย.....

ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....โทรสาร.....

มือถือ.....E-mail.....

โปรดระบุ ต้องการให้จัดส่งข้อมูล/ข่าวสารของท่านที่ ☐ **หน่วยงาน หรือ** ☐ **บ้าน**

ประเภทของสมาชิก

☐ บุคคล ตลอดชีพ	2,000	บาท	ออกใบเสร็จในนามบุคคล
☐ สามัญ บุคคลรายปี	500	บาท	
☐ วิสามัญ บุคคลรายปี	300	บาท	
☐ นิติบุคคล ตลอดชีพ	3,000	บาท	
☐ นิติบุคคล รายปี	1,200	บาท	

เลือกชมรมที่ต้องการ **<u>ฟรี!!! 1 ชมรม</u>** ชมรมต่อไป ต้องชำระค่าบำรุงเพิ่มในอัตราปีละ 100 บาท ตลอดชีพ 600 บาท

☐ ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา / ชบอ.

☐ ชมรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน / ชบร.

☐ ชมรมห้องสมุดประชาชน / ชปช.

☐ ชมรมห้องสมุดเฉพาะ / ชพ.

☐ ชมรมบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศนานาชาติ / ชนช.

☐ ชมรมเพื่อหอสมุดแห่งชาติ / ชหช.

☐ ชมรมห้องสมุดเพื่ออาชีวศึกษาและเทคโนโลยี / ชอท.

☐ ชมรมผู้สอนวิชาบรรณารักษ์ศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ / ชสบ.

รายละเอียดการชำระเงินอยู่ด้านหลัง

การชำระเงิน

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาคลองจั่น

ชื่อบัญชี **สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ-ธุรกิจ**

เลขที่ 113-221-984-8

หมายเหตุ 1. กรุณาส่งโทรสารหรืออีเมลใบสมัครสมาชิกพร้อมหลักฐานการโอนมาที่สำนักงาน (tla2497@yahoo.com)

2. หากสมัครในนามหน่วยงาน กรุณาใส่ชื่อบรรณารักษ์ หรือบุคคลสำหรับติดต่อกับสมาคมห้องสมุดฯ

3. หากสมัครในนามบุคคลกรุณาใส่เลขบัตรประจำตัวประชาชนด้วย และหากสมัครในนามนิติบุคคลกรุณาใส่เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรด้วยค่ะ หากไม่เติม สำนักงานฯ จะออกใบเสร็จรับเงินให้ไม่ได้

4. สมาชิกที่เปลี่ยนชื่อ นามสกุล ย้ายที่อยู่ หรือสำนักงานหรือย้ายสังกัด ต้องแจ้งให้สำนักงานสมาคมฯ ทราบ

สิทธิพิเศษของสมาชิก

1. ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ สิ่งพิมพ์ของสมาคมฯ ได้แก่ วารสารห้องสมุด
2. ได้รับส่วนลดในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่จัดโดยสมาคมฯ และชมรมในสังกัด
3. ได้รับบริการต่าง ๆ จากสมาคมฯ เช่น การให้คำปรึกษาและแนะนำ การจัดตั้งและพัฒนาห้องสมุด
4. มีส่วนร่วมในการบริหารสมาคมฯ การพัฒนาวิชาชีพ และบริการทางวิชาการแก่สังคม อันแสดงถึงความรู้ความสามารถของท่าน
5. ได้รับส่วนลดในการจัดซื้อเอกสารสิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ของสมาคมฯ ในราคาพิเศษ
6. ได้รับสิทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการการประกวดห้องสมุดดีเด่น และบุคคลดีเด่นในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

คุณสมบัติของสมาชิกสามัญ

1. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
2. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาอื่น และสอนหรือเคยสอน วิชาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสามปี

คุณสมบัติของสมาชิกวิสามัญ

1. เป็นหรือเคยเป็นผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด
2. เป็นนักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นผู้สนใจเกี่ยวกับห้องสมุด กิจการในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นๆ

อัตราค่าโฆษณาวารสารห้องสมุด

วารสารห้องสมุดเป็นวารสารวิชาการรายหกเดือน ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ความคิดในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและเป็นสื่อกลางในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกและผู้สนใจ จัดพิมพ์จำนวน 2,000 ฉบับ เพื่อส่งให้สมาชิกทั่วประเทศและจำหน่ายแก่ผู้สนใจ

ประเภทที่	1	ปกหลังเต็มหน้าด้านนอก (4 สี) ฉบับละ	=	20,000	บาท
ประเภทที่	2	ปกหน้าเต็มหน้าด้านใน (4 สี) ฉบับละ	=	15,000	บาท
ประเภทที่	3	ปกหลังเต็มหน้าด้านใน (4 สี) ฉบับละ	=	15,000	บาท
ประเภทที่	4	หน้าในเล่ม (เนื้อใน) ขาวดำ ฉบับละ	=	5,000	บาท

การชำระเงิน

☐ โอนเงินเข้าบัญชีชื่อ **"สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ-วิชาการ" เลขที่บัญชี 113-3-00394-9** ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาคลองจั่น บัญชีออมทรัพย์

☐ ชำระเป็นเช็ค สั่งจ่ายในนาม **"สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ"**

โปรดส่งโทรสารหลักฐานการชำระเงินที่หมายเลข 02-734-9021

ข้าพเจ้าขอโฆษณาประเภท .....อัตรา.....บาท

พร้อมนี้ได้โอนเงิน/ชำระโดยเช็คธนาคาร .....เลขที่เช็ค.....
จำนวน.....บาท (ตัวอักษร.....)

สถานที่ติดต่อ.....โทรศัพท์.....

มือถือ.....โทรสาร.....E-mail: .....

ลงนาม .....
(.....)
วันที่.....

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ให้บริการ

- จัดอบรมหลักสูตรบรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์
- เป็นที่ปรึกษาในการจัดตั้งและพัฒนาห้องสมุด การเรียนการสอน การวิจัย การเขียน ผลงานทางวิชาการ
- ออกแบบจัดตั้งห้องสมุด
- รับปรึกษาปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด

จำหน่าย

- ครุภัณฑ์ห้องสมุด
- วัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดตลอดจนอุปกรณ์ซ่อมหนังสือ
- หนังสือวิชาชีพ และสิ่งพิมพ์ของสมาคมฯ

โดยยึดมั่นในคุณภาพ มาตรฐาน และบริการ

สนใจใช้บริการ โปรดติดต่อ
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

1346 ถนนอาคารสงเคราะห์ 5 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. (02) 734-9022-3 ,089-893-9397 โทรสาร. (02) 734-9021
E-mail: tla2497@yahoo.com Line id: tla2497
http://www.tla.or.th